

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

W wydaniu porannem i wieczornem, — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 245

Poznań, środa dnia 29 maja 1929

Rok XXIV

ZJAZD BIBLIOTOFILÓW I BIBLIOTEKARZY W POZNAŃU



Święto Książki Polskiej w Poznaniu

Dzisiaj rozpoczyna się w murach naszego miasta II zjazd Bibliotekarzy i IV zjazd Bibliofilów Polskich.

Ze wszystkich stron Rzeczypospolitej zjeżdżają się pracownicy i miłośnicy książki, aby we wspólnym gronie naradzić się i powziąć uchwały w najżywniejszych sprawach, dotyczących książki polskiej, jej organizacji, potrzeb i zadań. Książka polska w odrodzonej ojczyźnie zdobyła zupełnie nowe warunki rozwoju i nową w dziejach swoich rozpoczęła kartę. Oparta o tradycję rodzimej kultury, nie krępowana już niczem, ma przed sobą obecnie wszelkie możliwości pełnego i swobodnego życia. Dziś pracownicy książki — bibliotekarze i jej miłośnicy — bibliofile, zebrani razem, pragną zdać sobie sprawę z bilansu dziesięcioletniej pracy (1918—1929) i nakreślić program działalności na przyszłość. Wiążą się zaś obrady zjazdów z uroczystymi obchodami dwóch wielce zasłużonych bibliotek wielkopolskich: Biblioteki Raczyńskich i Biblioteki Kórnickiej, które w roku bieżącym święcą jubileusz setnej swej rocznicy.

Już w odległej starożytności księgi cenione były wysoko przez świadome swoich celów i zadań narody, które pragnęły korzystać ze zdobyczy duchowych innych ludów, a swój własny dorobek umysłowy przyszłym przekazać pokoleniom.

Wiemy o bibliotekach starożytnego Egiptu i o bibliotekach asyryjsko-babilońskich. Wydobyte z pod ziemi bezcenne pomniki archeologiczne rzucają niezwykle ciekawe światło na stan kultury tych ludów, oraz na zawartość i urządzenie tych najdawniejszych księgozbiorów - archiwów. Odkrywamy tam nawet dalekie zawiązki tych elementów księgozawczych, które nas dziś tak żywo interesują, jak katalogi biblioteczne, początki bibliografii, a nawet „exlibrisy”. W starożytnej Grecji największą sławę zdobyła sobie biblioteka aleksandryjska, która w zbiorach swoich obejmowała niemal całokształt ówczesnego

piśmiennictwa. Za wzorami hellenistycznymi, powstają biblioteki publiczne w Rzymie. Po upadku bibliotek pogańskich w średniowieczu wybijają się na plan pierwszy biblioteki kościelne i klasztorne (benedyktynów, franciszkanów, dominikanów), które położyły wielkopomne zasługi około przechowania bezcennych skarbów piśmienniczych. Wspaniały rozwój bibliotek i miłośnictwa książek przypada na czasy humanizmu i renesansu, i później na wiek oświecenia i czasy najnowsze.

Dzieje książki i bibliotek w Polsce zespolone są najściślej z losami narodu. Los państwa — był równocześnie też losem książki polskiej. Już we wczesnym średniowieczu powstawały u nas biblioteki, głównie kościelne i klasztorne, o których mówią nam zachowane szczęśliwie starodawne ich katalogi. Te jednak najdawniejsze nasze księgi zginęły prawie doszczętnie. Trawił je ogień, unosił nieprzyjaciel, jako swą zdobycz wojenną, niszczyła głupota lub nieświadomość ludzka. Ginęły księgi pojedyncze i całe

przepadały biblioteki. Nawet te, które gdzie indziej troskliwą cieszyły się opieką, biblioteki królewskie, u nas zniknęły w odmęcie czasu i wypadków, rozchodzą się po dalekim świecie i obca często bogaciła kulturę. Dość wspomnieć oplakany los biblioteki królowej Jadwigi, biblioteki bezcennej, z której liście tylko pozostały strzępy i drobne ułamki.

Ze wzrostem potęgi państwa i rozwojem oświaty, rozwijają się i kwitną rzeczy książkowe. Rosną księgozbiory akademickie, powstają biblioteki prywatne, zakładane przez dostojników Kościoła i Państwa, powstają biblioteki królewskie (Zygmunt I, a zwłaszcza znakomity księgozbiór Zygmunta Augusta), biblioteki uczonych i wielkodusznych mecenasów. Od połowy wieku XVII, gdy rozpręga się życie państwowe i społeczne, i biblioteki przedstawiają smutny obraz upadku.

Nowy okres rozpoczyna się od połowy wieku 18-go. Józef Jędrzej Załuski zakłada w Warszawie i oddaje narodowi Bibliotekę publiczną (1748), która

niestety w niedługim czasie, jako łup wojenny, została wywieziona do Rosji, skąd w naszych czasach, na mocy traktatu ryskiego, częściowo wróciła do Polski. Przykład Załuskiego pobudził innych: Czaccy, Ossolińscy, Czartoryscy, Raczyńscy, Zamoyscy, Krasieńscy — wielkopomne położyli zasługi na polu bibliotekarstwa polskiego. Rosną i wzbogacają się nasze biblioteki uniwersyteckie, z Biblioteką Jagiellońską na czele, choć walczą stale z mnożeniem braków, utrudniających swobodny rozwój i wypełnienie najważniejszych zadań. Powstaje szereg bibliotek nowych, tworzą się ramy organizacyjne miłośników i pracowników książki, zrzeszonych w imię wspólnych haseł i wspólnego programu.

W dziedzinie książki polskiej jest u nas do zrobienia wszystko. W obecnej chwili, gdy bibliotekarze i miłośnicy książki gromadzą się na wspólne obrady, by zdać sobie sprawę z tego, co zdziałano w ciągu pierwszego swego dziesięciolecia, i aby zastanowić się nad programem pracy na przyszłość, znajdują oni krzepką i mocną podstawę w dawnej tradycji bibliotekarstwa polskiego, którego wyrazem są dzisiejsze obchody jubileuszowe Biblioteki Raczyńskich i Biblioteki Kórnickiej. Pierwsza święci jubileusz swego założenia, druga stulecie swoich wydawnictw. Dzieje jednej i dru-

Wydanie niniejsze poświęca nasz dziennik II Zjazdowi Bibliotekarzy Polskich, oraz IV zjazdowi Bibliofilów, włączając w nie nasz codzienny Dział Kultury i Sztuki, który przez następne dni zjazdów znajdzie czytelnicy na zwykłym miejscu, również zjazdom poświęcony.

Artykułów dostarczyli nam łaskawie następujący uczeni i pisarze:

Dr. Stefan Wierczyński, dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu.

Dr. Andrzej Wojtkowski, kierownik Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu.

Dr. Stanisław Bodniak, bibliotekarz Biblioteki Kórnickiej.

Dr. Adam Łysakowski, bibliotekarz Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu.

Dr. Marja Wojciechowska w Poznaniu.

Winięte na pierwszej stronie zaprojektował i wykonał dla „Kurjera Poznańskiego” p. Stanisław Raczyński, artysta-grafik w Poznaniu.

giej spłoty się z losami tej naszej dzielnicy, której przedewszystkiem miały one służyć. Polityka państwa zaborczego, niechętnem okiem patrząca na powstanie tych obu placówek kultury polskiej, hamowała naturalny i swobodny rozwój księgozbiorów. Wielkoduszne dzieła Edwarda Raczyńskiego i Tytusa Działyńskiego niejednokrotnie narażone były na ciężkie próby, szykany i niebezpieczeństwo ze strony rządu pruskiego. Obie czcigodne instytucje próby te przeżywały zwycięsko i dziś w odmiennych,

pomyślnych już warunkach, w odrodzonej ojczyźnie, wstępują w nowy obywatelski i doniosły okres swej tak pożytecznej i doniosłej działalności.

Pracownicy i miłośnicy książki polskiej, zebrani na zjeździe, składają dziś hołd głębokiej pamięci wspaniałomyślnych założycieli i fundatorów, a obu tyle zasłużonym instytucjom składają w dniach jubileuszu gorące życzenia najpomyślniejszego rozwoju na użytek i chwałę kultury i nauki polskiej.

Dr. Stefan Wierczyński.

Stulecie Biblioteki Raczyńskich

Jeden z najpiękniejszych gmachów miasta Poznania, mianowicie gmach Biblioteki Raczyńskich, został zbudowany przez Edwarda Raczyńskiego w latach 1822—1829. Wzorem była wschodnia fasada Luwru; rysunki wykonano w Rzymie.

W gmachu tym przeznaczyl Raczyński cztery sale na pierwszym piętrze na pomieszczenie biblioteki publicznej. Trzy sale wypełniły książki, w liczbie 13 tysięcy tomów; czwartą salę zamieniono na czytelnię. To zupełnie pomieszczenie musiało wystarczyć Bibliotece przez lat osiemdziesiąt i trzy, mianowicie do r. 1912. Wówczas to przydzielono jej trzy dalsze niskie i ciemne pokoiki na drugim piętrze, od strony północnej. Wskutek tego rozszerzenia można było jedną z sal pierwszego piętra, po usunięciu z niej książek, zamienić na czytelnię. Odłóż mogła Biblioteka pomieścić 42 czytelników naraz, przedtem zaś tylko 18.

Czytelnikami byli przeważnie uczniowie gimnazjów poznańskich. Tak chciał Raczyński, który w swoich „Wspomnieniach Wielkopolski” wyznał, że Bibliotekę zakładał w pierwszym rzędzie dla młodzieży. W kilka lat po jej otwarciu musiał nawet stoczyć walkę z ówczesnym naczelnym prezesem, Edwardem Flottwellem, w obronie dostępu do niej młodzieży gminnej. Z biegiem lat napływ tejże do Biblioteki wzrastał tak silnie, że niebawem czytelnia okazała się za małą. Już około r. 1865 gimnazjaliści poznańscy, skoro tylko otwary się podwoje czytelni, zdobywali szturmem owoych 18 krzeseł. W aktach dochowały się skargi z tego powodu starszych obywateli, którzy oczywiście nie mogli iść z młodzieżą w zawody przy odbywającym się codziennie szturmie na czytelnię Biblioteki Raczyńskich. Niewiele ulgi sprawiło urządzenie drugiej czytelni w r. 1912. Po wojnie zaś, gdy w Poznaniu powstał uniwersytet, położenie stało się wręcz rozpaczliwe.

Dla innych poznańskich bibliotek publicznych zagadnienie miejsca w czytelniach nie istnieje prawie wcale, a to dlatego, że kto nie może czytać książek w czytelni, może je wypożyczyć do domu. Jedną tylko Biblioteka Raczyńskich nie wydaje książek swoich poza mury gmachu bibliotecznego. Zato też ciąży na niej obowiązek starania się o wystarczające pomieszczenie dla swych czytelników; inaczej bowiem nie czyniłaby zadostę swojemu przeznaczeniu. Na szczęście, dzięki prezydentowi C. Ratajskiemu, w r. 1926 rozpoczęło się rugowanie lokatorów z gmachu bibliotecznego tak, że obecnie Biblioteka rozporządza 8 czytelniami. Urządzenie to wytrzymało próbę największego obciążenia w okresie ciężkich mrozów zimy ubiegłej, kiedy z wyjątkiem Biblioteki Raczyńskich wszystkie inne z powodu braku opał musiały zamknąć. Wówczas to Biblioteka Raczyńskich gościła dziennie do 400 blisko czytelników tak, że żaden zniechęniony inteligent nie potrzebował odchodzić od jej drzwi dla braku miejsca.

Bibliotekę, otwartą dla publiczności dnia 5 maja 1829 r., Raczyński podarował miastu Poznaniowi. Na utrzymanie jej przeznaczyl fundusz w wysokości 22 tysięcy talarów, lokowanych na hipotece dóbr pleszewskich (Malinie itd.), oraz w warszawskiej Kasie oszczędności. Z odsetek od tych kapitałów oraz z czynszów dzierżawnych, płaconych przez lokatorów, opędzała Biblioteka swoje wydatki aż do r. 1918. Inflacja powojenna zniweczyła jej fundusze. Przez lat kilka musiała Biblioteka walczyć z dotkliwym niedostatkiem. Wówczas to dyrektor Biblioteki odwołał się do ofiarności publicznej. Popłynęły datki z całej Polski, a zwłaszcza Wielkopolski, i w ten sposób był stary fundacja polskiej został uratowany. Niebawem też zajęło się jej losem miasto Poznań, jako jej właściciel. Dzięki tej potężnej opiece Biblioteka powetowała w krótkim czasie wszystkie straty z okresu inflacyjnego i rozwinięła się tak świetnie, jak nigdy przedtem. A ofiarność na jej cele trwa nadal. Na czynie zaś ofiarodawców kroczy rząd Rzeczypospolitej, dzięki staraniom Stefana

Dembego, szefa administracji bibliotecznej w Ministerstwie W. R. i O. P., oraz poznańskie Starostwo Krajowe.

Jakkolwiek Biblioteka Raczyńskich od samego początku była własnością miasta Poznania, to jednak zarządzała nią nie miasto bezpośrednio, lecz ustanowione przez Raczyńskiego kuratorium, złożone z niego samego, namiestnika ks. Antoniego Radziwiła, nadburmistrza m. Poznania, prezydenta rejencji poznańskiej i właściciela majoratu obrzyckiego, Atanazego Raczyńskiego, brata Edwarda. Gdy Atanazy zrzekł się udziału, wówczas Edward Raczyński powołał do kuratorium marszałka sejmiku krajowego. Lecz pod koniec wieku 19-go syn Atanazego Raczyńskiego uzyskał dla siebie i następców swoich w majoracie obrzyckim ponownie prawo zasiadania w kuratorium Biblioteki. Natomiast linia rogańska Raczyńskich po śmierci Rogera, syna założyciela Biblioteki, utraciła wszelki wpływ na jej losy. W

statucie fundacyjnym Edward Raczyński zapewnił tylko sobie i synowi Rogrowi miejsce w kuratorium, dalszym zaś swoim następcem prawnym tylko na wypadek założenia przez Rogera majoratu w Rogalinie. Gdy więc w r. 1864 umarł Roger Raczyński, nie założywszy majoratu, Biblioteka dostała się pod zarząd kuratorium, złożonego wyłącznie z Niemców, mianowicie z nadburmistrza, prezydenta rejencji i marszałka sejmiku krajowego. Ci starali się oczywiście pokierować Biblioteką w duchu niemieckim i antypolskim. Zadanie to stało się tem łatwiejsze, gdy w r. 1902 kierownictwo Biblioteki objął Niemiec, urodzony na zachodzie.

Pierwszym kierownikiem Biblioteki Raczyńskich był wybitny historyk Józef Łukaszewicz, autor „Obrazu historyczno-statystycznego miasta Poznania”, 4-tomowej historii szkół w Polsce itd. Po nim, w r. 1852, objął kierownictwo przyjaciel jego, profesor Antoni Popliński, autor wielu podręczników szkolnych. Po śmierci tegoż, w r. 1868, nastąpił Maksymilian Edward Sosnowski, autor tomu wierszy polskich, nauczyciel w poznańskiej szkole realnej. Gdy w r. 1901 Sosnowski umarł, kuratorium zmieniło odnośny paragraf statutu fundacyjnego, nakazujący powierzać stanowisko w Bibliotece Raczyńskich rodowitym Wielkopolanom, i mianowało dyrektorem Biblioteki Niemca, Oswalda Collmanna, który urząd ten piastował do r. 1912. Odłóż, do r. 1918, stali na czele Biblioteki tylko tymczasowi kierownicy — Niemcy. Wreszcie po wypędzeniu Niemców z Poznania mianowano dyrektorem długoletniego drugiego bibliotekarza, Antoniego Bederskiego, który kierował Biblioteką do października 1928 r.

Dr. Andrzej Wojtkowski.

Biblioteka Kórnicka

(W stulecie pierwszego wydawnictwa)

Trzy mile od Poznania, w pięknym zakątku Wielkopolski, urozmaiconym borami i jeziorami, rozsiadło się miasteczko Kórnik, ongi rezydencja możnego rodu Górków. Tam, gdzie kończą się ostatnie domki miasta w kierunku południowo-wschodnim, nieopodal rynku wznosi się okazały zamek, w którym od stu lat znajduje się duża biblioteka, nazwana kórnicka przez swojego założyciela. Utworzył ją Adam Tytus Działyński (ur. 1797, zm. 1861), syn Franciszka Ksawerego, wojewody i senatora, rozpoczynający około 1817 roku gromadzenie ksiąg za wzorem Ossolińskiego, Czartoryskiego i innych ówczesnych kolekcjonerów, usiłujących ochronić przed zagładą pomniki kultury polskiej i rozniecić nowe jej ogniska, ażeby w ten sposób zapieścić lukę, jaka powstała w duchowym dorobku narodu przez utratę zbiorów Żalskich, zagrabionych przez Rosję. Działyński starał się zebrać całą produkcję literacką dawnej Rzeczypospolitej ze szczególnym uwzględnieniem druków 16 i 17 wieku, pozatem ubiegał się o książki, ogłoszone zagranicą, o ile dotyczyły Polski i o zabytki rękopiśmienne, zawierające źródła historyczne. Dla realizacji tych zamierzeń przedsięwziął podróże do Francji, Niemiec, Czech, Danii i Szwecji, przemierzał też ziemie polskie wszędy i wszędzie, zwiedzał biblioteki kościelne, klasztorne i prywatne w poszukiwaniu książek, nabywając je przy każdej sposobności i za każdą cenę. Dzięki znacznemu majątkowi i umiłowaniu sprawy, której poświęcił całe życie, zdołał do r. 1830 posiadać do 6 tysięcy dzieł wysokiej wartości. Były to bowiem w wielkiej części książki niezwykle rzadkie, albo wprost unikatki, nie znajdujące się w innych bibliotekach polskich i obcych. Wśród nabytków Działyńskiego już wtedy budziły zazdrość zbieraczy przepiękne minjatury z 16-wieku, przedstawiające rodzinę Szydłowieckich, własnoręczne pisma Napoleona z lat 1795—1797, ksylograf Ars moriendi i liczne „białe kruki”. Lecz skarby, nagromadzone w zamku kórnickim nie miały stać się martwym kapitałem, zaspokajającym tylko ambicję właściciela: Działyński chciał podzielić się nimi z ogółem, zarówno z badaczami dziejów ojczystych, jak i z szerszą rzeszą czytelników. Chodziło mu o to, aby dać nauce polskiej historycznej materiał do badań, a zarazem w szerszych kołach budzić umiłowanie przeszłości i krzepić w ciężkiej epoce niewoli przypomnieniem, czem bylibyśmy pierwsi, nim przemoc pozbawiła nas państwowości. W tym celu postanowił ogłaszać drukami ważniejsze dzieła i rękopisy własnym kosztem. Pierwsze takie wydawnictwo, mianowicie pamiętniki Jana Kilińskiego z czasów insurekcji kościuszkowskiej, ogłosił w r. 1829, a więc równo przed stu laty. Dalszej jednak pracy na tem polu po-

żyło kres powstanie listopadowe. Działyński, gorący patriota, na pierwszą wieść o wybuchu podążył do Warszawy i uczestniczył w walkach do końca, poczem musiał iść na tułaczkę, gdyż rząd pruski obłożył jego majątek i bibliotekę sekwestrem. Gdy w r. 1833 odzyskał całe mienie w drodze procesu z rządem, odłóż przerwał plany. Bibliotekę powiększał w dalszym ciągu, a równocześnie wydawał swym nakładem zabytki historyczne i literackie. W ciągu 20 lat publikował dwadzieścia i kilka tomów, wśród których na czoło się wysuwają Acta Tomiciana doprowadzone do ośmiu tomów listów i dokumentów, ilustrujących dzieje Polski w pierwszej połowie 16-go wieku. Na uwagę również zasługują diarjusze sejmów za króla Zygmunta Augusta i materiały do sporów Polski z Krzyżakami z czasów Kazimierza Wielkiego i Władysława Jagielly. Działyński zmarł w r. 1861, pozostawiając jedynego syna Jana (1829—1880). I ten musiał najpierw przeżyć kilka lat na wygnaniu (1863—1869), za udział w powstaniu styczniowym, pozbawiony majątku i skazany na śmierć przez rząd pruski, zanim mógł wrócić do Kórnicka i przystąpić do pracy, przekazanej przez ojca. Uzyskawszy na mocy amnestji zniesienie konfiskaty dóbr i wyroku śmierci, rozwinął Działyński akcję wydawniczą na wielką skalę, a nawet rozszerzył ją w nowym, matematycznym kierunku, gdy dotąd obejmowała humanistykę. Obok wielu dzieł z zakresu matematyki i fizyki wydał zabytki dawnego ustawodawstwa w podobiznach (Statut Wiślicki, Prawa Polskie, Prawa Książąt Mazowieckich), nadto Psalterz Puławski, pisma Reja, dokumenty do historii Wielkopolski w 5 tomach (Kodeks Wielkopolski), przekłady pism Cyserona, tragiczków greckich itd. Przez zakupienie zbiorów po Podwysockim, Malinowskim, Hoene - Wronskim i Zebrawskim bardzo wydawnictwo pomnożył zasoby Biblioteki Kórnickiej. Po Janie Działyńskim odziedziczył majątek wraz z Biblioteką jego siostrzeniec, Władysław Zamojski, i posiadał w ślady poprzedników, nie szczędząc grosza na wydawnictwa, chociaż tylko zdaleka danem mu było czuwać nad pracą, bo rząd pruski usunął go z Wielkopolski w epoce rugów Bismarcka.

Osiadł więc w b. zaborze austriackim na Podhalu, nabył dobrą w Zakopanem i w słynnym procesie z Węgrami uratował najpiękniejszą część Tatr z Morskim Okiem dla Polski. Przez cały czas jego wygnania, trwającego lat 33 aż do chwili zmartwychwstania Polski, Biblioteka Kórnicka pozostawała pod opieką Zygmunta Celichowskiego, który był bibliotekarzem już za Jana Działyńskiego (od 1870 r.). Celichowski poświęcał najwięcej uwagi rozwijaniu wydawnictw, przejąwszy na siebie w zupełności opracowywanie zbiorów.

Najcenniejsze z tych wydawnictw to kontynuacja Tomicjanów, doprowadzonych z rokiem 1915 do trzynastu tomów, Clenodia Długosza, Kupiec Reja, Przyczynki do panowania Zygmunta Starego, Kościuszki Opis kampanii 1792 r. i pamiętniki gen. Zamojskiego w pięciu tomach, przygotowane przez Jadwigę z Działyńskich, jego małżonkę. Wojna światowa przerywała działalność i wzrost Biblioteki Kórnickiej na kilka lat. Po nastaniu pokoju trzeba było nawiązywać zerwane nici i podjąć dawny trud, lecz siły pracowników wyczerpały się: czujny strażnik zbiorów od pół wieku, Celichowski, umiera w r. 1923, w następnym ofiary ich właściciel, Władysław Zamojski. Aktem ostatniej woli przeznaczył Zamojski swoje posiadłości na cele ogólne, oddając je na własność wraz z Biblioteką narodowi jako Fundację „Zakłady Kórnickie”, zatwierdzoną przez państwo polskie ustawą z dn. 30. 7. 1925 roku. Fundator nie zapomniał o Bibliotece, wyznaczając jej miejsce wśród celów Fundacji, która ma ją utrzymywać i opiekować się wydawnictwami.

Akt fundacyjny zamyka stulecie przeszło dzieje Biblioteki i otwiera równocześnie nowe drogi rozwoju. Dzisiaj liczy ona do 80 tysięcy książek, 2 tysiące rękopisów, kilka tysięcy map, rycin i dyplomów. Dorobek wydawniczy obejmujący przeszło 130 tomów. W bieżącym roku święci Biblioteka stulecie swej działalności wydawniczej i w zmienionych warunkach wznawia ją ogłoszeniem katalogu druków polskich 16-go wieku.

Dr. Stanisław Bodniak.
Kórnik.

Program zjazdów

II. Zjazd Bibliotekarzy i IV. Zjazd Bibliofilów Polskich odbędzie się od dnia 29. V. do 2. VI. przy udziale około 500 uczestników. Zjazd rozpocznie się w **środe, dnia 29. V.**, wspólnym wieczorem zapoznawczym w restauracji Huggera na terenach P. W. K. (8.30).

W **czwartek, d. 30. V., o godz. 12 w poł.** odbędzie się akademja Biblioteki Raczyńskich, w auli Uniwersytetu Poznańskiego. Uroczyste otwarcie obu zjazdów z przemówieniem Naczelnika Wydziału Bibliotek Stefana Dembego „O zjazdach bibliotekarskich i bibliofilskich” nastąpi o godz. 4 po poł. (w auli U. P.). Z okazji uroczystego obchodu stuletniego istnienia Biblioteki Raczyńskich odbędzie się bankiet, wydany przez Kuratorium Biblioteki, w którym uczestnicy obu zjazdów biorą udział. (Początek bankietu godz. 8.30 wiecz., sala Huggera).

W **piątek, d. 31. V. (o godz. 1 w poł.)** odbędzie się uroczysty jubileusz 50-lecia pracy bibliotekarskiej dyr. A. Bederskiego w Bibliotece Raczyńskich (Plac Wolności 19), oraz otwarcie Wystawy Książki Wielkopolskiej (tamże).

W **piątek 1 w sobotę po południu** zwiedzają uczestnicy obu zjazdów P. W. K.

W **sobotę, d. 1. VI. (o godz. 9 wiecz.)** odbędzie się raut w Ratuszu wydany przez miasto Poznań.

W **nieдіiele, d. 2. VI. (o godz. 9)** nastąpi wyjazd autobusami do Kórnicka celem zwiedzenia Biblioteki Kórnickiej. Potem odbędzie się uroczyste zamknięcie obu zjazdów.

Obrazy obu zjazdów odbywają się niezależnie od siebie w następującej kolejności:

Program II Zjazdu Bibliotekarzy Polskich

Otwarcie Zjazdu Bibliotekarzy w sali Modrzewskiego (Coll. Minus, sala nr. 18, I. p.) z odczytem inauguracyjnym A. Birkenmajera p. t. „Bilans dziesięcioletniej pracy na polu bibliotekarstwa i bibliografii w Polsce”.

Piątek, 31 maja. Godz. 9—1. Obrady Zjazdu w salach Collegium Minus).

Sekcja Bibliotek Naukowych: Sala Modrzewskiego nr. 18, I. p.

Godz. 9. F. Smolka — E. Gaberle: „Zadania bibliotekarzy naukowych”.

Sekcja Bibliotek Oświatowych: Sala Cieszkowskiego nr. 22, I. p.

Godz. 11. J. Stemler — Ks. A. Ludwicki: „Stosunek bibliotekarzy do czytelników w bibliotekach oświatowych”.

Sekcja Bibliograficzna: Sala Staszica nr. 27, II. p.

Godz. 11. Wł. T. Wisłocki — J. Dąbrowska: „Rejestracja bieżącej produkcji wydawniczej polskiej”. Wniosek w sprawie Towarzystwa Bibliograficznego oraz wniossek A. Birkenmajera i K. Piekarskiego „W sprawie zjazdów Bibliografów Polskich”.

Sobota, 1 czerwca. Godz. 9—1. Obrady Zjazdu (w salach Collegium Minus).

Sekcja Bibliotek Oświatowych (s. 22).

Godz. 9. St. Rymer — K. Żurawski: „Ustawa o bibliotekach gminnych”.

Sekcja Bibliograficzna (s. 27).

Godz. 9. M. Dzikowski: „Bibliografja zawartości czasopism”.

Sekcja Bibliotek Naukowych (s. 18).

Godz. 10.30. A. Lysakowski — J. Grycz: „Normy organizacyjne bibliotek naukowych, a w szczególności uniwersyteckich”.

Wniosek K. Dobrowolskiego: „W sprawie nabywania publikacji zagranicznych przez polskie biblioteki uniwersyteckie”.

Godz. 1 w poł. Zwiedzanie Biblioteki Uniwersyteckiej (ul. Ratajczaka 4—9).

Godz. 1,30 w pol. Zamknięcie II. Zjazdu Bibliotekarzy (w Bibliotece Uniwersyteckiej).

Po południu: Zwiedzenie Powszechnej Wystawy Krajowej.

Godz. 9 wiecz. Raut wydany przez miasto Poznań w Ratuszu (strój wieczorowy).

Od 28 maja do 2 czerwca czynne będzie Biuro Informacyjne Zjazdu w następujących godzinach:

28 i 29 maja od 9 rano do 9 wieczór w Bibliotece Uniwersyteckiej (ul. Ratajczaka 4—6 parter, prawo).

30 maja od 9—2 i od 4—8 w Collegium Minus, sala Strusia, nr. 20 (I. p.).

31 maja do 2 czerwca od 9—2 w Collegium Minus, sala Strusia, nr. 20 (I. p.).

Rozdawnictwo druków zjazdowych odbędzie się 31 maja oraz 1 czerwca.

Program IV Zjazdu Bibliofilów Polskich.

Czwartek, dnia 30 maja 1929. Godz. 17: Otwarcie IV. Zjazdu Bibliofilów. Referat p. Ludwika Dr. Dobrzyńskiej-Rybickiej pod tyt. „Bibliofilstwo wielkopolskie“ (Colle-

gium Minus, Sala Lubrańskich nr. 17, I. piętro).

Piątek, dnia 31 maja 1929. Godz. 9: Obrady Zjazdu (Collegium Minus, sala Lubrańskich nr. 17). Referaty: 1. Ks. Majkowski Edmund: „Piotr Wedelicki, lekarz poznański, bibliofil polski XVI wieku“;

2. Piekarski Kazimierz: „Charakterystyka polskiego superexlibrisu XVI wieku“;

3. Smolik Przemysław: „Prace graficzne Jana Bukowskiego“;

4. Korpała Józef: „Bibliotekarstwo i bibliofilstwo“.

Sobota, dnia 1 czerwca 1929. Godz. 9: Obrady Zjazdu (Collegium Minus, sala Lubrańskich nr. 17). Referaty: 1. Birkenmajer Aleksander: „Dar kardynała Bernarda Maciejowskiego dla szacha perskiego (1604)“;

2. Ks. Zalewski Ludwik: „Mikołaj Dobrek, bibliofil XVI wieku“;

3. Krzyżanowski Julian: „Druki polskie w Muzeum Brytyjskim“;

4. Lewestam Ludomił: „Rola społeczna bibliofilstwa“.

Zamknięcie Zjazdu.

Bibliofilstwo i bibliofile

Polacy mieli słabość do ksiąg — Poznań i książki — Biskup Lubrański — Patent na bibliofila — Pierwsze exlibrisy polskie — Bibliofilstwo i kultura narodowa — Groźba upadku — Odrodzenie — Związki Bibliofilskie — Bibliofile kamienicznikami — Piękne dni bibliofilstwa w naszym mieście.

Od dziś, do 2 czerwca łącznie ze stuletnim jubileuszem Biblioteki Raczyńskich odbywa się w Poznaniu czwarty zjazd bibliofilów i drugi zjazd bibliotekarzy. Pismo nasze, poświęcając stale wiele uwagi nie tylko książce wogóle, ale i pięknej książce, w pełni zdaje sobie sprawę, jak doniosłe znaczenie mają tego rodzaju przedsięwzięcia dla uszlachetnienia stosunku do książki wśród szerokiej sfery tak miłośników, jak i pracowników księżki, toteż z tem większym zainteresowaniem i z życzeniami najpełniejszych rezultatów wita także zjazd bibliofilów.

Polacy zdawna mieli słabość do ksiąg. Od XV stulecia począwszy zachowały się tego niezaprzeczone dowody. W Bibliotece Archidiecezjalnej w Poznaniu istnieją do dziś wspaniale iluminowane kodeksy ze zbiorów kanonica poznańskiego Mikołaja z Kosciana, który żył w drugiej połowie XV wieku. W tym samym czasie opatrzył już pieczętami swoje książki superexlibrisem Piotr Świętopełk z Ząbrca herbu Lis, profesor teologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wielu innych zamiłowanych bibliofilów ukrywało się w murach ówczesnych klasztorów. W następnym stuleciu pod tchnieniem renesansu rozwija się bujnie miłośnictwo księżki. W Poznaniu wyróżnia się specjalnie biskup Lubrański, założyciel akademii, który w dalekie kraje słał po zakup książek i swoim przykładem zachęcił wielu kanoników do tworzenia własnych bibliotek. Z pośród świeckich poznańczyków pietyzmem dla książki odznaczali się głównie lekarze z Piotrem Wedelickim na czele. W innych ośrodkach kulturalnych Rzeczypospolitej też kwitło bibliofilstwo, a przodowali mu królowie: Zygmunt Stary, znawca i wielbiciel ksiąg, a przede wszystkim Zygmunt August.

W pierwszej połowie XVI wieku pojawiają się już polskie exlibrisy. Exlibris to jakby patent na bibliofila. Jest to znak specjalny, uwidoczony przez właściciela na każdej książce z własnej biblioteki. Ci, którzy go posiadają, to niewątpliwie klasyczni bibliofile. Nie wielu ich znamy z tego czasu, są to jednak niebyłej jakości osoby. A więc biskup Andrzej Krzycki, znany humanista i polityk z czasów Zygmunta I, Maciej Drzewicki, również znany humanista, najpierw biskup włocławski, potem arcybiskup gnieźnieński i prymas, dalej kanclerz koronny Krzysztof Sztybel, wreszcie poeta Dantyszek. Im dalej w wiek XVI, tem więcej nazwisk i już nie tylko dygnitarzy; w XVII i XVIII stuleciu jeszcze więcej bibliofilów z królem Janem Kazimierzem na czele dokumentowało swoje zamiłowanie własnym znakiem książkowym, zarzucając powoli superexlibrisy t. j. jakby exlibris wyciśnięty w oprawie. Niejedną zaginioną, czy zaborową książkę można było dziś przywrócić na właściwe miejsce dzięki exlibrisom, czego najlepszą ilustracją są niektóre tomy z dawnej biblioteki Załuskich, zabrane przez Moskali a obecnie rewindykowane.

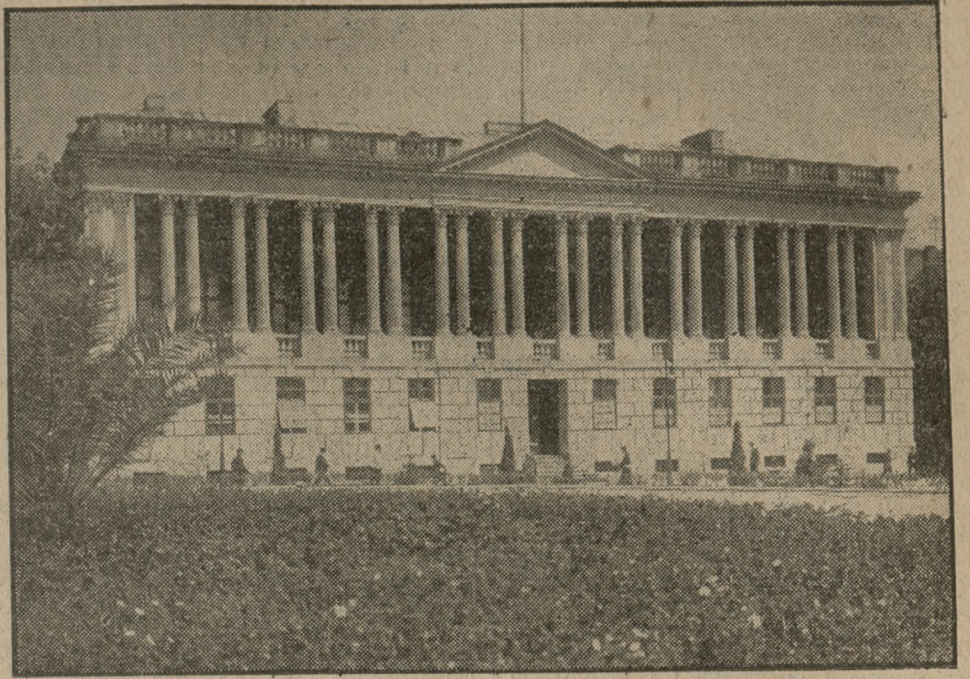
W czasach zaborów bibliofilstwo polskie wyznaczało sobie szczytne cele podtrzymywania kultury narodowej. Czyż bibliofilami nie byli Lelewel, Bentkowski, Jocher, Estreicher, twórcy polskiej bibliografii, która bezwzględnie wyprzedziła bibliografie narodów produkujących kulturę. Poza

tem od biblioteki Załuskich począwszy stwarzali bibliofile z najwybitniejszych rodów polskich, mających środki po temu, olbrzymie biblioteki, które z czasem stawały się fundacjami publicznymi, lub przynajmniej udostępniając chętnie swoje zbiory, służyły społeczeństwu. Tak powstało Ossolineum i Biblioteka Baworowskich we Lwowie, Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu, Biblioteka Kórnicka i inne.

Wojna podcięła i tę gałąź kultury. Biblioteki, o ile nie zniszczyły, to w najlepszym razie nie powiększyły się, bibliofile zamieniwszy exlibris na karabin zwykły, maszynowy lub armatę, nie mieli czasu myśleć o książce, utrzymać jej produkcję na zadowalającym poziomie. Równocześnie pod działaniem złych warunków gospodarczych i z tej przyczyny poczęto wydawać książki brzydkie, na lichym papierze, bez troski o estetykę. Stan ten trwał stosunkowo dosyć długo.

Ale odezwała się reakcja. Ruch odrodzicielski rozpoczął się w Krakowie, gdzie Towarzystwo Miłośników Książki podjęło systematyczną kampanję o piękną książkę i propagandę bibliofilstwa. Drugą oazą w pustyni gazetowego papieru i niechlujnego druku była drukarnia Łazarskiego w Warszawie. Powoli odżywiają zastoju dawne związki bibliofilskie, w Warszawie, we Lwowie, tworzą się nowe, jak np. w Zamościu, Łodzi i t. p. W r. 1925 w końcu czerwca z inicjatywy krakowskiego związku odbył się ogólny 1-szy zjazd bibliofilów polskich w Krakowie, który utworzył Radę Bibliofilską, mającą się zająć zorganizowaniem polskiego ruchu bibliofilskiego; głównym organem bibliofilstwa ustanowił czasopismo „Exlibris“, a jako organ pomocniczy wybrał miesięcznik „Silva rerum“, wydawany przez Tow. Miłośników Książki w Krakowie. Zjazd ten przyczynił się znacznie do zacieśnienia i ożywienia stosunków między bibliofilami, nie zdołał jednak zainteresować producentów książki, t. j. drukarzy, nakładców i introligatorów. Udało się to zjazdowi drugiemu, który w następnym roku obradował w Warszawie. — Nietylko ofiarowano członkom zjazdu piękne wydawnictwa; p. Zygmunt Łazarski przekazał Radzie Bibliofilskiej nieruchomość, t. zw. Kasztelanekę. Ponadto introligatorzy urządzili wystawę opraw, księgarze wystawę księgarską. O ile jednak zjazd krakowski miał charakter więcej „bibliofilski“, o tyle obrady warszawskie zmagoryzowali bibliotekarze, omawiając swoje zagadnienia zawodowe. — Było to znamienne wskazówką na przyszłość. Następnym zjazdem, który się odbył w r. 1928 we Lwowie, łącznie z obchodem stulecia Ossolineum, wyeliminował bibliotekarzy, skutek tego równocześnie odbywały się dwa zjazdy: trzeci bibliofilski i pierwszy bibliotekarski z licznym udziałem członków obdarzonych wspaniałymi wydawnictwami.

Podobnie jak stulecie Ossolineum uświetniło kongres lwowski, tak stulecie Biblioteki Raczyńskich doda blasku poznańskiemu zjazdowi. Szereg wydawnictw przygotowują poszczególne ośrodki bibliofilskie, z których dotąd najczynniejszym jest Kraków dzięki ofiarności p. Franciszka Biesiadckiego i staraniom dr. Kazimierza Piekarskiego. Inne miasta usiłują sprostać Krakowowi, w czem Poznań



Biblioteka Raczyńskich.

nie na ostatnim miejscu (prezes Mravincin, dyr. ks. Majkowski, dyr. Kuglin).

Bibliofilstwo w Polsce nie może być wyłącznie zadowoleniem umiłowców małej garstki zbieraczy. Dziś, kiedy czytelnictwo obejmuje coraz szersze warstwy i wskutek tego nie rzadko obniża swój przeciętny poziom, powinno bibliofilstwo polskie wciągnąć jak najszersze sfery w krąg swoich zainteresowań, nauczyć cenić wartość książkę i rozumieć jej wartość.

Pięknych tradycji nie potrzebują bibliofilom zazdrościć bibliotekarze. Już bowiem w XV wieku książnicę kapitulnych strzegli specjali „librariani“, np. w Poznaniu Mikołaj Godziemba, a w XVI wieku zawodowym bibliotekarzem w bibliotece Zygmunta Augusta był przecież nie kto inny, jak mistrz prozy polskiej złotego wieku — Łukasz Górnicki.

Dr. Marja Wojciechowska.
Poznań.

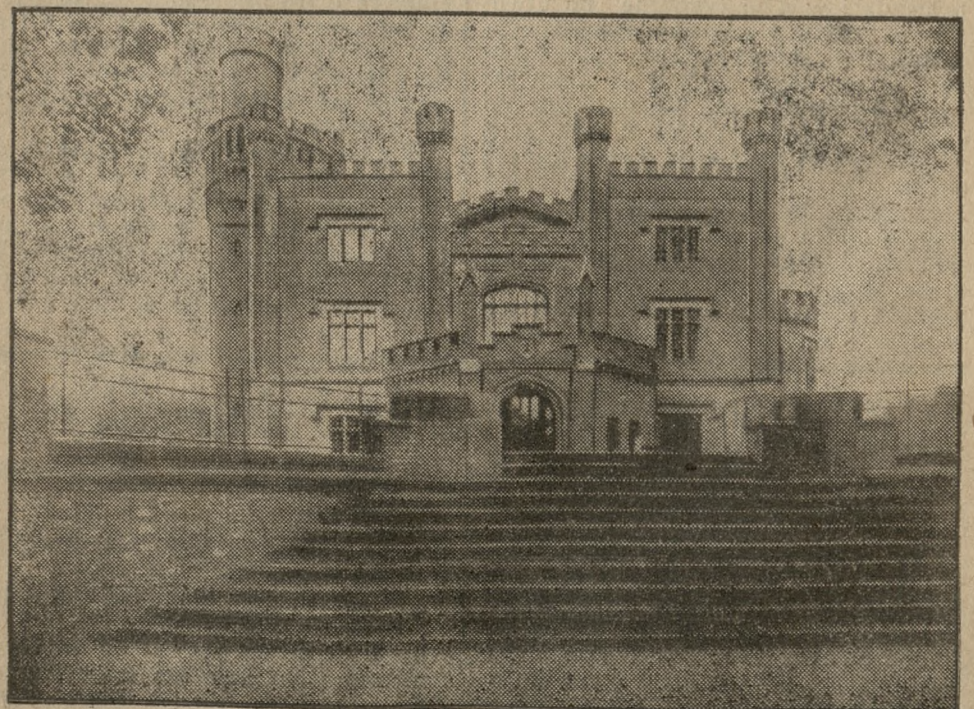
Nasza bibliografja regionalna

W Polsce krzewi się ruch regionalizmu. Najgłębszem chyba jego uzasadnieniem jest rozwijanie indywidualnej samowiedzy odrębnych środowisk społeczno-kulturalnych. Bo wtedy poszczególne części, wzmocnione w swem poczuciu, tem lepiej potrafią współdziałać w organizacji całości. Rozwijanie zaś samowiedzy i pogłębianie samopoczucia pewnej grupy społeczno-kulturalnej musi się zacząć od tego, że grupa ta zadaje sobie pytanie: „co i o czem my myślimy? czego pragniemy?“ Na pytania takie niepodobna odpowiedzieć, nie sięgając do treści książek i czasopism, wytwarzanych przez dane środowiska; w nich zamyka się bowiem myśl ludzka, one są publicznym wyrazem obiegających uczuć i dążeń. Aby śledzić zawartość publikacji, trzeba znów nasamopierw zebrać wiadomości o tem, jakie książki i pisma wychodzą z druku w danem środowisku. Wiadomości takie zbiera bibliografja. Podniesienie samowiedzy regionalnej wymaga przeto istnienia — regionalnej bibliografji.

Współcześnie powstała ona na schyłku roku 1927 i znalazła sobie miejsce w dziennikach. Wilno pierwsze ją wprowadziło i nieprzerwanie kontynuuje. W ciągu I półrocza 1928 r. podawał „Kurjer Poznański“ (N-ry 34—287) co kilka dni „Bibliografję Wielkopolską“, której nazwę zmieniono w ciągu półrocza na „Bibliografję regionalną województwa poznańskiego“. Była to szczegółowa rejestracja wszystkich druków, pojawiających się w tym obszarze. Później zaszły zmiany w organizacji bibliografji w Polsce. Zaczął wychodzić w Warszawie

centralny „Urzędowy Wykaz Druków“, który dokładnie zapisuje całą produkcję drukarską Rzeczypospolitej Polskiej. Tą pracą swoją zwalnia on poniekąd środowiska regionalne od ogłaszania suchej, „fachowej“ rejestracji każdego wydrukowanego, często mało ciekawego, świstka. Bibliografja regionalna może zatem podawać tylko sumaryczne zestawienia ogólnej produkcji, wymieniając szczegółowo tylko druki wartościowe. Ale powinna natomiast uwzględniać także twórczość poznańską, publikowaną poza terenem województwa, aby naprawdę wyczerpująco odpowiadać na pytanie: „co myślimy?“ Powinna wreszcie postawić sobie drugie pytanie: „co o nas myślą?“ i zbierać wiadomości o książkach, które się zajmują województwem poznańskiem, bez względu na to, gdzie powstały.

Zagadnienie i zaniechanie bibliografji regionalnej poruszyć ma w referacie kustosza Wisłockiego Zjazd Bibliotekarzy, który będzie obradował w Poznaniu w dniach 30 maja do 2 czerwca 1929. Nie od rzeczy będzie więc właśnie teraz przypomnieć, że Poznań bibliografję swą kontynuuje, mimo, że chwilowo wstrzymał jej ogłaszanie. Prowadzi tę pracę mianowicie Biblioteka Uniwersytecka, która — otrzymując bezpłatnie i obowiązkowo wytwory wszystkich drukarni — gromadzi u siebie cały bibliograficzny materiał. Na jego podstawie podaje poniższe zestawienie na I kwartał 1929, według metody, którą stosowałem w Wilnie. Nie jest ono całkiem dokładne i kompletne: uwzględni bowiem druki, które Biblio-



Zamek Kórnicki.

teka w tym czasie faktycznie otrzymała (a drukarnie nieraz spóźniają się z przesyłką). Drobne przesunięcia terminowe i potrzebne uzupełnienia wyrównują się jednak w obrazie większego okresu. Nie obliczałem także w niniejszym zestawieniu czasopism (w znaczeniu ścisłym, t. zn. od dzienników do kwartalników włącznie) oraz druków, przeznaczonych do rozklejania, reklamowego lub towarzyskiego obiegu, użytku biurowego (jak afisze, ogłoszenia, komunikaty władz, programy teatralne) itp. Nie uwzględniłem także pozaregionalnej literatury o Poznaniu.

Ogółem w ciągu kwartału zgromadziła Biblioteka Uniwersytecka z terenu województwa poznańskiego 121 druków (przeciętnie co dwa dni wpływały trzy druki). W tem było 6 tomów, stanowiących dalsze ciągi publikacji, rozpoczętych w r. ub. Pojawilo się zatem 115 świeżych dzieł.

Język polski objął z ogólnej produkcji 103 pozycje, t. j. 85 proc. Z języków mniejszościowych tylko niemiecki — ma 14 druków. Ponadto są 2 łacińskie publikacje (archidiecezji i uniwersytetu) oraz 1 angielska i 1 francuskie tłumaczenie, wydane dla cudzoziem-

ców przez Min. Komunikacji przewodnika p. t. „Zwiedzajcie Polskę”.

Pod względem objętości powstało w I kwartale 51 „książek”, t. j. publikacji okazalszych, liczących ponad 4 arkusze druku i rozsyłanych do wszystkich bibliotek regionalnych w Polsce (same polskie książki z wyjątkiem 1 łacińskiej); nadto zarejestrowano 56 „brozur”, poniżej 4 arkuszy druku (w tem 47 polskich) oraz 14 „ulotek”, t. zn. druków dwu- albo jedno-kartkowych (6 polskich i 8 niemieckich).

Jako miejsce druku wybija się oczywiście sam Poznań z 83 pozycjami, t. j. 68 i pół procent produkcji. Wydał on na świat 66 polskich publikacji oraz wszystkie w obcych językach z wyjątkiem jednej niemieckiej w Bydgoszczy. Często powtarza się „Wydawnictwo Polskie” Wegnera (beletrystyka) oraz „św. Wojciech” (religijne druki); prawie cała niemieczyna pochodzi z „Papierodruku”. Poza Poznaniem najwięcej, bo 27 druków (w tem 1 niem.), ma Bydgoszcz, niemal wyłącznie z „Biblioteki Polskiej”. Następnie 4 publikacje — Kościan (dotądki do „Gazety Polskiej”), 3 Gniezno, 2 Szamotuły, po 1 Chojnice i Leszno.

Rzeczowy podział druków,

przeprowadzony ściśle według ich treści, intencji, a nie — przedmiotu opracowania, ujawnia 15 dzieł naukowych, w tem 13 polskich: 4 z zakresu prawa i ekonomji (J. Sulkowski: Prawo akcyjne, R. Knapowski: Dualizm w teorii... pieniądza), 4 historyczne (Z. Denter: Ks. J. Poniatowski, X. St. Kozirowski: Obce rycerstwo w Wielkopolsce, oraz Drugie wydanie Żywota Adama Mickiewicza przez Władysława, nakł. Tow. Przyj. Nauk.), 2 krajoznawcze (A. Krajna - Wielatowski: Ziemia złotowska, B. Swiderski: Leszno), 3 z przyrodoznawstwa i medycyny (L. Garbowski, T. Kucharski, K. Smoliński). Nadto 2 rozprawy niemieckie, z nich jedna doktorska dla uniwersytetu w... Getyndze. — Drugą grupę utworzyło 15, tylko polskich, okazów literatury kształtującej, pouczającej. Należą tu opisy podróży, wspomnienia historyczne (Księga pamiątkowa 3 pułku lotniczego), podręczniki i poradniki gospodarcze, administracyjne, sportowe (aktualna broszura E. Piechockiego: Organizacja i technika wystawiania). — Literatura piękna zajęła 25 pozycji, polskich z wyj. 1 niemieckiej. Są tu klasycy polscy z komentarzami „Wiel-

kiej Biblioteki” w Bydgoszczy. Są ze współczesnych: Zegadłowicz (Cień nad falami), Wilkanowicz, Marynowski, Marwegowa, Janta - Połczyński, Wojc. Dąbrowski, Jerzy Bandrowski, a Marczyński i Szpyrkówna proszą się z cyklu „Weź mnie z sobą”. Ponadto tłumaczenia obcych pisarzy. — Literatura religijna wystąpiła w 14 drukach, w tem 8 polskich (Żywoty X. B. Zychlińskiego, Kazania X. H. Weryńskiego) i 6 niemieckich (jeszcze z Bożego Narodzenia). — Dział polityczno-społeczny ma 8 publikacji polskich (Szkice Wł. Konopczyńskiego: Umarli mówią, Andr. Wierzbicki: Zagadnienie etatyzmu, J. Drobnik: Przesilenie współczesnej polityki). — Wreszcie ostatnia grupa 44 druków i formacyjnych zawierających 35 polskich, 5 niemieckich i wogóle wszystkie 4 w innych językach. Należą tu kalendarze, statuty, budżety i sprawozdania instytucyj, katalogi księgarskie, prospekty i cenniki firm, taryfy kolejowe oraz inne urzędowe przepisy itp. Dział ten bywa zawsze najobfitszy. Wprawdzie bibliograficznie mało jest on ciekawy, ale świadczy o potrzebie i usługach druku w życiu powszechnem.

Dr. Adam Łysakowski.

Teatr świetlny „SŁOŃCE“

Od środy, dnia 29 maja r. b. codziennie

TANGO MIŁOŚCI

piękny dramat.

W rolach głównych:

CARMEL MYERS — — EDWARD RAQUELLO

Początek seansów o godzinie 5, 7, 9.

Przedprzedaż biletów od godz. 12 — 2 w południe.

P. W. 10735-22, 79

Socjaliści niemieccy będą głosowali za budową pancernika

Jak wygląda w praktyce antymilitaryzm socjalizmu niemieckiego — Przemówienie kanclerza Müllera na kongresie magdeburgskim

Magdeburg, 29. 5. (PAT) W czasie obrad kongresu socjalistycznego wystąpił z wielką mową w debacie, obracającej się dookoła sprawy udziału socjalistów w rządzie i budowy pancernika, kanclerz Müller.

Kanclerz podniósł, że sukcesy wyborcze zmusiły socjalistów do wejścia ze stanowiska opozycji i do wstąpienia do rządu. Domaganie się tego, aby przedstawiciele socjalistyczni wystąpili z rządu, może się tylko równać — zdaniem kanclerza — z dążeniem do tego, aby w Niemczech znowu zaczął rządzić „Stahlhelm”. Z kolei przeciwstawił się kanclerz zarzutem, że ministrowie socjalistyczni prowadzą zbyt ustępliwą politykę w łonie rządu.

Następnie kanclerz przeszedł do omówienia sprawy budowy pancernika, charakteryzując sytuację, w jakiej się znalazła partja socjalistyczna, w ten sposób, że musiała ona albo zgodzić się na budowę pancernika, albo doprowadzić w dwa tygodnie po utworzeniu rządu do nowego kryzysu. Wywoływanie takiego kryzysu byłoby jednak bezsensownem, gdyż w takim razie lepiej było wcale nie wchodzić do rządu. Kanclerz podniósł następnie, że głosowanie jego wraz z całą frakcją przeciwko budowie pancernika sprzeczne było z sensem i duchem konstytucji i że dlatego odrzuca stanowczo projekt powtórzenia tego samego eksperymentu na nowo, skoro obecnie Reichstag uchwalił już dalszą realizację budżetu. Ministrowie socja-

listyczni, oświadczył dalej kanclerz, muszą głosować za drugą ratą, gdyż zobowiązali się już przy tworzeniu obecnej wielkiej koalicji do takiego głosowania. Kryzys rządowy spowodowany budową pancernika, mówił kanclerz, ośmieszył tylko na zawsze partję socjalistyczną.

W dyskusji pos. David oświadczył, że partja musi w dalszym ciągu być zasadniczo przeciwna budowie pancernika, że jednakże nie może sprzeciwiać się tej formie, skoro większość Reichstagu zatem się wypowiedziała.

Poseł Rosenfeld wystąpił z krytyką polityki ministrów socjalistycznych, przypominając m. in. depeşe gratulacyjną socjalistycznego kanclerza do prezydenta z powodu urodzin jego wnuka i spadkobiercy nazwiska.

Dyskusję w tej sprawie zamknęło przemówienie końcowe referenta posła Vogla, który zapowiedział, że jeżeliby kongres uchwalił rezolucję, nakazującą ministrom głosować razem z frakcją przeciwko drugiej racie na budowę pancernika, to ministrowie socjalistyczni musieliby natychmiast wystąpić z rządu.

W głosowaniu kongres przyjął wniosek zarządu o przejście do porządku dziennego nad wszystkimi zgłoszonymi wnioskami w sprawie pancernika i udziału rządu. Za wnioskiem zarządu padło w głosowaniu imiennem 256 głosów, przeciwko 138.

W rozmowach tych, jak oświadcza p. Rechberg, brali i biorą udział posłowie i politycy niemieccy z różnych stronnictw od prawicy do lewicy. P. Rechberg stwierdza, że angielskim i francuskim mężom stanu oświadczył zgóry, że działa bez polecenia i bez u-

przedzenia niemieckiego urzędu spraw zagranicznych. Dalej oświadcza p. Rechberg, że po osiągnięciu tymczasowego pozytywnego wyniku w rozmowach z angielskimi i francuskimi mężami stanu w Paryżu, poinformował on w obecności generała rezerwy von der Lippe ambasadora niemieckiego w Paryżu von Hoetscha i zwrócił się do niego o skłonienie urzędu spraw zagranicznych do podjęcia rokowań. Niemiecki urząd spraw zagranicznych miał jednak tę myśl odrzucić. W związku z tem p. Rechberg zakomunikował — jak piszą — francuskiemu premierowi Poincarému o tej odmowie niemieckiego urzędu spraw zagranicznych pismem z dnia 5 marca, którego odnośny ustęp brzmi:

„Ambasador niemiecki p. von Hoetsch, z którym odbyłem szereg rozmów, waha się ze zwróceniem się do Waszej Ekscellencji z prośbą o audjencję dla gen. von der Lippe, który, jak Waszej Ekscellencji już mówiłem,

bawi obecnie w Paryżu. Dowodzi to mojem zdaniem, że niemiecki minister spraw zagranicznych Stresemann nie może się zdecydować na przyjęcie moich propozycyj za swoje. Jak sobie Wasza Ekscellencja przypomina, p. Stresemann przez dłuższy czas przeciwstawiał się również myśli francusko - niemieckiego aljansu przemysłowego, który propagowałem ze swej strony od czasu końca wojny i który obecnie wbrew p. Stresemannowi, zrealizował się przez dojście do skutku francusko - niemieckiej umowy potasowej, umowy żelaznej i umowy wielkiego przemysłu chemicznego. Jestem przekonany, że rozmowa, którą miałem zaszczyt odbyć z Waszą Ekscellencją, okaże się wkrótce również korzystną dla Francji jak i dla mojej ojczyzny, tak samo, jak rozmowy, które odbyłem z Waszą Ekscellencją przed laty w sprawie aljansu przemysłowego francusko - niemieckiego.”

Wysiłki p. v. Kühlmanna

London, 29. 5. (PAT) Reuter dowiaduje się, że von Kühlmann, były podsekretarz stanu niemieckiego ministerstwa spraw zagranicznych wręczył ostatnio angielskiemu ambasadorowi w Paryżu Williamowi Tyrellowi

memorandum w sprawie możliwości zwrócenia Niemcom kolonij. Ministerstwo spraw zagranicznych porozumiało się z Berlinem, który dezawuuje poczynania von Kühlmanna, działającego w charakterze nieoficjalnym.

Rokowania reparacyjne

Paryż, 29. 5. (AW). Mimo ciężkiego przebiegu rokowań reparacyjnych prasa francuska żywi jeszcze nadzieję, iż pertraktacje doprowadzą do jakichkolwiek wyników.

„Excelsior” donosi, iż rokowania odbywają się w atmosferze daleko w wszystkich posuniętej zyczliwości. Prace posuwają się szybko naprzód, gdyż komitet pragnie uzgodnić swe stanowisko we wszystkich kwestiach jeszcze przed rozpoczęciem czerwcowej sesji Rady Ligi Narodów w Madrycie.

Ze spraw polsko-niemieckich

Berlin, 28. 5. (PAT). Dzisiaj w urzędzie spraw zagranicznych Rzeszy odbyła się wymiana dokumentów ratyfikacyjnych polsko - niemieckiej konwencji w sprawie polskich robotników rolnych, podpisanej dn. 24 listopada 1927 r.

w Warszawie. Protokół wymiany dokumentów ratyfikacyjnych podpisali: poseł polski w Berlinie Roman Knoll i dyrektor ministerjalny w urzędzie spraw zagranicznych Rzeszy niemieckiej dr. Oskar Trautmann.

Haga, 28. 5. (PAT). Na sobotnim posiedzeniu stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej odczytano m. i. decyzję Trybunału, zamykającą postępowanie, wszczęte na wniosek Niemiec w sprawie objęcia w posiadanie przez rząd polski fabryki chorzowskiej.

TYSIĄCE KOBIEŃ
używa codziennie kremu
FASCINATA

Godnemi widzenia na P. W. K. w Poznaniu
są zakłady Centralnej Restauracji
Powszechnej Wystawy Krajowej

„DWÓR HUGGERA“

przy ulicy Śniadeckich 12.

Ogród na 1000 miejsc. Codziennie koncert orkiestry wojskowej.

Piwiarnia na 1000 miejsc.

Restauracja I. kl. na 1200 osób.

Kabaret - Dancing od godziny 23 do rana.

Występy pierwszorzędnych sił.

Teatr - Rewja 1500 miejsc. Codziennie dwa przedstawienia o godzinie 7,15 i 10 wieczór.

Sale na wspólne obiady — Sale na kongresy.

Zakład zatrudnia ponad 600 ludzi personelu.

List p. Rechberga do Poincaré'go

Z za kulis akcji nad zbliżeniem gospodarczym francusko-niemieckim

Berlin, 29. 5. (PAT) W związku z oświadczeniami min. Stresemanna, znany publicysta i przemysłowiec Arnold Rechberg ogłasza w „Vossische Zeitung”, że podróż jego do Paryża nie miała na celu czynienia Francji jakichś propozycyj przymierza ze strony Niemiec, tylko dalsze prowadzenie rozmów, rozpoczętych się już oddawna

między angielskimi i francuskimi mężami stanu.

W rozmowach tych, jak oświadcza p. Rechberg, brali i biorą udział posłowie i politycy niemieccy z różnych stronnictw od prawicy do lewicy. P. Rechberg stwierdza, że angielskim i francuskim mężom stanu oświadczył zgóry, że działa bez polecenia i bez u-

P. W. 10731-2

W Poznaniu i na P. W. K. nie toleruje się nadużyć

Postawiliśmy wczoraj jasno sprawę, dłaczego uważaliśmy za obowiązek obywatelski uderzyć stanowczo i publicznie w objawy wyzysku, jakie się w mieście naszym zaznaczyły ze strony nierzetelnych elementów w ostatnich tygodniach przed otwarciem Powszechnej Wystawy Krajowej oraz w pierwszym tygodniu po jej otwarciu. Milczenie byłoby błędem, albowiem: byłoby rozzuchwalało czynniki niesumienne i niewątpliwie powiększyło ich grono, a nie byłoby zgoła zapobiegło rozniesieniu ujemnych wiadomości o odnośnych restauracjach, kawiarniach itp. przez gości, przybyłych w wielkiej liczbie do Poznania w pierwszych dniach wystawy z całej Polski i ze Słowiańszczyzny.

Należało w winnych uderzyć, nadużycia zgnieść w zarodku. Uderzenie poskutkowało, tem bardziej, że do wyzyskiwaczy zabrały się nie tylko władze, ale przycisnęła ich i — konjunktura. Przejściowo zdołali zaszokować frekwencji wystawy. Jest zadaniem przedewszystkiem prasy w całym kraju, poinformować społeczeństwo, że nadużyciom, jakie zaszły z niektórych stron na początku P. W. K., położony został kres, że w Poznaniu nie toleruje się paskarstwa, że P. W. K. przystępna jest i dla mniej zamożnych, nawet najszerszych sfer społeczeństwa.

Tem bardziej — jak już wczoraj zaznaczyliśmy — należy się odciąć od wybryków oskarżenia całego Poznania i Powszechnej Wystawy Krajowej o rzekomą ogólną drożyznę artykułów pierwszej potrzeby. Czytaliśmy np. przed kilkoma dniami w „Gazecie Handlowej Agencji Wschodniej“ dosłownie:

„Orgie drożyzny w Poznaniu
„Z chwilą otwarcia P. W. K. zarówno w zakładach gastronomicznych oraz kawiarniach i cukierniach ceny automatycznie podskoczyły do 100 procent. Wyzysk niesumiennych właścicieli restauracji i kawiarni nie ma granic. Ceny za artykuły pierwszej potrzeby są od 50 do 100 procent wyższe od cen warszawskich“.

Jest to oczywiście alarm fałszywy i wysoce szkodliwy. Kto tak pisze, ten chyba istotnie chce wystawie zaszkodzić.

Ceny bowiem artykułów pierwszej potrzeby nie tylko nie są wyższe od warszawskich o 50—100 procent, lecz, przeciwnie, były i są niższe. Należy to stwierdzić z naciskiem i głośno, i mamy nadzieję, że poważna prasa stołeczna i krajowa uświadomi to swym czytelnikom — w interesie ich własnym i P. W. K.

Rzecz inna, że goście przybywający są bezpośrednio zainteresowani przedewszystkiem cenami w hotelach, restauracjach, kawiarniach itp. Pod tym jednakowoż względem nastąpiła stanowcza zmiana na lepsze. Przytem zwracamy uwagę, że na P. W. K. są jadalnie o różnych cennikach. W samej Restauracji Centralnej są w wielkim lokalu suterennym ceny znacznie przystępniejsze, niż na piętrze. Każdy powinien przeto urządzać sobie tryb życia według stanu swej kasy. Polecamy szczególnie tanie mleczarnie.

Na zakończenie przytaczamy informację o potaniu w mieście wieprzowiny na dowód, jak to życie samo reguluje kwestję cen pod wpływem konjunktury.

Jak wiadomo, na parę dni przed otwarciem P. W. K. cena na mięsa w sklepach rzeźniczych nagłe podskoczyła. Objaw ten zaniepokoił szerokie masy ludności. Podobno spęd bydła i świń do rzeźni miejskiej był bardzo słaby, natomiast popyt silny i podobno żądano od mistrzów rzeźniczych wyższych cen, niż zwykle. W każdym razie ceny w sklepach rzeźniczych podskoczyły.

Obecnie odczuwa się w tych sklepach niebawmy dotąd zastój. Siłą faktu rzeźnicy mniej czynią zakupu a spęd do rzeźni jest coraz większy. We wtorek np. był tak wielki spęd świń, że ogromna ilość pozostała, gdyż nie było popytu. Wskutek tego płacono za żywy towar mniej, a w następstwie tego w sklepach słonina kosztuje obecnie 1,80 zł. funt, a więc 20 gr. poniżej ceny maksymalnej. Mieć należy nadzieję, że i na inne mięsa zaznaczy się tendencja zniżkowa.

W każdym razie niema obecnie podstaw do obawy, aby wieprzowina uległa zwyżce, gdyż mamy jej we Wielkopolsce pod dostatkiem. Tylko wywóz mógłby wpłynąć na podrożenie tak podstawowego pożywienia, jakim jest słonina i wieprzowina. (z)

Wybory w Anglii

Jutro odbędą się w Anglii wybory do izby gmin. Każde wybory są do pewnego stopnia loteryją, trudno więc bawić się w przepowiednie. Zwłaszcza tym razem wynik wyborów angielskich przedstawia się zagadkowo, gdyż po raz pierwszy głosować będą kobiety od 21 roku życia. Na 25 milionów wyborców 13 milionów to — kobiety. Jak się ustosunkują one do zagadnień politycznych, jest rzeczą nieznaną. Następnie w Anglii wybiera się jednego posła z każdego okręgu, nawet względnie większości głosów. System ten zapewnia utworzenie większości parlamentarnej, ale z drugiej strony znacznie więcej umożliwia przesunięcia polityczne w układzie sił partyjnych niż system proporcjonalny.

Konserwatyści, jak i socjaliści przekonani są, że zdobędą większość w parlamencie. Konserwatyści liczą się tylko z tem, że przewaga ich w izbie gmin znacznie się zmniejszy, ale umożliwi im pozostanie w rządzie. Mac Donald spodziewa się wielkiego zwycięstwa socjalistów. Przywódca liberałów Lloyd George ma nadzieję, że ani konserwatyści, ani socjaliści nie będą posiadali większości i że on będzie języczkiem u wagi.

Przeciwko konserwatystom podnosi się zarzut, że nie zdołali zażegnać bezrobocia i kryzysu gospodarczego. Są to jednak kataklizmy, wynikłe w Anglii wskutek wojny i nowego układu gospodarczego świata, na które żaden rząd nie poradzi, zwłaszcza w przeciągu 5 lat. Nie poradzi temu Lloyd George, który zasugerował opinię fantastycznym planem usunięcia bezrobocia przez budowę szos. Nie usunie tego socjalizm, którego rządy, dążące do etatyzacji i upaństwowienia kopalń, przyczyniłyby się tylko do wzrostu kryzysu. Krótki eksperyment rządów Mac Donalda w r. 1924 o mało nie doprowadził Anglii do ruiny. Kon-

serwatyści pragnęliby może dlatego, by socjaliści doszli do władzy, licząc, że reakcja społeczeństwa byłaby bardzo szybka i zapewniłaby im triumf oraz długotrwałe rządy.

Wybory angielskie będą miały duże znaczenie międzynarodowe. Nietylko dla tego, że Anglia jest wielkim mocarstwem, ale dla tego, że między założeniami polityki zagranicznej konserwatystów, a liberałów i socjalistów istnieje duża różnica. Konserwatyści, jak to wykazała polityka Chamberlaina, w obawie przed Ameryką dążą do pacyfikacji Europy na podstawie obowiązujących traktatów, utrzymują przyjaźń z Francją, hamują zapędy Niemiec. Liberalowie i socjaliści atakują ich właśnie za frankofilię, a sami dążą do przyjaźni z Niemcami, a nawet do niekrepowania ich zaborczych zamiarów. Znana jest nienawiść Lloyda George'a do Polski katolickiej, znana jest niechęć do nas Mac Donalda, który swego czasu w Genewie wypowiedział się przeciwko obecnej granicy na Śląsku.

Okres rządów konserwatystów był dla całej Europy okresem spokoju i wytchnienia. Gdyby rządy te miały się skończyć, rozpoczęłyby się okres eksperymentów i niepokoju, który głównie odczułaby Polska. Według ostatnich wiadomości szanse konserwatystów znacznie wzrosły, zwłaszcza, że między liberałami a socjalistami walka się wzmogła do tego stopnia, iż wątpliwym jest, by nawet w razie kleśki konserwatystów mógł powstać rząd, opierający się na koalicji liberałów i socjalistów. Szalonego intrzygant Lloyda George'a boją się zarówno konserwatyści, jak i socjaliści. Bez względu na wynik wyborów, zdaje się, że Anglia będzie musiała przejść przez okres takich lub innych rządów znacznie słabszych w stosunku do obecnego gabinetu Baldwin'a,

który rozporządzał 200 głosami większości, i że dopiero po okresie eksperymentów i prób nastąpi właściwa rozgrywka.

Przykre następstwa

W prasie pojawiły się głosy inspirowane, które tłumaczyły, że zbieg dąty wyjazdu p. Zaleskiego do Budapesztu z datą rozpoczęcia konferencji Małej Ententy w Białogrodzie, był czysto przypadkowy. Bądźco bądź mamy do czynienia z niezręcznością dyplomatyczną z polskiej strony. Protokół podróży ministra spraw zagranicznych jest zawsze przedmiotem bardzo szczegółowego badania i pertraktacji. W danym wypadku należało uniknąć wszystkiego, wskutek czego podróż p. Zaleskiego do Węgier mogłaby być interpretowaną jako krok polityczny, nie bardzo życzliwy dla Małej Ententy, czuwającej nad zachowaniem traktatów pokojowych w Europie środkowej.

W każdym bowiem razie niemiły jest fakt nagłego odwołania wyjazdu p. Zaleskiego do Bukaresztu i przeloczenie go, według ostatnich wiadomości, do października. Odwołanie nastąpiło w okolicznościach dość niezwykłych w dziedzinie dyplomacji.

Od dawna i do ostatnich dni ustalone było, że po wizycie w Budapeszcie p. Zaleski uda się 26 maja do Bukaresztu. Tymczasem po konferencji Małej Ententy, bawiący w stolicy Jugosławii rumuński minister spraw zagranicznych Mironescu przesłał p. Zaleskiemu list, w którym doniósł, że nie będzie mógł go powitać w Bukareszcie w dn. 26 maja, bo dopiero dn. 31 maja wyjeżdża z Białogrodu. Wskutek tego, wizyta stała się nieaktualną.

Są to okoliczności wysoce niemiłe, a nawet przykre, zdarzające się w dyplomacji niezwykle rzadko i mające jakieś głębsze uzasadnienie. Fakt, że p. Mironescu uniemożliwił podróż p. Zaleskiego do Bukaresztu akurat po konferencji w Białogrodzie nadaje całej sprawie posmak polityczny.

Widocznie Rumunja chciała w ten sposób wyrazić, że wbrew ogłoszonym oficjalnie oświadczeniom, bynajmniej nie kwapi się do kompromisów z Węgrami i woli trzymać się Małej Ententy.

Niefortunny wybór daty wyjazdu p. Zaleskiego do Budapesztu jest w każdym razie dowodem niezręczności dyplomatycznej, pociągającej za sobą poważne nieprzyjemności polityczne.

Czy tak było?

Wobec faktu, że Francja w lutym sfinalizowała pożyczkę stabilizacyjną, żydowski „Nasz Przegląd“ zapytuje, czemu przypisać należy, że Polska nie może wyzyskać obfitości gotówkowej, panującej w sojusznym kraju. „Nasz Przegląd“ pisze:

„Na to pytanie daremnie oczekujemy odpowiedzi, nie bacząc na to, że zanotowaliśmy w międzyczasie bardzo niepokojącą pogłoskę o jakichś specjalnie względem Polski wrogich instrukcjach w dziedzinie kredytowej, pochodzących z oficjalnych instancji Paryża. Narazie zdołaliśmy sprawdzić poszczególny wypadek, rzucający osobiście światło na stosunki polsko-francuskie.“

Poważna grupa banków francuskich miała sfinansować dla Polski pożyczkę 100 milionów franków na cele użyteczności publicznej. Wedle istniejącej we Francji praktyki, wszelkie pożyczki zagraniczne mogą być realizowane jedynie po uzyskaniu aprobaty ministerstwa skarbu. Pełnomocnik grupy bankowej uprzedził o tem pisemnie ubiegających się o wspomnianą pożyczkę, zastrzegłszy się, że potrzebny jest „avis formel des Finances“.

Jakżeż wielkiem było zdumienie polskich interesów, gdy po kilku dniach otrzymali od przedstawiciela banków francuskich drugi list, w którym powiedziano dosłownie, że „apres une conversation qu'ils viennent d'avoir au Finances ils ne peuvent s'interessar pour le moment a une operation avec la Pologne“. A więc: „Po konferencji, odbytej we francuskim ministerstwie skarbu, panowie finansisci, przyszli do wniosku, że nie mogą zainteresować się w momencie obecnym operacją (finansową) z Polską“.

Tak jest — specjalnie i bez zenady wymieniono Polskę, nie uciekając się bynajmniej do pretekstu w stylu p. Dewey'a, gdyż na gruncie paryskim wszelkie blufy o nagłych „ucieczkach“ pieniądza naraziłyby tylko na śmieszność każdego, jako tako szanującego się finansiste“.

Przytaczamy te informacje na odpowiedzialność „Naszego Przeglądu“. Żydzki miewają w sprawach finansowych zwykle wiadomości ściśle. Czy tak jest w danym wypadku, stwierdzić nie możemy. Jeżeli doniesienie polega na

CHCESZ

spotkać się na WYSTAWIE z krewnymi, znajomymi i przyjaciółmi? podaj swój adres w rubryce:

„Adresy gości P.W.K.“

w wydaniu porannem „Kurjera Poznańskiego“.

prawdzie, fakt opisany jest charakterystyczną ilustracją stosunków.

Wielki krach na giełdzie nowojorskiej

Berlin, 29. 5. (AW) Donoszą tu z Nowego Jorku, iż dzień wczorajszy był dla giełdy nowojorskiej katastrofalnym. Straty poniesione wczoraj na giełdzie obliczają na 500 milionów funt. szterl. Niektóre papiery spadły do 60 punktów.

Krach spowodował ruinę blisko 10 tys. osób. Dzień wczorajszy stał pod znakiem zapowiedzianej przez „Federal Reserve Board“ nieubłaganej walki ze spekulacją. Wywołało to na giełdzie panikę.

Pierwszy ambasador włoski w Polsce

Warszawa, 29. 5. (AW) Wczoraj o godz. 4,30 po poł. przybył do Warszawy własnym samochodem pierwszy ambasador włoski w Polsce, hr. Alfred Martin - Franklin.

Marsz Daszyński

Warszawa, 29. 5. (Tel. wł.) Marszałek Daszyński ma wrócić 1 czerwca.

Uniewinnienie 23 Litwinów

Warszawa, 29. 5. (Tel. wł.) W Sądzie Apelacyjnym w Warszawie toczyła się rozprawa 23 Litwinów, oskarżonych o zdradę kraju. Obecnie są już obywatelami polskimi, ale w r. 1919 i 1920 należeli do „szaulisów“, dążąc do oderwania Suwalszczyzny od Polski.

Sąd Apelacyjny wszystkich oskarżonych uniewinnił, wychodząc z założenia, że stosunki graniczne Polski z Litwą wówczas nie były uregulowane, zresztą rząd polski nie uważał się nigdy za będącego w stanie wojny z Litwą. (w)

Wydalenie Polaków z Litwy

Warszawa, 29. 5. (Tel. wł.) Z granic Litwy wydalono w ostatnich dniach na teren Polski szereg nauczycieli szkół powszechnych polskich w powiecie wilkomirskim, 2 uczniów oraz 6 innych osób narodowości polskiej za rzekomy nierealny stosunek do państwa litewskiego. (w)

Przed spotkaniem Ojca św. z królem włoskim

Rzym, 29. 5. (AW) Z kół zbliżonych do Watykanu donoszą iż spotkanie włoskiej rodziny królewskiej z papieżem nastąpi wkrótce po wymianie akt ratyfikacyjnych. Wiadomość ta nie jest dotąd potwierdzona przez sfery miarodajne.

Kapitulacja lewego skrzydła trockistów

Berlin, 28. 5. (PAT) Agencja „Tel-Union“ donosi z Moskwy, że znany przywódca opozycji trockistów Karol Radek po 14-miesięcznym wygnaniu powrócił do Moskwy, gdzie przyjęty został na razie do szpitala na Kremlu, ponieważ jest chory — poczem ma się udać do Rosji południowej.

Tel-Union komentuje powrót Radka jako ostateczną kapitulację lewego skrzydła opozycji trockistów.

TRENCZYNSKIE CIEPLICE

(Czechosłowacja)

Jedyny Pensjonat polski

Dra Filipkiewicz

60 pokoi, pełny komfort otwarty, cały rok. Cena pokoju z utrzymaniem już od 55 Kor. cz.

Na żądanie wysyłamy prospekty.

Pw 2272/9-70,223

Niemcy boją się konkurencji Gdyni

W jesieni ub. roku rozwinęła prasa niemiecka olbrzymią propagandę na rzecz portu w Szczecinie. Zaalarmowano wówczas całą opinię niemiecką wiadomościami, że port ten, pod wpływem groźnej konkurencji portów polskich a szczególnie Gdyni, stoi przed bliską zagładą. Rozpisując się obszernie o zmniejszeniu się ilości przeladunku w tym porcie i upadku tamtejszego przemysłu, nawoływano w imię najwyższych interesów narodowych do spieszenia jak najrychlejszej pomocy dla Szczecina.

Jak okazuje się obecnie, szybko w ślad za owymi alarmami nastąpiły czyny w postaci bogatych inwestycji w porcie szczecińskim. Niezwłocznie przystąpiono tam do realizacji rozległego planu rozbudowy i usprawnienia tego portu, który ustalono jeszcze w roku ub. na podstawie szeregu konferencji sfer rządowych i gospodarczych.

W pierwszym rzędzie, rozbudowuje się urządzenia w porcie dla ładunków cząstkowych. Poza wykonaną już wielką chłodnią buduje się potężny spichlerz długi, 200 m, który wyposażony w 8 dźwignów, już z wiosną roku bież. miał być oddany do użytku. W porcie zaś, dla ładunków masowych, p. oniedawnym zmontowaniu trzech nowoczesnych kranów mostowych, każdy o nośności 15 tonn, przystąpiono do budowy łamacza łańdugi 5,5 km. celem ułatwienia dostępu wielkim okrętom do samych miejsc wyładawczych.

W związku z temi pracami, już dzisiaj chętnie się Niemcy, że port ten jest najnowocześniejszym w Europie, o ile chodzi o przeladunek artykułów masowych.

Ponadto planowana jest przebudowa całej portowej sieci kolej., której koszt ma wynosić przeszło 50 milj. marek niem.

Równoległe z tem, czyni się starania o rozszerzenie kompetencji zarządu portu i o skoncentrowanie administracji portowej w ręku jednego organu, by usprawiedliwić ją, oraz, by ze względu na dalsze przewidziane wkłady kapitału, nadać portowi zdolność do zaciągania zobowiązań kredytowych.

Przedmiotem specjalnych zabiegów jest kwestja taryf kolejowych, którą pragnie się w ten sposób unormować, by odpowiadały przynajmniej wysokości frachtów polskich linii kolejowych do Gdyni i Gdańska. Ostatnio też ze strony wschodnio-niemieckich sfer handlowych wysunięto propozycje uzgodnienia polsko-gdańskiej taryfy z niemieckimi stawkami kolejowymi i zrównanie w ten sposób pod względem taryfowym portów Szczecina, Królewca z Gdynią i Gdańskiem. Propozycjom tym, skierowanym pod adresem polskim, sprzeciwił się, jak wiadomo, senat w m. Gdańska.

Wszystkich tych poczynań dokonuje się w imię obrony tego „zagrożonego przyczółka mostowego niemieczyny na wschodzie“, jak obecnie chętnie nazywa się Szczecin, przed polską konkurencją, a w szczególności Gdyni, zagrożającej już dzisiaj egzystencji portu w Szczecinie.

W rzeczywistości jednak, wszystkie te inwestycje itp. mają stanowić podstawę do rozwinięcia w przyszłości wojny gospodarczej z polskimi portami. Niemcy bowiem poczytują sobie, według odwiecznej etyki „Raubritterów“ za wielką i nie do darowania krzywdę to, że Polska pragnie obywać się bez pośrednictwa portów niemieckich. Wszelki rozwój polskiego handlu morskiego uważa się tam za stratę, poniesioną przez ich własne gospodarstwo narodowe. Ten wzgląd zaś, że polski handel morski koncentruje się w Gdańsku, mieście o charakterze narodowościowym bądź co bądź niemieckim, nie ma dla nich najmniejszego znaczenia.

Najlepszym dowodem, że Niemcy szykują się do walki z polskimi portami, a nie przystępują do obrony przed agresywnością polskiej konkurencji jest to, że wszelkie alarmy o ciężkim położeniu Szczecina i konieczności jego ratunku, podniesiono dopiero w jesieni ub. r. W tym zaś czasie nie mogło być tajnym, iż rok 1928 dla portu w Szczecinie nie tylko nie wykazał zmniejszenia obrotów (mimo nader silnego dalszego rozwoju portów polskich), lecz przeciwnie, rok ten zaznaczył się wydatnym zwiększeniem obrotów. Wzrost ten wynosi, o ile chodzi o ruch portowy, okragło 1 milion tonn r. netto, czyli 17 proc. plus w stosunku do r. 1927. Ogólny obrot towarów wzrósł o 16 proc. w stosunku do r. 1927, a tem samem

przybliżył się bardzo wydatnie do normy przedwojennej i wynosi nie 69% lecz 85 proc. obrotu z r. 1913. Wzrost obrotów w Szczecinie zaznaczył się w stosunku do wszystkich artykułów: pewne zmniejszenie wykazuje jedynie cukier. Jest to objaw ogólny, o ile chodzi o produkcję europejską, która nie może wytrzymać konkurencji cukru trzcinowego.

Alarmy niemieckie nie wyływały więc z uzasadnionej troski o rozwój tego portu. Wynikają one raczej z łacie niemieckiej chciwości, pragnącej nie dopuścić do rozwoju polskich portów a zagarnąć cały polski handel morski by wykazać, że Polsce wolny dostęp do morza jakoby nie był wcale potrzebny.

Przyznać należy Niemcom, że wybrali moment dogodny dla rozwinięcia swej akcji. Gdynia bowiem obecnie uzyskała już swe maksimum zdolności przeladunkowych o ile chodzi o artykuły masowe. Dalsze zwiększenie może nastąpić dopiero po ukończeniu budowy linii kolejowej Bydgoszcz—Gdynia, która nietylko zmniejszy odległość, ale pozwoli zwiększyć ilość transportów kolejowych. Niemcy zaś wiedzą, że na dalszą metę tylko wtedy będzie się rentować polskim kolejom transport węgla na dotychczasowych stawkach taryfowych, gdy zapewniony będzie fracht powrotny podobnych artykułów masowych np. rudy. Dlatego

też czynią wszelkie udogodnienia tak w porcie jak i na kolejach, nie mogąc zniżyć taryf, byle tylko nie dopuścić do zwiększenia wyładunku rud żelaznych itp. w polskich portach. Jakich zaś w tej walce próbować będą środków, wskazuje chociażby notatka w prasie duńskiej, gdzie niezgodnie z prawdą przedstawiono, jakoby w Gdyni szwankowała mocno regularna dostawa wagonów węglowych i rud, powodując wielkie zwiększenie kosztów postoju statków w tym porcie. Ze informatorami były w tym wypadku źródła niemieckie, nietrudno się domyśleć.

Wszystkie te poczyny niemieckie, rozpatrywane na tle dziejów wojennej walki Niemiec z naszym dostępem do morza, stanowią zupełnie nowy etap. Walka ta przejawiała się dotychczas jedynie bądź to w formie antykorytarzowej propagandy światowej, bądź też w utrudnieniu, przy pomocy elementów szowinistycznych wykonywania naszych praw w porcie gdańskim.

Dziś Niemcy widząc, że akcja ta zawodzi, a polski handel rozwija się coraz lepiej, przystępują do konkretnej walki konkurencyjnej na morzu z polskimi portami. Czy jednak efekt jej nie będzie podobny do niemieckiej walki z węglem górnośląskim, która przeciwłożyła podwaliny pod polski handel morski — to okaże przyszłość. Nie zawadzi w każdym razie, by społeczeństwo nasze już dziś śledziło z taką uwagą poczyny niemieckie, z jaką oni śledzą nasze wysiłki.

Wycieczka do Pragi

z udziałem ks. Kardynała-Prymasa

Główne uroczystości obchodzonej w r. b. przez naród czeski 1000 rocznicy śmierci św. Wacława odbędą się w Pradze na początku lipca.

Z Polski wyjedzie na nie wycieczka dnia 2 lipca. Wezmą w niej udział ks. Kardynał - Prymas Hlond i ks. biskup Lisiecki.

Kosztą przejazdu koleją (3-cią klasą) i 6-dniowego pobytu w Czechosłowacji wynosić będą około 120 do 150 złotych od osoby. Cyfry te są bez zobowiązania, jedynie dla orientacji.

Do spraw wycieczki powstał pod pretekstorem ks. Prymasa Hlonda komitet (Poznań, Ostrów Tumski 1), dokąd należy kierować zgłoszenia z podaniem dokładnego adresu. Bliższe szczegóły osobom, które zgłoszą uczestnictwo w wycieczce, komitet roześle w pierwszej połowie czerwca rb.

Kardynał-Prymas Hlond nie będzie już jeździł koleją

W poniedziałek, 27 bm. odleciał z Poznania samolotem ks. Kardynał-Prymas Hlond i wylądował punktualnie o godz. 18,45 na lotnisku w Katowicach, gdzie po oficjalnym przywitaniu przez ks. bisk. Lisieckiego, prez. dr. Kocura i przez rodzinę, bratanicę Prymasa, córeczki pp. dr. Hlondów wręczyły ks. kardynałowi bukiet kwiatów.

Jak donosi Katowicka „Polonia“ — ks. Prymas przy wylądowaniu był nader wesół i żywo gestykulując, wyraził zadowolenie z odbytego lotu:

— No! przy takim locie — to nie grzech lecieć!

A zwracając się do pilota p. Barciszewskiego rzekł:

— Dziękuję Panu! Było bardzo ładnie i bezpiecznie! Już teraz koleją nie będę jeździł!

Po krótkiej rozmowie ks. kardynał w towarzystwie ks. biskupa dr. Lisieckiego udał się samochodem do willi biskupiej, gdzie odbyło się przyjęcie w ścisłym gronie.

Amanullah i Suraja

Warszawa, 29. 5. (Tel. wł.) Nadeszły wiadomości, że po przybyciu do Bombaju pierwszym krokiem b. królowej afganińskiej Suraji było wezwanie kilkunastu fryzjerów; dopiero potem ufryzowane damy i królowa wyszły na spacer. Amanullah jest bardzo zdenerwowany i przez cały dzień biegał po korytarzu hotelu, pilnie strzeżonego. (w)

Uwagi

Temida w dżungli

W warszawskiej sali sądu apelacyjnego na ławie obrończej zasiadł w tych dniach, przepasany fioletową szarą adwokacką, doniedawna prezes Sądu Najwyższego, Mogiński...

Tak, ten sam Mogiński, jeden z najwybitniejszych znawców prawa, którego dziełami kierują się do dziś właśnie ci sędziowie, przed którymi ich mistrz staje dziś jako obrońca.

Isicie groteskowa sytuacja!...

Na ławie adwokackiej koncentruje się uwaga sali. Stół sędziowski również ulega tej sugestji. I nic dziwnego? Wszyscy wiedzą, że Mogiński jest autorytetem w zawitych kwestjach prawnych, nie tylko dla stron i trybunału, ale i dla prokuratora.

I niema tu człowieka, któremu natarczywie nie wracałoby na myśl dręczące pytanie:

Dlaczego?

Dlaczego usunięto pierwszego prezesa Sądu Najwyższego Władysława Seyde, dlaczego prezesa Mogińskiego, dlaczego państwo pozbyło się szeregu ludzi mądrych, zdolnych, uczonych, szanowanych, otoczonych powszechną cześcią, najgodniejszych, by losy sprawiedliwości w swoich dzierżyć rękach?...

Dlaczego na ich miejsce przychodzą ludzie nowi?

Zyjemy w jakiejś ponurej grotesce nieporozumień, oddychamy karkołomnymi paradoksami, wylatującymi z jakiegoś dziko kręcącego się derwisza nie gorzej od „kulek Liebermanna“.

Twórcą podstaw prawnych — profesor, który wykształcił całe pokolenia prawników, sędziów i prokuratorów, staje dziś przed nimi jako adwokat, jako rzecznik klienta, którego ci sami ludzie sądzą...

C. hr. Zan.

Najnowszy (35) numer „Wielkopolskiej Ilustracji“ należy chyba do najciekawszych, jakie się dotychczas ukazały. Przynosi tyle interesujących artykułów i ciekawych doskończonej zdjęć, że dla każdego jest pożądaną i miłą lekturą. Na szczególną uwagę zasługuje interesujące zdjęcie, ilustrujące

podróż Ks. Kardynała-Prymasa samolotem

do Rzymu na uroczystości beatyfikacyjne don Bosco, założyciela zgromadzenia XX. Salezjanów.

Pozatem całe mnóstwo fotografii z ostatnich wielkich imprez sportowych, m. i. z biegu „Kurjera Poznańskiego“, z biegu „Słowa Pomorskiego“ itd.

100-lecie Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu poświęcony jest ciekawy artykuł bogato ilustrowany. Zpóśród innych artykułów wyróżnia się szkic o

Joannie z Grudzińskich księżnej Łowickiej, małżonce w. ks. Konstantego

której zwłoki sprowadzono w tych dniach z Carskiego Sioła do kraju. Numer uzupełniają i odcinek powieściowy i pełne humoru nowele.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokiego kręgu publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy, miesięczny abonament 1,50 zł., kwartalny 4.— zł. Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji; Poznań — św. Marcin 70).

Z kongresu eucharystycznego w Toruniu

W poniedziałek, 27 bm., o godz. 5 po południu nastąpiło otwarcie kongresu eucharystycznego dla diecezji chełmińskiej w Toruniu. Rzesza wiernych 5—6 tysięczna zapełniła po brzegi wielką halę powystawową. Przybywających na otwarcie kongresu ks. arcyb. Teodorowicza i ks. bisk. Okoniewskiego witano niemiłkającymi oklaskami i okrzykami: niech żyją!

Po odpiewaniu przez chór kleryków z Pelplina pod batutą ks. Wiśniewskiego kantaty „O salutaris Hostia“, ks. bisk. Okoniewski zagaił plenarne zebranie pierwszego kongresu eucharystycznego diecezji chełmińskiej, witając uczestników i wyluszczając jego zadanie.

Do prezydium kongresu powołano: na marszałka p. Jantę - Polczyńskiego z Wysoki, na wicemarszałków senatora dr. Ossowskiego z Torunia i sen. Szydłowski z Grudziądza i gen. Pricha, na sekretarzy ks. dziek. Dembka z Grudziądza, red. Sachę z Torunia i szamb. papieskiego Prądyńskiego, na ławników radcę Janowskiego, ks. dziek. Kozłowski i dyr. Antczaka.

Szeręg przemówień, wyrażających życzenia dla kongresu, rozpoczął jako przedstawiciel rządu wojewoda pomorski p. Lamot, dalej mówił o zadaniach szkoły naczelnik p. Biedowicz, po nim jako przedstawiciel wojskowości w zastępstwie chorego dowódcy korpusu ks. dziek. Sienkiewicz i na koniec jako przedstawiciel miasta Torunia p. prez. Bołt.

Wśród długotrwałych oklasków wstąpił na mównicę ks. arcyb. Teodorowicz celem wygłoszenia referatu na temat: „Najświętszy Sakrament źródłem akcji katolickiej“. Znakomity kaznodzieja porwał słuchaczy swą wymową i głębią swych myśli.

Na tem zakończyło się pierwsze zebranie plenarne kongresu. Wieczorem w salach Dworu Artusa miasto na cześć dostojnych gości wydało raut, który w miłym nastroju przeciągnął się do północy.

We wtorek uroczystości kongresowe rozpoczęły się nabożeństwem pontyfikalnym w przepięknej świątyni N. P. Marji. Sumę celebrował biskup-sufagan chełmiński ks. Dominik w asystencji licznych duchowieństwa. Kazanie wygłosił ks. biskup Tymieniecki z Łodzi. Po nabożeństwie rozpoczęły się dalsze obrady w Dworze Artusa i w Strzelnicy.

Depesze holdownicze

Eminecja kardynał Gasparri w Rzymie Ojcu św. Biskupi, kapłani, lud wierny, zgromadzeni na kongresie eucharystycznym w Toruniu, pełni czci zasylają najszersze życzenia z powodu 50-tej rocznicy kapłaństwa, najchwałobniej przebytego, oraz z powodu układu szczęśliwie z poklaskiem całego świata chrześcijańskiego między Stolicą Apostolską a Italją zawartego i proszę o błogosławieństwo apostołskie.

(—) Biskup Okoniewski.

Do Pana Prezydenta Rzplitej Polskiej w Poznaniu.

Kongres eucharystyczny w Toruniu przesyła Głowie Państwa wyrazy najgłębszej czci i poważania. W imieniu prezydium

(—) Janta-Polczyński.

Telegram Ks. Prymasa Hlonda. Kongresowi Eucharystycznemu diecezji chełmińskiej zasylam najlepsze życzenia i czułe błogosławieństwo w tej myśli, by modlitwy, obrady i rezolucje kongresu stały się dalszym etapem potężnego czynu katolickiego, który się na drogiem Pomorzu tak chwałobnie dokonywa.

(—) Kardynał Hlond — Prymas Polski.

Bitwa o pastwiska między dwiema wsiami pod Warszawą

Spóźniona interwencja władz — 11 rannych

Warszawa, 29. 5. (Tel. wł.) Pod Warszawą koło Garwolina doszło wczoraj do formalnej bitwy pomiędzy dwiema wsiami Dziecinów i Warszowice.

Obie wioski spierały się o pastwiska. Jeszcze za czasów rosyjskich kilkakrotnie doszło do starć. Wczorajsze starcie rozegrało się na błoniach granicznych i było bardzo ostre. Mobilizowano obie wsi, a hasło do ataku dała wieś Warszowice. Spotkanie nastąpiło na pograniczu, przyczem dla

pewności było spędzono do obór. Mieszkańcy Dziecinowa po 10 minutach walki uciekli i pochowali się do domów, gnani przez zwycięzców, którzy następnie wrócili na pobojowisko, aby opatrzyć rannych, których ogółem było 11-stu. Potłuczenia głowy obandażowano szmatami, a rany zalepiono razowym chlebem.

Na miejsce starcia przybyła z Garwolina komisja, która aresztowała 9 osób, a słupy graniczne zostały usunięte. (w)

Druga wycieczka Polaków amerykańskich na P. W. K.

Warszawa, 29. 5. (PAT) Dn. 3-go czerwca o godz. 11 rano przybywa do Gdyni wycieczka największej organizacji polskiej w Stanach Zjednoczonych Związku Narodowego Polskiego. Na spotkanie wycieczki wyjeżdżają na morze członkowie prezydium głównego komitetu przyjęcia wycieczek za-

granicznych, mianowicie prof. Poni-kowski, Sieroszewski i poseł Cieplak.

Wycieczka przybywa okrętem „Penland”. Jest to pierwszy okręt dużej pojemności, zawijający do portu gdynińskiego. Wycieczka odwiedzi Gdynię, Toruń, Gniezno, Poznań, Warszawę, Częstochowę, Katowice, Zakopane i Kraków.

Wzmocnienie pozycji rządu Jaspara

Po wyborach w Belgji

Paryż 29. 5. (PAT) „Le Journal” uważa, iż wynik wyborów belgijskich wzmocnił w znacznym stopniu stanowisko rządu belgijskiego. Zdaniem pisma, wyborcy belgijscy pragnęli po-

twierdzić przedewszystkiem ścisłą solidarność z Francją dla obrony interesów Belgji i kontynuować akcję, mającą na celu sklonienie Niemiec do niezbędnych ofiar.

Drugi dzień procesu Nogensów

Fritz Nogens przyznaje się do złożenia fałszywych zeznań przy poprzedniej rozprawie

Neustrelitz, 29. 5. (Radjo wł.) Dzisiaj przed południem, jako w drugim dniu rozprawy w procesie Nogensów, rozpatrywano sprawę dokonania mordu na małym Ewaldzie Nogensie i sprawę ukrycia zwłok dziecka w budce dla królików.

Oskarżony Fritz Nogens opowiada, że Jakubowski jeszcze rankiem tego samego dnia, w którym dokonano mordu, pokazywał mu, w jaki sposób August Nogens miał pozbawić życia małego Ewala. „Chciałem — oświadcza Fritz Nogens — ukryć później dziecko w budce dla królików. Na 5 do 8 minut, zanim August danego wieczora przybył ze zwłokami w oznaczone miejsce, czekałem tam”.

W tem miejscu przewodniczący zwrócił się do Fritza Nogensa z uwagą: „Poprzednio pan powiedział, że to Jakubowski przyniósł zwłoki?”

Fritz Nogens: „Brat mój i ja umówiliśmy się, że się nawzajem nie zdradzimy i dla tego podałem, że to zrobił Jakubowski”.

W dalszym ciągu Fritz Nogens oświadcza, że zarówno Jakubowski jak i jego brat mieli mu opowiadać, że dziecko zostało zamordowane w

drodze uduszenia, którego dokonał Jakubowski.

Przewodniczący: „Przecież pan już raz powiedział, że właściwego morderstwa dokonał pański brat”.

Fritz Nogens: „Kiedy mały Ewald został mi przyniesiony przez mego brata, byli to już tylko zwłoki. August niósł trupa pod ramieniem i przełożył mi go w ramiona. Wziąłem trupa i schowałem go najpierw do budki dla królików. Otwór tej budki był tak obszerny, że bez trudności mogłem wsunąć tam zwłoki. Przed otworem położyłem następnie kawałek drewna”.

Na pytanie, jak do tego doszło, że oskarżony obciążał przy poprzedniej rozprawie tak silnie Jakubowskiego, iż ten został skazany na śmierć, Fritz Nogens odpowiada, że uczynił to ze złości z tego powodu, iż Jakubowski nie wypłacił mu obiecanych pieniędzy za ukrycie zwłok.

Nowy moment w rozprawie powstaje przez oświadczenie Fritza Nogensa, że w dniu mordu późnym wieczorem umówił się z Jakubowskim, podobnie jak później także ze swoim bratem, że się nawzajem nie zdradzą.

„Vorwärts” o procesie

Berlin, 29. 5. (Radjo wł.) „Vorwärts” dzisiejszy przynosi uwagi Eri-cha Kuttnera, który po pierwszym dniu procesu przeciw rodzinie Nogensów, dochodzi m. i. do następującego wniosku: Zamordowanie małego Ewala Nogensa (a prawdopodobnie i jego młodszej siostry Anny), postanowione było od dłuższego czasu. Okoliczność, kto ten plan pierwszy podał, nie odgrywa w danym wypadku żadnej roli — zrobiono to, aby poprawić stan finansowy rodziny. Pewnym natomiast jest to, że tak długo się nad tym planem zastanawiano i tak długo go omawiano, dopóty czyn sam dla

wykonawców nie stracił znamion zbrodni, pozostając dawno powziętem postanowieniem.

Cały szereg osób, prócz członków rodziny i ich przyjaciół było w tę sprawę wtajemniczonych. Ludność wsi Pallingen, wiedząc o planowanej zbrodni, nawet w rozmowach ulicznych się tem zajmowała. Lecz nikt nawet ustnie nie otworzył, aby czy to morderstwu zapobiec, czy też po spełnieniu czynnie sprawę morderstwa wyświecić. Tylko lenistwo duchowe i bezmyślna niemoralność mogła być tego powodem.

Komitet Trzech w sprawie procedury mniejszościowej

Szczegółowy raportu na madrycką sesję Rady Ligi Narodów

Genewa, 29. 5. (PAT) Tutejsze koła polityczno - prasowe podają następujące szczegóły raportu Komitetu Trzech, powołanego przez Radę Ligi na marcowe posiedzenie dla zbadania propozycji Kanady i Niemiec w sprawie zmian obecnej procedury Ligi w kwestji mniejszościowej.

Komitet Trzech w składzie Chamberlaina, Adactiego i Quinonesa de Leon obradował w Londynie z końcem kwietnia. Raport, który miał być przedłożony komitetowi Rady w dniu 6 czerwca w Madrycie, składa się z 3 części:

Pierwsza część omawia kwestję po-

wstania gwarancji Ligi dla spraw mniejszości językowych, religijnych i rasowych, oraz genezę obowiązujących obecnie zobowiązań międzynarodowych w tej dziedzinie.

Część druga omawia dotychczasową procedurę w sprawie mniejszości, stosowaną przez organizację Ligi Narodów, to znaczy sekretariat i Radę, przytaczając rezolucje Rady i Zgromadzenia, które ustaliły tę procedurę.

Część trzecia zawiera uwagi ogólne i konkluzje Komitetu Trzech. W konkluzjach tych londyński Komitet Trzech nie proponuje żadnych ważniejszych zmian w dotychczasowej procedurze i nie uważa za wskazane ze względu na brak odnośnych wskazań w traktatach i zobowiązaniach mniejszościowych organizowanie stałego dozoru nad wykonywaniem zobowiązań mniejszościowych.

Co do propozycji, wysuniętej na poprzedniej sesji Rady, a dotyczącej odwoływania się w zagadnieniach mniejszościowych do Trybunału Międzynarodowego w Hadze, autorzy raportu stwierdzają, że tego rodzaju odwoływanie się o interpretację jest dopuszczalne w razie różnicy poglądów na interpretowanie, traktatów mniejszościowych pomiędzy zainteresowanym państwem, a którymkolwiek z członków Rady.

Dalej proponuje sprawozdanie szereg modyfikacji, zmierzających do większej jawności w procedurze mniejszościowej. Modyfikacje te w razie ich wprowadzenia umożliwią opinii publicznej dokładniejsze śledzenie za losem petycji, odsyłanych do sekretariatu generalnego. Przedewszystkiem proponuje sprawozdanie, żeby sekcja mniejszościowa sekretariatu odpowiadała petentom, czy petycja ich została uznana za dopuszczalną, czy też odrzucono ją. W razie odrzucenia petycji, sekretariat miałby dołączyć do swej odpowiedzi tekst postanowień odnośnie do warunków dopuszczalności petycji.

Następnie wypowiadając się przeciwko jawności posiedzeń Komitetu Trzech, sprawozdanie proponuje, ażeby Komit. Trzech po zakończeniu prac badań petycji, komunikował wyniki pozostałym członkom Rady. Sekretarz generalny w swem rocznym sprawozdaniu miałby komunikować o wyniku prac wszystkich Komitetów Trzech, pracujących w ciągu roku, z zaliczeniem danych liczbowych co do ilości petycji, nadsyłanych do sekretariatu, odrzuconych i badanych. Jednocześnie sprawozdanie podkreśla dotychczas istniejącą możliwość informowania się każdego członka Rady u członków Komitetu Trzech co do biegu sprawy. Sprawozdanie podkreśla również możliwość publikowania raportów Komitetów Trzech, o ile niema sprzeciwu ze strony państwa zainteresowanego.

Następnie sprawozdanie wypowiada się przeciwko zwiększeniu ilości członków komitetów do spraw mniejszościowych, podkreślając korzystne strony utrzymania dotychczasowych Komitetów Trzech. Autorzy raportu wypowiadają się przeciwko dopuszczeniu do Komitetów Trzech przedstawicieli państwa bezpośrednio zainteresowanego w danej sprawie mniejszościowej, jak również przedstawicieli państwa, którego charakter narodowy zbliżony jest do petentów. Do raportu dołączone są memorjały, nadesłane londyńskiemu Komitetowi Trzech przez Niemcy, Austrię, Bułgarię, Chiny, Estonję, Szwecję, Węgry, Łotwę, Litwę, Holandję, Polskę, Rumunię, Jugosławie, Czechosłowację i Szwajcarię, zawierające uwagi co do dotychczasowego postępowania w sprawach mniejszościowych, jak również przez Komitet Zjednoczonych Żydowskich Organizacji w Paryżu, Stowarzyszenie Dobroczynności w Dobrudzi, Stowarzyszenie Emigracji Macedońskiej w Bułgarii, Związek Stowarzyszeń Przyjaciół Ligi Narodów, Unję Parlamentarną, Radę dla Ochrony Spraw Mniejszości Żydowskiej, Międzynarodową Ligę Kobiet dla Pokoju i Wolności, „L'Alliance Israelite”, Związek Niemieckich Żydów w Berlinie i wreszcie komisję wykonawczą Konferencji Narodów Europejskich.

Skazanie przywódców buntu artyleryjskiego

Madryt, 29. 5. (PAT.) Rada wojenna w Ciudad Real skazała na karę śmierci jednego pułkownika i 2 kapitanów. Na dożywotne więzienie 3 majorów i 3 kapitanów, oraz 3 poruczników, oskarżonych o udział w buncie artylerji.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn., w dewizach — 212,13 zł, gotówką — 211,71 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,56 zł, gotówką — 172,22 zł.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,884 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,90 zł.

Poznańska giełda pieniężna

Poznań, 29 maja 1929. Ze względu na zbliżający się ultimo była giełda dzisiejsza więcej spokojna.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych płacono za 5 proc. poz. konwers. 54 proc., za premj. dolarowe 73,—, za poz. inwestycyjną 102,— dalej za 8 proc. listy dolarowe ziemskie 93 proc. (przy dew. 8,90) i za 4 proc. listy konwert. ziemskie 41 proc., a tylko oddawano 6 proc. listy żytnie po 27,— (za 1 ctr. mtr.). Dopytywano się poza tem o obligacje m. Poznania jednakże nie było oddawców.

Z akcji bankowych płacono za Bank Polski 164,50, zaś Bank Związku był w od-daniu po 78,50, przyczem zauważono większy napływ materiału.

Akcje przemysłowe pozostały bez notowania z powodu braku transakcyj i odpowiedniej podaży. Przeważnie były akcje przemysłowe w poszukiwaniu.

Cedula urzędowa z dnia 29 maja 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 54% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 93% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 41% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 27,— O.
5% Pożyczka premijowa serja II 73,— P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 102,— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 164,50 P.
Bank Zw. Spółek Zarobk. I em. zł. 78,50 O.
Tendencja: Spokojna.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg

reszta za 100 kg

Berlin, dnia 29 maja 1929

Pszenica marchijska 204,00—205,00
maj 215,00—216,00
lipiec 216,50—218,25
wrzesień 227,00—228,50

Tendencja dla pszenicy słaba.

Zyto marchijskie 178,00—180,00
maj 000,00—000,00
lipiec 193,50—194,50
wrzesień 199,25—200,00

Tendencja dla zryta słaba.

Jęczmień browarny 205,00—218,00
Jęczmień Pastewny i prze-mysłowy 178,00—184,00

Tendencja dla jęczmienia słaba.

Owies marchijski 175,00—181,00
maj 000,00—000,00
lipiec 000,00—186,00
wrzesień 000,00—190,50

Tendencja dla owsa spokojna.

Mąka pszenna 29,25—27,75
Tendencja spokojna.

Mąka żytnia 24,50—26,75
Tendencja spokojna.

Otreby pszenne 00,00—00,00
Otreby żytnie 00,00—00,00
Groch Victoria 41,00—48,00

Groch jadalny polny 29,00—34,00
Groch pastewny 28,00—23,00
Peluska 25,00—26,50

Bób polny 22,00—24,00
Wyka 28,00—30,00
Lubin niebieski 17,50—18,50
Lubin złoty 23,00—25,00

Seradela nowa 60,00—64,00
Makuch rzepakowy 18,80—18,90
Makuch lniany 21,60—22,00
Wytłoki suszone 00,00—12,00
Sól Soja 18,60—19,40
Płatki ziemniaczane 15,40—15,80

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 29 maja 1929.

Wyplaty na Warszawę: 46,90—47,10

Noty wielkie: 46,725—47,125

Giełda warszawska

dnia 29 maja 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. Stan. Zjedn. tr. 8,90 sp. 8,92 kup. 8,88

Dewizy

Belgia	tr. 000,00	sp. 000,00	kup. 000,00
Holandja	358,61	359,80	357,70
Londyn	043,25	043,96	043,15
Nowy Jork	008,90	008,92	008,89
Szwajcaria	171,68	172,11	171,25
Sztokholm	238,50	239,10	237,90
Wiedeń	125,26	125,57	124,95
Włochy	046,69	046,81	046,57

Papiery państwowe i obligacje

4% poz. inwest. 103,50 103,75 103,50
5% poz. premj. dol. 000,00 000,00 072,00
5% poz. konw. 000,00 000,00 067,00
6% poz. dol. 000,00 000,00 084,50
10% poz. konw. 000,00 000,00 102,50
5% poz. kol. konw. 000,00 000,00 059,00

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy 166,25—166,50
Bank Zw. Sp. Zarobk. 000,00—078,50
Lilpop 000,00—029,00
Modrzejów 023,50—023,00
Ostrowieckie Zakłady 082,50—082,75
Starachowice 000,00—025,25
Haberbusch 000,00—226,50

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niszczycielski pochód burzy

Szereg pożarów od piorunów — Trzy osoby zabite i dwie ranione

Niezmiernie burzliwy jest miesiąc maj w tym roku. Bardzo liczne są pożary, często też zdarzają się wypadki porażenia piorunem. Notujemy w dalszym ciągu szereg podobnych tragicznych wydarzeń.

W pow. wyrzyskim w czasie burzy w dniu 27 bm. uderzył piorun w zabudowania rolnika Juljusza Holmanna w Izabeli. Spaliła się stodoła i chlew wartości około 5.000 zł.

W Drzewianowie, tego samego dnia trafił grom w dom mieszkalny Olgi Steinke; poszedł z dymem dach i różne sprzęty domowe łącznej wartości około 3.000 zł.

W powiecie szubińskim, również dnia 27 bm. uderzył piorun w zabudowania w Targowisku. Spłonął dom mieszkalny i chlew, łącznej wartości około 5.000 zł.

W Boguminie, w pow. obornickim w dniu 27 bm. od pioruna spaliła się stodoła dominjalna, własność p. Edmunda Domagalskiego z większą ilością słomy i narzędzi rolniczych. Wskutek porażenia, zmarła na udar serca Ida Zippel, mieszkająca w pobliżu stodoły.

W dniu 28 bm. wskutek burzy poszły z dymem stodoła rolnika Józefa Przybyły w Skrzyżkach w pow. śremskim, a z nią razem żyto i narzędzia rolnicze. Ogień przeniósł się następnie na znajdujący się w pobliżu chlew, pochłaniając wszystko. Straty oblicza się na około 30.000 zł.

Tego samego dnia uderzył piorun

w stóg rolnika Kazimierza Osinińskiego w Kórniku. Powstała strata na około 800 zł.

W pow. średzkim, w dniu 28 bm. uderzył grom w stodołę na majątku Grudzielce, własności p. dr. Zygmunta Żelawicza. W stodołę, mieściła się większa ilość pszenicy, sprzęt z około 90 morgów i owies również sprzęt z takiego samego obszaru, około 600 ctr. ziemniaków oraz młocarnia parowa. Straty oblicza się na około 180.000 zł. W tym samym dniu od uderzenia pioruna poszedł z dymem stóg słomy Willega Beckera w Kruczkowie w pow. pleszewskim.

W dniu 27 bm. trafił grom w stodołę rolnika Stefana Kwapicha w Podlaskowie w pow. gnieźnieńskim; ogień strawił słomę i narzędzia rolnicze, łącznej wartości około 5.000 zł.

W dniu 27 bm. w Żytowiecku w pow. gostyńskim, został zabity od uderzenia pioruna 25-letni robotnik Piotr Borowiak.

W Smolicach, w powiecie gostyńskim, od uderzenia pioruna spalił się stóg słomy, własność rolnika Leopolda Szulca.

W Chraplewie, w powiecie nowotomyskim, uderzył grom w gromadę robotników zajętych pracą na polu. Zabita została 38-letnia robotnica Stanisława Bryszowa, a równocześnie porażeni jej mąż Stanisław i robotnica Augusta Gering — wszyscy z Chraplewa. Przewieziono ich do szpitala w Nowym Tomysku. (k)

W Państwowej Szkole Handlowej i Przemysłowej Żeńskiej w Poznaniu

zdały następujące uczennice egzaminu końcowego: W oddziale handlowym jednorocznym z obcymi językami Balbińska Marja, Dzikowska Helena, Gachowska Urszula, Gierynżanka Jadwiga, Kałwińska Lucja, Kamrowska Marja, Laskowska Lucja, Lipowiczówna Seweryna, Machlitówna Irena, Marjańska Halina, Piosikówna Eryka, Stróżykówna Irena, Sulkówna Stefania, Szczerbińska Janina i Wolska Wanda. W oddziale handlowym dwuletnim Adamczewska Lucja, Andrzejewska Ewa, Baranówna Anna, Begierówna Marja, Borysiakówna Władysława, Frankusówna Amelia, Giberczykówna Kazimiera, Gniewoska Marja, Hilszerówna Felicia, Jańczakówna Stanisława, Kielbasiewiczówna Zofja, Kizymówna Teodozja, Konieczna Zofja, Kotłowska Zenobia, Lepczyńska Marta, Libichówna Zofja, Makowska Anna, Maruszewska Edyta, Masztalerzówna Stefania, Nanowska Zofja, Niciowska Franciszka, Nowaczykówna Helena, Płocinikówna Zofja, Seradzonówna Olga, Wyrwicka Lucja i Zglinicka Irena. W oddziale przemysłowym krawieczyzny Babczyńska Kornelia, Górzelnikówna Marja, Górna Cecylja, Grobelna Pelagja, Kuczanka Stanisława, Maćkowiakówna Helena, Mikołajczakówna Irena, Narodowska Benigna, Nawratówna Marja, Pruchniewiczówna Helena i Smurawianka Kazimiera. W oddziale przemysłowym haftów Danielewiczówna Aniela, Dutkowska Ewa, Mikołajska Zofja, Olszewska Zofja, Szlapeczanka Joanna i Wieczorkówna Teresa.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Wszchepolski zjazd delegatów Związku Bankowców** rozpocznie się dnia 30. bm. W zjeździe biorą udział wybitni przedstawiciele pracowników bankowych z całej Polski. Zjazd rozpocznie się mszą św. w Kolegiate Farnej o godzinie 8. W Białej Salii Bazaru w obecności zaproszonych przedstawicieli władz i delegatów organizacji nastąpi o godz. 10.30 oficjalne otwarcie Zjazdu. Potem zostanie wygłoszony przez Prezesa Zarządu Głównego Związku Bankowców, p. Dabulewicz, referat na temat: „O rozwoju ruchu zawodowego pracowników bankowych”. — Po zamknięciu oficjalnej części Zjazdu podjęci zostaną delegaci wspólnym obiadem w Bazarze. Dalszy ciąg obrad Zjazdu odbędzie się dnia 31 maja rb. w poszczególnych komisjach, poczem otwarta zostanie ponownie plenarna sesja i nastąpi zamknięcie Zjazdu. Delegaci zatrzymają się w Poznaniu jeszcze na dzień 1 i 2 czerwca dla zwiedzenia P. W. K.

WYCHOWANIA, KURSY

— **Kurs informacyjny, organizowany przez „Stellę”**, rozpoczyna się 31. bm. o godzinie 17 w szkole p. Stomińskiej (św. Marcina 68). Celem jego jest wyszkolenie personelu, mającego opiekować się dziećmi w kolonjach „Stelli”. Kurs, jak nas informują, trwać będzie około 8 dni. Tematem wykładów będzie gromadnie wychowanie, stosunek dziecka do przyrody, ogólne zasady higieny i ratownictwa. — **Poza tem kursici** zapoznają się z różne-

mi gramami i zabawami w pokoju oraz na wolności, jak również uczyć się będą prowadzenia wycieczek. Wszyscy, którzy zgłosili się do opieki nad dziećmi a nie mają w tym kierunku odpowiednich kwalifikacji, mają możliwość korzystania z kursu, tembardziej, że jest on bezpłatny. Za sprawowane opiekunstwo zarząd „Stelli” wyznaczył oprócz wolnej podróży i wolnego utrzymania wynagrodzenie w wysokości 75 zł miesięcznie. (z)

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Miejska Szkoła Handlowa** przyjmuje zgłoszenia na nowy rok szkolny. — Absolwenci 7 kl. szkoły powszechnej wzgl. 4 kl. szkoły wydziałowej lub średniej mogą zgłosić się na 2-letnią naukę. Młodzież płci obojga z ukończoną 6-klasową szkołą wydziałową, liceum wzgl. 6 kl. szkoły średniej przyjmuje się na Roczną Szkołę Ekonomiczno-Handlową. Na Rocznej Żeńskiej Szkołę Przysposobienia Kupieckiego przyjmuje się uczenie z dobrem przygotowaniem z zakresu co najmniej 7 klas szkoły powszechnej lub 4 kl. szkoły wydziałowej lub średniej, przyczem zaznacza się, że kurs ten przeznaczony jest dla pańienek ponad 16 lat. — Zgłoszenia przyjmuje sekretariat przy ul. Działyńskich 4 do 31. bm. Egzamin wstępny dla kursów 2-letnich i rocznych odbędzie się 1 czerwca rb. o godz. 8 w szkole Konarskiego przy ulicy Marji Magdaleniey.

— **Egzaminy wstępne w Gimnazjum, im. Królowej Jadwigi** z pełnymi prawami gimnazjów państwowych — w czteroklasowej szkole przygotowawczej (pl. Świętokrzyski 4 II. p. odbędzie się: do klasy 2 gimnazjalnej i wszystkich innych klas gimnazjalnych w sobotę 1 i w poniedziałek 3 czerwca o godz. 15; do klasy 1 gimnazjalnej w wtorek 4 i środę 5 czerwca o godz. 8; do 2 i 3 klasy przygotowawczej (drugi i trzeci rok szkolny) w sobotę 1 czerwca o godz. 15.

— **Uczestnicy Powstania Wlkp. 1918-19 Okręg I** biorą udział dnia 30. bm. w uroczystości odsłonięcia pomnika Bolesława Chrobrego w Gnieźnie. Dzielnicę wyślą w tym dniu swoich delegatów o godzinie 6 rano na główny dworzec (główne wejście), skąd (o 6.20) odjadą do Gniezna. Poczet sztandarowy oraz komendanci w mundurze, reszta po cywilnemu w czapkach i odznakach. (—) St. Listing, kom.

Krem dla dzieci
HYGENOL
działa zbowiennic na odparzenia

— **Nowe kontrakty dla rolnictwa i księżki służbowe.** Kontrakty taryfowe dla robotników stałych jak i dla robotników sezonowych na rok służbowy 1929-30 oraz kontrakty dla szwajcarów i wskazówki, dotyczące wynagrodzenia urzędników gospodarczych, jak również księżki służbowe do zapisywania wydawanej ordynarij i uskutecznionych wydatków do nabycia w biurze Komisji Pracy Wlkp. Tow. Kółek Roln., Poznań, ul. Mickiewicza 33.

— **Rekrutacja robotników do Francji.** W piątek dnia 7 czerwca rb. o godz. 9-tej odbędzie się w Państw. Urzędzie Pośrednictwa Pracy w Poznaniu (plac Prez. Drwęskiego) rekrutacja robotników do Francji, mianowicie: 1) zawodowych górników żonaty i kawalerów do lat 50 do kopalni węgla; 2) robotników górniczych żonaty i kawalerów do lat 35 do kopalni węgla; 3) robotników do fabryk do lat 30, do rudy żelaznej do lat 38. — Górnicy i robotnicy górniczy, o ile są żonaci, mogą wyjechać z rodziną. W tym wypadku winna również żona w dniu rekrutacji stawić się z wykazem osobistym do badania bez. Chętni na wyjazd kandydaci zgłoszą się w dniu rekrutacji z wykazem osobistym, książeczką wojskową i świadectwami pracy. Robotnicy w wieku poborowym do lat 23 posiadają muszą ponadto zezwolenie Powiatowej Komendy Uzupelnień na wyjazd zagranicę.

— **Dalsze ofiary na okręt handlowy „Pomorze”** złożyli: Zarząd Koła T. N. S. W. Toruń 544; II. Baon 67 p. p. ofiarowane przez rezerwistów zł. 82,46; redakcja Słowa Pomorskiego zebrane w czasie od 29. 4. — 15. 5. 29 r. zł. 2.100,25; redakcja Gońca Nadwiślańskiego zł. 20; redakcja „Drwęcy” w Nowemmieście zł. 295,15; redakcja Rolnika Polskiego zł. 210; redakcja Głosu Wąbrzeskiego zł. 198,81.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Stulecie Biblioteki Raczynskich.** P. radca Ludwik Cichowicz w Poznaniu złożył na cele Biblioteki Raczynskich tytułem daru jubileuszowego 500 złotych.

— **Z targu.** Dnia 29. b. m. na pl. Sapińskiego płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 6,60 złotych; masła mleczarskiego 7,20 złotych; twarogu 1,20—1,40 zł; 1 mendel jaj 2,20—2,30 zł; 1 litr śmietany 2,80—3,00 zł; 1 litr mleka pełnego 42 g. Mięsa: 1 kilogram słoniny świeżej 3,80—4,00 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,40 zł; wieprzowiny 3,20—4,00 zł; wołowiny 3,00—3,70 zł; cielęciny 3,20—4,00 zł; skopowiny 3,20—3,60 zł; smalcu 4—4,20 zł; mózg cielęcy 1,50 zł. Drób: kaczką 5,00 do 8,00 zł; gęś 9,00—15,00 zł; królik 3,00 do 3,50 zł; kura 4—9 zł; para gołębi 2—3 zł; indyk 10,00—15,00 złotych, per-

Przy otyłości, artretyzmie i chorobie cukrowej, naturalna woda gorzka **Franciszka Józefa** wzmacnia czynność żołądka i kiszki oraz ułatwia trawienie. Badacze chorób przemiany materji stwierdzają świetne wyniki otrzymane przy stosowaniu wody **Franciszka Józefa**. Zadać w aptekach i drogerjach. nw 10 539

lica 4,50—5,00 zł; 1 kg szczupaka 5,60 do 6,00 zł; sandacza 5,00—6,00 zł; karasia 3,40—4,00 zł; lina 6,00 zł; leszcza 4—4,40 zł; białych ryb 1,60—2,00 zł; okonia 3,00—3,60 zł; węgorza 6—7 zł; suma 4,00—5,00 zł; 1 kilogram flader plastug 2,80 złotych. Jarzyny: 1 kg. marchwi 60—80 groszy; pecek młodej marchewki 0,50—1,00 zł; 1 kg ziemniaków 16 groszy; szpinaku 25—30 groszy; buraków 50—60 gr; 1 kg seleru 2,00 złote; 1 kg. brukwi 30 groszy; 1 kilogram modrej kapusty 1,40 złotych; 1 kg. bobu 1—1,20 zł; grochu 1 zł; fasoli 1,20 zł; 1 kg jabłek 1,40 do 3,00 zł; 1 kg. maku 2,00 zł; litr oleju siemiennego 2,80 zł; litr oleju makowego 3,20 zł. — Główna salatkii świeżej 15 do 25 groszy. Wiśnie suszone kg. 3 zł; inne suszone owoce (jabłka, gruszki, śliwki) kg. 1,20 do 2,40 zł; pecek rzodkiewek 30—40 gr; 1 kilogram rabarberu 0,60 zł; 1 kilogram agrestu 2,00—3,00 zł; pecek kalarepy 1 zł; kalafjory 2—3,50 zł; ogórki 2—3,50 zł; 1 kg. szparagów 1—2,20 zł; cebula 1 zł za kg. Grzyby: piestrzenie 1,00—1,20 zł; majówki 1,00—1,20 zł; maślaki 2,00 zł; 1 mendel raków 2 zł. — Dowiedziono bardzo dużo jarzyn, które potaniały nieco wobec sprzyjającej pogody. Po raz pierwszy ukazały się: agrest i maślaki. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Wylądowanie samolotu.** Na polach w pobliżu Łubowa w powiecie gnieźnieńskim, w dn. 27. bm. przed południem lądował z powodu braku paliwa samolot wojskowy typu „Potez” z 3 pułku lotniczego na Ławicy. Z pomocą przyleciał drugi samolot wspomnianego pułku i rozbił się przy lądowaniu. Pilot oraz obserwator wyszli bez szwanku. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— **Napad na mieszkanie.** W ubiegłym tygodniu wtargnęło kilku osobników do składu i mieszkania p. Czyżewskiego w Winiarach, ul. Dobrego Pasterza nr. 8, rozbili meble, wyrzucając je oknem i przywłaszczili sobie części do maszyny rzeźniczej, portfel z dokumentami oraz 35 zł gotówki. Sprawą zajęła się policja.

— **Kradzieże i włamania.** W tramwaju linii 5 skradziono p. Drochojewskiej Marji, zamieszkał. przy ul. Przecznicza 11 a, torebkę zawierającą portmonetkę i 40 zł.

— Do składu p. Nowaka Franciszka przy ul. Wielkiej 23, włamano się i skradziono większą ilość bielizny, pończoch i biżuterji; straty wynoszą około 10 tys. zł. — Z podwórza Starostwa przy Wałach Leszczyńskiego skradziono p. Wesółkowi Walentemu z Żabikowa rower. — W firmie „Halkoszy” przy ul. Półwiejskiej 16 skradziono rower, pozostawiony przed Kasą Chorych. — Do składu obuwia p. Zawala przy ul. Kanalowej 16 włamali się złodzieje i skradli 18 par obuwia. — P. Mochorowski Rubin w Warszawie okradziony został w tramwaju z 500 zł, 10 dol. i weksli. — P. Muellerowi Bolesławowi w Schlawie (Niemcy) skradziono w tramwaju portfel z dokumentami i 105 zł. — Z klubu wioślarskiego „Germania” skradziono zegar, obrusy, noże, widelce i talerze. (z)

— **Czyja własność?** W Wydziale Śledczym, pl. Wolności 12, pokój 41, znajdują się: futro (czarne barany z ciemnym posyciem), nakrycie do nóg, powłoka na pościel, powłoka na poduszke, bluzka, 2 komplety firanek, większa ilość nożyczek, żyłetek, scyzoryków, pilników, nożyce do drobiu, noży i widelców, skórzana cygarница, portmonetka, dwa krótkie damskie futerka z podszewkami w deseń, 7 ubrań męskich noszonych, ubranie smokingowe i frakowa. (z)

Z WIELKOPOLSKI

— **Murowana Goślina.** (Z Bractwa Kurkowego.) Podczas tegorocznego tradycyjnego strzelania tuł. Bractwa Kurkowego został królem pierwszym kupiec p. Kazimierz Klajnert, kierującym rycerzem mistrz malarski p. Stanisław Głaziński, drugim p. Prezydent Rzeczypospolitej w wyniku strzału, oddanego w jego imieniu przez prezesa Bractwa p. Wacława Nowackiego. Największą ilość pierścieni w liczbie 104 zdobył p. Mikołaj Halamski. Dwudziestek oddano ogółem 6. Staraniem zarządu i członków Bractwa ufundowano w tym roku srebrny łańcuch królewski, składający się z 28 ogniw.

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „W wirze wielkomijskim”.
Aurora: „Pat i Patachon p. t. Kandydaci na tron królewski”.
Casino: „Życie i przyszłość kobiety”.
Colosseum: „Genjusz to ja!”.
Corso: „Nędznicy”.
Edison: „Gwiazda wschodu”.
Kapitol: „Życie i przyszłość kobiety”.
Metropolis: „Szkarałtne róże i czerwone usta”.
Odeon: „Ramona”.
Renaissance: „W huku eksplozji”.
Słońce: „Tango miłości”.

Morderstwo rabunkowe

Leśniczy zabity, jego towarzysz ciężko ranny

W środę w rejonie leśniczówki Lutynie w pow. szamotulskim, na drodze między Wronkami a Białą, dokonano morderczego napadu.

Niewysledzeni dotychczas bandyci napadli na przodownika leśnego Juljana Kuehna z Rzecina i towarzyszącego mu Kubisia z Białej, zabijając tego ostatniego, a Kuehna ciężko raniąc. Zamachu morderczego dokonano w celach rabunkowych, gdyż obaj zaatakowani mieli ze sobą 8.000 zł w gotówce, które to pieniądze porwano.

Wdrożono natychmiastowy pościg za mordercami. Na miejsce zbrodni delegowano funkcjonariusza śledczego w celu przeprowadzenia dochodzeń. (k)

KALENDARZYK

Środa, 29 maja 1929.
Słońce: wschód 3,39 — zachód 20,00 — długość dnia 16 godzin 21 min.
Księżyc: wschód 0,29 — zachód 8,14 — przed ostatnią kwadrą.
Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 18 st. Cels. — Pogodnie. Wiatr zachodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 753 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 25 st. Cels., najniższa plus 14 st. C. Ilość opadu 3 mm.
Stan wody w Warszawie według notowań Inspekcji Dróg Wodn. dziś plus 1,18 m. Kal. rz.-kat.: Teodozja m. — jutro Boże Ciało. Kal. słow.: Boguchwał — jutro Szulimir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13. — Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek 37. — Apteka Sapiężyńska, ul. Pocztowa 31.
Jeżyce: Apteka przy ul. Mickiewicza 22.
Lazarz: Apteka Lazarska, ul. Małeckie-go. — Apteka na Górczynie.
Wilda: Apteka „Fortuna”, G. Wilda.

Pogotowie Lekarskie przy ul. Pocztowej 30 dzwoni w dzień i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** Dyplom magistra farmacji uzyskali pp.: Marja Rozalja Lewicka z Brzozowa, Marjana Różycka-Dąbrowska z Szydłowa, Olga Marja Mołodowec z Łowczy, Marja Gabriela Sobocka z Lublina, Anna Tylińska z Warty, Paulina Dyzbowska z Hrubieszowa i Zofja Prybówna z Łodzi.
Dyplom inżyniera leśnictwa uzyskali pp.: Stefan Danielewicz z Łodzi i Wiktor Mrugasiewicz z Ostrzeszowa w woj. Poznańskim, a p. Tadeusz Bronisław Robakowski z Chelmicy w woj. warszawskim — dyplom inżyniera rolnictwa.

— (Uznanie dla króla kurkowego.) Tuższą Radą miejską na posiedzeniu w dn. 11 maja przychyliła się do wniosku Bractwa Kurkowego o zwolnienie każdorazowego króla zielonoświątecznego od podatku komunalnego do 500 zł. Uchwałę Rady miejskiej przyjęto w Bractwie z wdzięcznością i pełnym zadowoleniem. Czyn ten, naśladowania godny, przywraca Bractwu dawne jego przywileje. (wa.)

— * **Gniezno.** (Capstrzyk.) Dziś, w przedniu uroczystości odsłonięcia pomnika Bolesława Chrobrego, zostanie wykonany uroczysty capstrzyk przez orkiestry 69 i 70 pułku piechoty, 17 p. artylerji oraz orkiestry kolejową i Powst. i Wojaków III okręgu. Orkiestry wyruszą różnymi ulicami pod pomnik Bolesława Chrobrego, gdzie o godz. 21 wykonają wspólny chór „Boże coś Polskę” i wrócą następnie głównymi ulicami. — Msza św. w katedrze i odsłonięcie pomnika Bolesława Chrobrego będą podane przez Radio, wszystkie uroczystości 30. bm. będą filmowane. (br)

— * **Śrem.** (Osobiste.) Pan Feliks Wierzbicki, mistrz rzeźniczy, mieszkający w Kunowie, obchodzi dnia 29 czerwca wraz z żoną swą p. Marianną z d. Tylińską złote gody małżeńskie. Msza św. na intencję jubilatów odbędzie się 10 czerwca w kościele parafjalnym w Kunowie.

— * **Wyrzysk.** (Polowanie na dziki.) — Od dłuższego już czasu grasowały w pobliskich lasach dębowych leśnictwa państw. „Zielonagóra” dziki, wyrządzając niemałe szkody tak w szkółkach leśnych, jak i po polach okolicznych. Aby temu zapobiec, urządzono pod wytrawnym kierownictwem leśniczego państw. p. Pernaka z Zielonejgóry polowanie z naganką. Zaraz na wstępie natknięto się na wcale okazałą trzode, składającą się z około 15 prosiąt i 4 starych macior. Z powodu niekorzystnego dla strzelców terenu zdołały się przerwać wszystkie, mimo, że 3 stare zostały kilkakrotnie ranione. Dwie z postrzelonych macior osaczono i ubito w następnym miocie, reszta zdołała w rozlicznych parowach i górach po gąszczach rozprószyć się. Strzelb było 11. W kilka dni później powtórzono nagankę w 9 strzelb, podczas której p. leśniczy Pernak trzema celnymi strzałami ubił 1 maciorę.

Przyjazd wybitnego misjonarza-Słazaka z Kurytyby

W końcu maja r. b. przybędzie do Polski znany i zasłużony misjonarz ks. Jan Rzymelka z Ameryki Półd. Ks. Rzymelka w drodze powrotnej do kraju zwiedza po wyładowaniu dnia 10 b. m. w Neapolu słynny klasztor w Monte Casino, Rzym, Assyż, Loretto i Górne Włochy, poczem uda się najpierw do Poznania, Warszawy i Krakowa. W końcu maja wróci do swej miejscowości rodzinnej Józefowca pod Katowicami, gdzie odbędzie się uroczyste przyjęcie zasłużonego działacza i kapłana. (O.)

Minister pracy i opieki społecznej w Poznaniu

W ubiegłym tygodniu bawił w Poznaniu minister pracy i opieki społecznej i z okazji tej zwiedzał szereg urządzeń instytucji, podlegających jego resortowi. Po zwiedzeniu biur Okręgowego Związku Kas Chorych w Poznaniu udał się do ośrodka zdrowia i opieki społecznej przy ul. Słowackiego, następnie zaś do Domu Akademika, w którym powitał go prof. dr. Gantkowski. Poza tem zwiedził mini-ster ogródki działkowe na Wildzie i Górczynie, dzieciniec na Bielniku i łązienki miejskie.

Następnego dnia odbył się wyjazd do Środy, przez Kórnik. W Środzie oglądano budujący się gmach Pow. Kasy Chorych. Następnym etapem był Śrem. Tu zwiedził minister zakład przeciwigliczy oraz przyrodoleczniczy, należący do Pow. Kasy Chorych. W drodze powrotnej zatrzymano się w Ludwikowie, gdzie znajduje się Sanatorium dla płucno chorych „Staszycówka”.

Nowy biskup z Lourdes był adwokatem

(KAP.) Mianowanie msgra Gelierra biskupem w Lourdes przyjęte zostało we Francji z wielką radością, ponieważ nominacja ta położyła kres tendencyjnemu pogłoskom, że papież zamianuje biskupa włoskiego.

Stronnictwo Narodowe

Kolo języckie

Zebrań odbędzie się dzisiaj o godz. 8-mej wieczorem w lokalu p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16. Na porządku obrad ważne sprawy. Członków i sympatyków prosi o liczne przybycie

ZARZĄD.

Msgr. Geller był wicedyrektorem ligi diecezjalnej w Paryżu i na tem stanowisku położył wielkie zasługi. Dostojny nominat urodził się w 1880 roku. Po odbyciu studiów prawniczych został adwokatem. Jako członek sądu apelacyjnego w Paryżu od 1901 do 1913 roku był sekretarzem związku adwokatów. Już wówczas zainteresował się żywo ruchem katolickim i od 1909 do 1913 r. piastował urząd prezidenta katolickiego związku młodzieży francuskiej. W r. 1913 wstąpił do klasztoru. Jako sierżant piechoty brał udział w wojnie światowej i był ranny w bitwie nad Marną. Dostawszy się do niewoli, starał się wykorzystać czas dla ukończenia studiów teologicznych i w r. 1921 otrzymał święcenia kapłańskie.

Kamienie piorunowe

Często znajduwane podłużne rurki wydrążone, o kolorze brązowym — uważa się za kamienie piorunowe. Są to mylne pojęcia, powstałe w średniowieczu, a utrzymujące się do dziś dnia w społeczeństwie. Rurki te są częścią wymarłego oddawna głowonoga, zwanego belemnitem. Może najbardziej podobną do wymarłego egzotyka jest jeszcze dzisiaj żyjąca mątwą z Morza Śródziemnego.

Ciało belemnita składało się z trzech zasadniczych części — i to z szerokiego proostracum, dużej płyci góra zaokrąglonej, która jakoby była szkieletem dla głowy i miękkich części ciała, dalej z phragmokonu, składającego się z kilku komór gazowych, oraz z kalcytowego dzioba, zw. rostrum. Komory gazowe phragmokonu, wypełnione powietrzem, służyły zwierzęciu do utrzymywania się w pionowej pozycji pływającej — rostrum natomiast mniej za obronę, jak jako pomocnicze narzędzie przy wglębieniu się w muł morski. Głowonóg ten, którego najświetniejszy rozwój przypada na jurę i kredę, nie doczekał się już czasów dzisiejszych, lecz tylko jako „rostrum” a w wyjątkowych wypadkach razem z phragmokonem znajduje się je rozsiane na naszym niżu Wielkopolski, przeniesiony do nas lodowcami dyluwjalnymi z północy.

Fulguryt natomiast, inaczej rurka piorunowa, powstaje po uderzeniu piorunu w czysty piasek i przez stopienie w nim krzemu. Po ostygnięciu powstaje jedna lub więcej rurek kolor upiaskowego, która była właśnie powodem osobliwej nazwy wspomnianego belemnita.

Dr. W. Rakowski.

Nowe próby badania Marsa

Teleskop, którym rozpoznaje się przedmioty na przestrzeni 65000 km.

Amerykanie zapewniają, że są na najlepszej drodze do zbadania świata tajemniczego na Marsie, a to przy pomocy olbrzymiej lunety, którą chcą wykonać w Kalifornji. Soczewki nowego teleskopu są podobno tak silne, że patrząc przez nie, można rozpoznać dokładnie płomyk świecy na odległość 65.000 km. Nowy wynalazek zaćmiłby zupełnie obecnie największy amerykański teleskop, znajdujący się na Mount Wilson.

Koszty budowy poniesie międzynarodowa Education Board i przekaże odnośną sumę kalifornijskiemu instytutowi technicznemu. Obecnie zajmują się wyszukaniem najodpowiedniejszej góry na pobudowanie olbrzymiej lunety.

Budowa teleskopu, którego średnica soczewki wyniesie około 17 stóp, potrwa kilka lat. Zwierciadło lunety mają wykonać z kwarcu; jest to materiał, jakiego nie używano dotąd w takich celach. Ma on być nieczuły na zmiany atmosferyczne, podczas gdy teleskop na Mount Wilson reaguje na nie zbyt ostro.

Dla udogodnienia i uniknięcia uciążliwego transportu, Amerykanie mają zamiar pobudować warsztaty w pobliżu miejsca, na którym ma stać teleskop. Tam ulanoby również zwierciadło kwarcowe. Nad konstrukcją radzą najsławniejsi fizycy, chemicy, inżynierowie i meteorologowie.

Według mniemania dyrektora obserwatorium Mount Wilson, będzie można za pomocą nowej lunety obserwować gwiazdy dwudziestej piątej wielkości, czyli że pojemność o trzykroć wzmożona w porównaniu z teleskopem Wilsona. Pole widzenia w przestworzu rozszerzy teleskop nowy czterokrotnie, przyszczalnie na 400 milionów lat świetlnych. Amerykanie obiecują sobie wiele nowych odkryć w świecie gwiazd, a przedewszystkiem cieszą się na zbadanie tajemnic tak zwanych kanałów marsowych i warunków atmosferycznych na tej planecie. (w)

Katedra biskupia w Katowicach

Przyszła katedra biskupia w Katowicach będzie monumentalną, imponującą budowlą, godną najpiękniejszych tradycji pobożnego ludu śląskiego, godną wielkiego przywiązania diecezji śląskiej do Kościoła katolickiego wyzwolonej Ojczyzny.

Po przeprowadzeniu ciężkich prac niwelacyjnych i rozwiązania zawilich problemów terenowych zdołano założyć fundamenty pod katedrę, a pałac biskupi wyprowadzić 4 metry nad ziemię. Wnętrze katedry będzie bogato ozdobione artystycznymi rzezbami, dla którego to celu powstała w Krakowie wielka pracownia rzeźbiarska, która mieści się przy ul. Warszawskiej na terenie ofiarowanym przez miasto. Pracuje tam kilkunastu utalentowanych artystów rzeźbiarzy pod kierownictwem profesorów Laszczki, Dunińskiego i innych. Tematów dostarcza artystom sam ks. biskup śląski dr. Lisiecki, główny inicjator i pionierni entuzjasta budowy katedry. (O.)

Popis Państwowego Konserwatorj. Muzycznego

Popis uczniów Państwowego Konserwatorjum odbędzie się w piątek wiecz. o godz. 8 w Auli Uniwersyteckiej. Wystąpią uczniowie, którzy zdali egzamin dyplomowy p. Janina Hellerówna pp. Jerzy Stefan, Roman Heising i p. Hanna Rudnicka. W programie Szuberta „Symfonia niedokończona”, Saint-Saens, Koncert skrzypcowy Chopina, Koncert fortepianowy i arje Beethovena, Mozarta, Verdiego, Mendelssohna.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś operetka „Wesoła wdówka”. W czwartek, 30 bm. opera Czajkowskiego „Mazepa” w doskonałym wykonaniu pp. Marynowicz, dr. Roesslerówny, Drabika, Karpackiego i Zaleskiego; kapelmistrz p. Tyllia; reżyserja Zygmunta Zaleskiego; nowe dekoracje art. mal. St. Jarockiego. W piątek operetka „Bal w operze” z pp.: Dudiczówna, Fontanówna, Karska, Majchrzakówna, Nochowicz Bratkiewiczem, Sendeckim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Mierzejewski. W II akcie wspaniały balet. — W sobotę wspaniale wystawiony balet-opera Nowowiejskiego „Tatry” w wykonaniu całego zespołu baletowego z prymabalerinami pp.: Grabowska i Jedyńska na czele oraz z pp.: Majchrzakówna, Heisingiem, Klichowskim, Romanowiczem i Sendeckim, kapelmistrz p. Tyllia. W niedzielę operetka „Polska krew”.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś arcywesoła komedia Marjana Hemara „Dwaj panowie B.”, w wybornym wykonaniu całego zespołu. Jutro po raz 29-ty rekordowa komedia Maughama „Oto kobieta” z p. Zbikowską w roli tytułowej.

Pod włos.

Ujarmienie djabła

Przed dziesięć laty, gdy byłem na froncie bolszewickim, widziałem scenę zgola oryginalną. —

Siedziałem przed chłopską chałupą na drewnianym pieńku i zajadałem kwaśne mleko. Cała rodzina gospodarzy przyglądała mi się z zajęciem, stojąc w progu domu.

Nagle zdala zbległ się charakterystyczny szum, zbliżającego się samolotu. — Płanowiec leciał dość nisko i huk motoru potężniał z każdą chwilą. Gdy wreszcie z rykiem nadleciał ku wsi, cała rodzina, zgromadzona przed domem, rzuciła się ku drzwiom i znikła w chacie.

Z ciekawością zajrzałem do wnętrza i ujrzałem wszystkich, błądzących i przerażonych, wybijających pokłony przed świętym obrazem.

— Co wam się stało? — spytałem, gdy konsternacja minęła. — Przecież to polski samolot. On nie miał złych zamiarów.

Próby z najnowszej Komedji Adama Grzymały - Siedleckiego „Maman do wzięcia” dobiegają końca; próbami kieruje autor. Obsadę stanowią pp.: Bracka, Grabowska, Królikowska, Liebekówna, Ludwiżanka, Wierzejska, Zaspianka, Zbikowska (rola tytułowa), Biesiadecki, Boelke, Czajkowski, Kondradt, Kostrzeński, Kordowski, Łuczak, Noskowski, Nowacki, Piotrowski, Przysiański, Rodziewicz, Tosik i Zbierzyński. Reżyserja p. Młodziejewskiej.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś znakomita tragifarsa Gabrieli Zapolskiej p. tyt. „Moralność pani Dulskiej”. W roli głównej p. Helena Czarnecka. W roli Hanki p. H. Cieszkowska; w innych rolach głównych pp. Kowalikówna, Turońska, Zeromska, Balcerzak, Kitka - Sokołowski. — W piątek znakomita komedia St. Krzywoszewskiego p. t. „Edukacja Bronki” z p. H. Cieszkowską w roli tytułowej. W sobotę pyszna farsa p. t. „Cnotliwy don Juan”, ciesząca się dużym powodzeniem.

FESTIVAL MUZYKI POLSKIEJ
Środa, 29. 5., godz. 20. **PAWEŁ KOCHANSKI, FITELBERG, SZYMANOWSKA**
Koncert kompozytorski Szymanowskiego: III Symfonia, koncert skrzypcowy, balet Harnasie i pieśni Hafisa. zw 16 457

W sobotę, 1 czerwca rozpoczyna w teatrze „Metropolis” gościnne występy w Poznaniu rewja stołeczna, w której udział przyjmą zjednoczone siły „Morskiego Oka” i „Qui Pro Quo”. Odegrana zostanie wielka revue w 2 częściach a 19 obrazach p. t. „SZOFER, DO METROPOLIS!!!” Na czele zespołu stoi gwiazda polskiej revue **ZULA POGORZELSKA**. Obok niej udział przyjmą **FRYDERYK JAROSY**, niezrównany **LEON WYRWICZ**, **MARJA BALCERKIEWICZOWNA**, **JERZY BORONSKI**, **MACHERSKI**, **MUSZKA ZELSKA**, **ALEKSJA** i inni. Sensacją będzie udział słynnej tancerki **ZIZI HALAMA**, która razem ze swym partnerem wystąpi w najdoskonalszej swej kreacji w poemacie tanecznym p. t. „**ZŁOTA PANTERA**”. Poza tem w rewji wystąpi słynny duet **LATABARS**, wszechświatowa atrakcja, którzy do Poznania przybywają wprost z Paryża, gdzie występowali w największych „musichalach” z olbrzymim powodzeniem. Rewja „Metropolis” daje codziennie 2 przedstawienia o godz. 7,45 i o godz. 10 wieczorem. Bilety na wszystkie przedstawienia są do nabycia w składzie cygar p. Szejnbrowskiego — ul. Gwarna 20. Tel. 56-38. zw 16 580

P. W. K.
WIEŚ ARABSKA
O artystów, artystek arabskich w tan. tańcach, śpiewach i muzyce domowej. bpw 8662
Najweselejsza atrakcja Wystawy.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Wesoła wdówka” — operetka Lehara.
Czwartek, 30. 5. „Mazepa” — opera Czajkowskiego.
Piątek, 31. 5. „Bal w operze” — operetka Heubergera.
Sobota, 1. 6. „Tatry” — balet-opera Nowowiejskiego.
Niedziela, 2. 6. „Polska krew” — operetka Nedbala.
Poniedziałek, 3. 6. „Księżniczka dolarów”, operetka Falla.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Polski

DZIŚ — „Dwaj panowie B.”
Czwartek, 30. 5. „Oto kobieta”.
Piątek, 31. 5. „Dwaj panowie B.”
Sobota, 1. 6. „Maman do wzięcia” — (Premjera).
Niedziela, 2. 6. „Maman do wzięcia”.
Poniedziałek, 3. 6. „Maman do wzięcia”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Moralność pani Dulskiej”.
Czwartek, 30. 5. „Moralność pani Dulskiej”.
Piątek, 31. 5. „Edukacja Bronki”.
Sobota, 1. 6. „Cnotliwy don Juan”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Wszyscy spojrzeli na mnie z nieufnością.

— Polski on, czy niepolski, to jedno, panoczku. Zawsze to siła nieczysta, wymysł djabelski. A może sam on i djabeł, kto jego wie? ...

Mam też wielu znajomych, którzy coperawda samolotu za nieczystą siłę nie uważają, ale często zdarza mi się od nich słyszeć:

— Już ja tam na takim „djabie” jeździć nie będę. Co nie, to nie!

Aż oto nowina: na takim właśnie „djabie” poleciał do Rzymu J. Em. ks. Kardynał Prymas Polski.

— I co pan na to? — pytam jednego z nieufnych.

— Ha, dzieja się rzeczy niezwykle na świecie.

— I tylko patrzeć, jak Papież zacnie latać na podobnym „djabie”. Już zakupił dwa.

Mój znajomy podrapał się w głowę z zakłopotaniem i orzekł z filozoficzną powagą:

— Któż wreszcie ma djabła ujarmić, jeśli nie Kościół? ...

Bonzo

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Pogawędka o cenie żyta

Niesłuchanie niski poziom cen żyta wysuwa na plan pierwszy zainteresowań ogółu kwestję rezerw zbożowych, t. j. polityki zbożowej rządu, jako odpowiedzialnej za obecną, krytyczną sytuację w rolnictwie. Mieliśmy ostatnio pogawędę na ten temat o mniej więcej następującej treści.

— Jaki jest właściwie cel polskiej polityki zbożowej? — zapytano nas.

— Cel jest b. piękny, odrzekliśmy. Rządowi chodziło o to, aby nie wyprzedawano zagranicę po żniwach zboża po cenach niskich i nie importowano z zagranicy na przednówku zboża po cenach wysokich. Chodziło więc o uchronienie gospodarstwa krajowego przed stratami wynikającymi z taniego eksportu, drogiego zaś importu. W tym celu zakazano wywozu zboża po żniwach i postanowiono zezwolić na eksport dopiero na przednówku i to tylko o tyle, o ile okaże się, że zboża mamy pod dostatkiem, że możemy wywozić.

— Ależ to cel bardzo rozumny, zauważył nasz znajomy. Skąd te sarkania na bezplanowość polityki rządowej?

— Drogi Panie! odparliśmy. Wszak zauważyliśmy na wstępie, że cel jest piękny, tak piękny, jak bywają piękne wszystkie wyidealizowane obrazy. W naszym wypadku takim utopistycznym obrazem była tablica statystyczna produkcji i spożycia zbóż w roku gospodarczym 1928/29, w jaką zapatrzył się rząd, ustalając wytyczne swej polityki zbożowej. Wówczas to, a działo się to w połowie ubiegłego roku, wydawało się rządowi, że nie będziemy mieć żyta na eksport. Zakazał przeto wywozu, mimo, że ceny na rynkach światowych stały wysoko. Dzisiaj jednak okazuje się, że rachunek, na którym rząd oparł swe przewidywania, był z gruntu mylny, żyta bowiem mamy na zbyciu w wielkich ilościach. — Jednakże w międzyczasie ceny na rynkach światowych spadły bardzo znacznie, tak, że niema realnej możliwości zbytu żyta zagranicą, bo wszystkie kraje importujące żyto, dawno już w to ziarno się zapatrzyły. Tak więc rolnictwo „siedzi na koszu” ze swym żytem.

— Co zaś się tyczy bezplanowości polityki rządowej, to czy można inaczej nazwać politykę, która z jednej strony zakazuje eksportu żyta, z drugiej zaś strony eksport ten zwalnia od podatku obrotowego, a więc równocześnie kępuje i ułatwia wywóz żyta...

— A więc co robić w przyszłości?

— Powrócić do dawnych metod, t. j. umożliwić handlowi zbożowemu zakup i sprzedaż zboża. Handel ten podtrzymać, a nie podcinać mu bytu. Jeśli wyposaży się go w odpowiednie środki, da on sobie świetnie sam radę.

Krótkie informacje gospodarcze

— Po raz pierwszy od czasu istnienia Czechosłowacji federacja przemysłowców czeskich, słowackich i niemieckich odbyła w Pradze wspólny zjazd dla zmanifestowania całości i jedności przemysłu czechosłowackiego.

— Nowoodkryte na Uralu źródła ropy zostały zbadane przez komisję ekspertów. Źródła te są bardzo bogate i dają ropy pierwszej jakości: surowiec z tych źródeł zawiera 12 proc. benzyny i 28 proc. ropy naftowej.

— Ministerstwo robót publicznych przygotowało projekt nowego opodatkowania samochodów. Wpływ z tego podatku zostałby wykorzystany na naprawę starych dróg i budowę nowych.

— Rada administracyjna międzynarodowego Biura Pracy odbyła pierwsze posiedzenie w maju; omawiano sprawę utworzenia komisji dla spraw służby prywatnej, dla rzemiosła wreszcie badano sprawozdanie komisji pracowników umysłowych.

— Konsumcja cukru w Czechosłowacji w kwietniu wzrosła o 11 proc. w stosunku do konsumpcji w tym samym miesiącu ub. roku.

— Zwyżka cen na nierogaciznę w Wiedniu wyniosła w ostatnich tygodniach od 30 do 35 proc. Według opinii kół rolniczych zwyżka ta nie pozostaje w żadnym stosunku do zwykłej cen bydła.

— Stan zasiewów na Węgrzech jest pomny dla rolnictwa; zanotowano zwłaszcza znaczne postępy pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa.

— Omawiając spekulację na giełdzie nowojorskiej, przepowiada senator Borah panikę pieniężną w całym świecie, jeżeli Federal Reserve Bank nie potrafi zapobiec finansowaniu spekulantów giełdowych.

Badanie ksiąg handlowych przez władze podatkowe

Do ministerstwa skarbu dochodzą skargi, w których podatnicy uzalają się bądź na zbyt długie przetrzymywanie w urzędach skarbowych dostarczonych do sprawdzenia ksiąg handlowych, bądź na długotrwałość sprawdzania ksiąg przez buchaltera w przedsiębiorstwie, bądź też nawet na nieręczowe ustosunkowywanie się niektórych buchalterów skarbowych do podatników zarówno w toku badania ksiąg, jak i przy opisywaniu stwierdzonych faktów w protokołach.

W związku z powyższym ministerstwo skarbu zarządziło:

Przetrzymywanie w urzędach skarbowych ksiąg, dostarczonych przez podatników dla sprawdzenia deklaracji podatkowych, jest niewskazane.

Należy pamiętać, że księgi handlowe prowadzi podatnicy nie tylko dla celów podatkowych, to też brak tych ksiąg w przedsiębiorstwie przez dłuższy okres czasu, choćby nawet one dotyczyły ubiegłego roku operacyjnego, może stanowić dla kupca pewne utrudnienie, zwłaszcza, gdy chodzi o księgi rachunków osobistych, które są niezbędne przy rozrachunkach z dostawcami i odbiorcami. Niedomaganie to powstaje stąd, że widocznie urzędy skarbowe postępują w tym względzie bezplanowo, wzywając na jeden dzień nadmierną ilość podatników do przedłożenia ksiąg, których następnie w jednym dniu sprawdzić nie mogą. W konsekwencji więc stale wzrasta ilość ksiąg, które mają być zbadane.

Celem uniknięcia tych niedomagań obowiązany jest naczelnik urzędu, jeszcze przed rozpoczęciem akcji wymiarowej, ułożyć plan jasny, wyczerpujący i obiektywny, tak, by władza skarbową, powołaną do kwalifikowania wartości dowodowej ksiąg i zebranych w wyniku rewizji materiałów nie potrzebowała zarządzać dodatkowych rewizyj.

Wogóle izby skarbowe winny stale czuwać nad usprawnieniem obsługi buchalteryjnej pod względem jej sprężystości, planowości, celowości i dokładności pracy buchaltera. W planie tym należy przewidzieć, które księgi handlowe i w jakich terminach badane będą w urzędzie skarbowym, a które na miejscu w przedsiębiorstwach. Na każdy dzień należy wyznaczyć tylko taką ilość, jaką buchalter może sprawdzić w ciągu jednego względnie dwóch dni.

Badania ksiąg w urzędzie skarbowym należy zasadniczo unikać, a przeprowadzać badanie na miejscu w przedsiębiorstwie, t. j. tam, gdzie są zgromadzone wszelkie dokumenty i zapiski, bez których badanie nigdy nie

może być dokładne. Trudno zaś wymagać, by podatnik dostarczał do urzędu wszystkie dokumenty. Zresztą sam pobyt buchaltera skarbowego w przedsiębiorstwie może nasunąć cały szereg spostrzeżeń, które znakomicie ułatwiają i uproszczają tok samego badania. N. p. księgę magazynową można sprawdzić jedynie na miejscu w przedsiębiorstwie przez porównanie ze stanem faktycznym magazynów.

O ile zaś chodzi o czas niezbędny do zbadania ksiąg, to w tym względzie nie da się ustalić ścisłych norm, gdyż czas ten zależy jest od rozmiarów prowadzonego przedsiębiorstwa, charakteru dokonywanych operacji i od przejrzystości prowadzonych ksiąg, t. j. czy księgi dają dostatecznie szczegółowy i jasny obraz stanu majątkowego przedsiębiorstwa, zmian, jakim on ulega w ciągu roku, końcowych wyników i wreszcie od fachowości buchaltera. Zasada jest jedna, by księgi zbadane zostały jak najdokładniej i jak najprędzej.

W żadnym jednak razie rewizja ksiąg, choćby wielkiego przedsiębiorstwa, nie może trwać po kilka tygodni, z wyłączeniem jedynie wypadków zupełnie wyjątkowych i należyte usprawiedliwionych.

Główne wytyczne, jakimi należy się kierować przy badaniu ksiąg handlowych, wskazuje instrukcja dla buchalterów. Ministerstwo skarbu podkreśla jednak, że instrukcja ta bynajmniej nie ogranicza inicjatywy buchaltera, gdyż rewizja ksiąg nie może być pracą mechaniczną, polegającą na badaniu wszystkich pozycji (transakcyj) jednej po drugiej, lecz winna być prowadzona drogą analizy ze szczególnym zwróceniem uwagi na te rachunki, zapisy i fakty, które mogą mieć znaczenie bądź przy ustalaniu obrotu bądź dochodu i które decydują o prawdziwości lub nieprawidłowości prowadzonych ksiąg.

To też w pracy buchaltera w toku badania powinna znaleźć wyraz, celowość i rzeczowe ustosunkowanie się do samej sprawy.

Nie należy żądać od podatnika przedstawienia takich dokumentów, których wogóle on nie posiada i których przechowywać nie był obowiązany. Nie należy kwestjonować takich rzeczy, które dla istoty sprawy nie mają znaczenia.

Wszelkie wyjaśnienia udzielone przez buchaltera winny mieć charakter rzeczowy i utrzymane być muszą w tonie spokojnym. Wszelkie zaś niedokładności i nieprawidłowości mają być omówione w protokołach w sposób obiektywny.

handlu (Elektoralna 2), gdzie przy współudziale min. skarbu będą zadecydowane. Podania należy odpowiednio umotywić oraz bezwzględnie wskazać urząd celny, przez który przewidziany transport ma przejść. Stempel na podaniu za 3 zł.

Udzielanie zezwoleń na wywóz żyta bez cła pomyślany jest tylko dla większych poważnych firm eksportowych. Dlatego producenci przedewszystkiem winni starać się o wywóz przez takie firmy. Jednakże, jak informujemy się, może również producent uzyskać zezwolenie na wywóz żyta bez cła, o ile dysponować może wysiłką i ma zapewniony odbiór zagranicą.

Jednocześnie prowadzi Wielkopolski Związek Ziemiarniczy energiczne starania w kierunku zniesienia przez rząd ograniczeń przemian żyta i pszenicy, które to ograniczenia bez wątpienia pogarszają obecną sytuację na rynku zbożowym

PODATKI I OPŁATY

(p) Podatek obrotowy od nawozów sztucznych. Ministerstwo skarbu zarządziło, aby nawozy sztuczne zaliczać do surowców niezbędnych do rozwoju rolnictwa, do których ma zastosowanie pół proc. stawka podatku przemysłowego, przy obrotach dokonywanych przez samoistne przedsiębiorstwa handlowe przy hurtowej sprzedaży, przedsiębiorstwa skupu zawodowego oraz samoistne przedsiębiorstwa wykonywania dostaw. O powyższym zarządzeniu zostały zawiadomione władze podatkowe I instancji z tem, że ma ono zastosowanie do obrotów, osiągniętych począwszy od 1 stycznia 1929 r.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Targi Iwowskie odbędą się również w tym roku. Na ostatnim posiedzeniu rady przybockiej miasta Lwowa zapadła uchwała, stwierdzająca, że Targi Wschodnie bezwzględnie w tym roku się odbędą, niezależnie od P. W. K. Nie mają one bowiem charakteru wystawy, lecz są pierwszą w Polsce instytucją, oddającą się popieraniu i organizowaniu zbytu towarów krajowych zagranicę oraz racjonalnego importu towarów koniecznych dla podniesienia naszego przemysłu.

(k) Gdańscy robotnicy portowi żądają podwyżki plac. Gdańscy robotnicy portowi zażądali przed kilku dniami podwyżki zarobków dziennych z 10.00 do 14.00 guldenów. Pracodawcy odrzucili to żądanie i zażądali nawet zmniejszenia obecnych zarobków na 9½ guldena dziennie. Wobec tego robotnicy portowi zwrócili się do komisji rozjemczej, która wydała orzeczenie, podwyższając placę robotników z 10.60 na 11.10 guldenów dziennie. W najbliższą środę odbędzie się zgromadzenie robotników portowych, na którym zapadnie decyzja co do orzeczenia komisji rozjemczej. W razie odrzucenia orzeczenia robotnicy portowi zamierzają przystąpić do strajku. Podkreślić należy, że zarobki robotników portowych w Gdańsku są znacznie wyższe od zarobków w portach niemieckich, a zwłaszcza w Szczecinie i Królewcu.

Z ZAGRANICY

(z) Drożyna mięsa w Austrii. Prasa wiedeńska omawia w dalszym ciągu obszerne wstępujące drożyznę mięsa w Wiedniu. „Neue Freie Presse” zaznacza, że rolnictwo austriackie wystąpiło nieco przedwcześnie przeciwko importowi z Polski, gdyż widocznie nie jest w stanie pokryć zapotrzebowania konsumentów wiedeńskich. „Neues Wiener Tageblatt” twierdzi, że drożyzna mięsa wychodzi na korzyść dostawcom zagranicznym. Okazuje się obecnie, że kontyngent przyznany Polsce, był zbyt mały, skutkiem czego zachodzi niebezpieczeństwo dalszej zwyżki cen bydła i mięsa.

Masło. W pierwszym tygodniu poświadczone, a tygodniu sprawozdawczym, sytuacja na niemieckim rynku masłanym znacznie się uspokoiła. Mimo tego zbyt zapasów jak i świeżych dowozów nie natrafiał na specjalne trudności. Eksporterzy zagraniczni zredukowali ceny swoje za masło, w wyniku czego obniżone być musiały również ceny dla niemieckiej produkcji masła, która się wprawdzie jeszcze nie powiększyła — jednakże z znacznym wzrostem w najbliższym czasie wystąpi. Oficjalne notowania ustalono w dniu 25 bm. jak następuje: prima gatunek rmk. 160 per 50 kg. franco stacja odbiorcza; II gatunek rmk. 151 i III gatunek rmk. 135. Tendencję określono jako spokojną. Sytuacja dla masła polskiego na niemieckim rynku masłanym przedstawiała się w tygodniu sprawozdawczym na ogół pomyślnie. Wyborowe gatunki uzyskiwały ceny ponad notowania. Dowozy były niewielkie. Na angielskim rynku masłanym sytuacja była wcale mocna a specjalnie dla masła t. zw. drugiego gatunku. Masło polskie notowano do 154 sh. Dowozy masła polskiego były niewielkie.

Na rynkach krajowych daje się widzieć wyraźną tendencję zniżkową. (Informacje Zw. Gosp. Spółdzielni Mleczarskich).

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca, za 100 kg.:

Standardy: a) żyta poznańskiego 699,5 gr. (118,7 f. w. h.); b) żyta pomorskiego 693,5 gr. (117,5 f. w. h.); c) pszenicy poznańskiej i pomorskiej 755 gr. (127,9 f. w. h.); d) owsa poznańskiego i pomorskiego 461,5 gr. (77,9 f. w. h.); e) notowania maki żytniej na podstawie urzędowo ustalonego typu (70%).

Poznań, dnia 29. 5. 1929.

„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Pszenica	43,00—44,00
Usposobienie zniżkowe.	
Jęczmień przemiałowy	29,00—30,00
Usposobienie słabe.	
Owies	26 00—27,00
Usposobienie zniżkowe.	
Mąka żytnia wł. workach według urzędowo ustalonego typu (70%)	37,50
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% wł. worka	62,50 66,50
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	20,00—21,00
Otręby pszenne	24,50 25,80
Łubin niebieski	25,00—26,00
Łubin złoty	32,00—34,00
Tatarka	43,00—46,00
Makuch lnian; 38%	48,00—49,00
Makuch rzepakowy 36—38%	40,00—41,00
Makuch słonecznik 48—52%	38,00—40,00
Śróć Soja	41,00—43,00

Ogólne usposobienie słabe.

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

Goście chwala kwatery poznańskie

Poniżej podajemy kilka charakterystycznych opinii o masowych kwaterach w Poznaniu.

Opinie wydane były samorzutnie przez poszczególne wycieczki, które przybyły ostatecznie w Poznaniu na Wszzechsłowiński Zjazd Śpiewaczy.

Poznań, dnia 21 maja 1929 r.

Zajęte przez nas kwatery w czasie od dnia 19 maja 1929 r. do dnia 21. 5. były nadzwyczaj wygodne, czyste i zupełnie zadowalniające. Panu kwatermistrzowi wyrażamy serdeczne podziękowanie.

Imieniem Klubu Maandolinistów „Halka” Rozdział Szopienice Górny Śląsk.

Prezes (—) nieczytelny.

Krakowskie Towarzystwo Śpiewackie „Echo” po trzechdniowym pobycie na tu-tejszej kwaterze, z przyjemnością stwierdzić może, że kwaterunek odpowiadał wszelkim wymaganiom jakie z podobnej przyczyny wynikać mogą.

Poznań, dnia 22 maja 1929 r.

Za zarząd (—) Wł. Poruta

(—) nieczytelny Sekretarz.

Towarzystwo Śpiewacze „Echo” w Łodzi, po 3-dniowym pobycie na Wszzechsłowi. Zjeździe Śpiewaczym z zadowoleniem stwierdza, iż korzystało z wygodnych i higienicznych kwater oraz było podejmowane z prawdziwą staropolską gościnnością.

Poznań, dnia 21 maja 1929 r.

11 podpisów Cześć Pieśni! Kwatery masowe dostarczone Tow. Śpiewu „Cecylja” w Brzezinach, były dla takowego nadzwyczajnie zadowalniające.

Poznań, dnia 21 maja 1929 r.

(—) nieczytelny Prezes

Tow. Śpiewu w Baranowie wypowiada niniejszem swoje największe uznanie za masowe noclegi z jakich korzystało w czasie swojej bytności na Wszzechsłowińskim Zjeździe Śpiew. w Poznaniu.

Poznań, dnia 21 maja 1929 r.

(—) nieczytelny.

Towarzystwo Śpiewu Wanda w Małej Dąbrowce, pow. Katowice, G. Śląsk z kwatery dostarczonych najzupełniej zadowolone, za tę zapłatę najlepszych kwater nie dostalibyśmy.

Poznań, dnia 21 maja 1929 r.

Cześć Poznaniowi! (—) nieczytelny

Prezes

Kwatery zajmowane przez nasze Tow. Śpiewu Chór męski Chopin w Ślesianowicach, Śl. były znakomicie urządzone, za co też gospodarzowi składamy w imieniu Tow. serdeczne podziękowanie; odjeżdżamy do naszej dzielnicy bardzo zadowoleni.

Za Zarząd: (—) nieczytelny

Kwatery były b. dobre — wycieczka była bardzo zadowolona — dziękujemy gospodarzowi za łaskawą opiekę.

Cześć Pieśni!

Piecząc: Chór męski „Echo” w Katowicach

(—) nieczytelny wiceprezes

Towarzystwo Muzyczne w Tarnowie podczas Zjazdu Śpiewaków w Poznaniu, zajęło kwatery masową nr. 27 w Poznaniu, przy ul. Piotra Wawrzyniaka urządzone pod każdym względem bardzo dobrze i higienicznie i mieszczącą się w wspaniałym nowym gmachu. Wszyscy członkowie Towarzystwa byli z kwatery bardzo zadowoleni, temwięcej, iż ceny za kwatery i w bufecie były bardzo niskie.

Gospodarzom składamy za wspaniałą opiekę serdeczne „Bóg zapłać”.

Poznań, 21 maja 1929 r.

Za Zarząd: (—) nieczytelny.

Przemysł ciężki i maszynowy

W hali ciężkiego przemysłu, położonej wzdłuż ul. Marsz. Focha, znajdujemy ekspozycje naszego górnictwa, hutnictwa żelaznego i cynkowego i częściowo przemysłu maszynowego.

Przeglądając stoiska, zauważamy, że w zakresie przemysłu hutniczego i maszynowego nastąpiło zgrupowanie pewnych zakładów przemysłowych w wielkie koncerny i to zarówno na terenie G. Śląska, jak i w innych dzielnicach Polski. Poza tem nastąpiło częściowo przesunięcie się tych zakładów, jak wiadomo, z rąk kapitalistów niemieckich do amerykańskich.

Modrzejowskie Zakłady Górniczo-Hutnicze skupiły obecnie w swoim władaniu dawne fabryki tegoż imienia, poza tem Hutę Katarzynę, zakłady Handkiego i Hutę Staszycza. Huta Bankowa połączyła się z zakładami i kopalniami węgla hr. Renarda, Huta Pokoju z zakładami Baildona, fabryki budowy maszyn i wagonów Zieleniewski i S-ka w Krakowie z zakładami Fitzner i Gamper w Sosnowicach. Ruch koncentracyjny, jaki obserwujemy wyraźnie na podstawie powyższego zestawienia, jest zatem w Polsce silnie zaakcentowany, dostosowując się do występującego i w innych krajach procesu koncentracyjnego.

Podstawą całego gospodarstwa przemysłowo-rolnego w każdym kraju jest

górnictwo węglowe, dostarczające wszystkim zakładom i warsztatom tak niezbędnego w nowoczesnym ustroju gospodarczym surowca, jak węgiel i koks.

Przy wejściu do hali ciężkiego przemysłu ustawiono pośredku duże zbiorowe stoisko całego polskiego przemysłu węglowego, w którym, poza wystawionymi różnymi gatunkami węgla i koksu, znajdujemy interesująco opracowaną mapę naszego zagłębia węglowego i przekroje kopalni, które uwiadcniają, w jaki sposób wydobywa się węgiel. Poza tem cały szereg tablic statystycznych zaznajamia nas z przeszłym i obecnym stanem produkcji tego działu przemysłowego.

Hutnictwo żelazne, poza oddzielnymi stoiskami poszczególnych firm, wystąpiło również z wspólną, zbiorową wystawą, zawierającą modele wielkiego pieca i pieca do wytapiania stali systemu Siemens - Martin, oraz walcowni blach.

Mamy tu również graficzne wykresy, uwiadczniające rozwój hutnictwa żelaznego w Polsce niepodległej. Z danych statystycznych tych dwóch wielkich działów wytwórczości przemysłowej widzimy, że po rozpoczęciu wojny celnej między Niemcami a Polską nastąpił w 1925 r. znaczny spadek produkcji, co się tłumaczy natychmiastowem odpadnięciem dotychczasowych rynków zbytu w Niemczech. Lecz przesilenie, które stąd wynikło, opanowano już w drugim półroczu 1926 r., poczem zaznaczył się szybki wzrost wytwórczości węgla, surowki i stali w Polsce.

W dziale hutnictwa żelaznego oglądamy oddzielne stoiska: Huty Bankowej i gwarantowa hr. Renarda, Modrzejowskich Zakładów Górniczo - Hutniczych w Sosnowcu, Zakładów Ostrowieckich i Starachowickich z b. Kongresówki. Z Górnego Śląska wystawiły okazy swej wytwórczości zakłady przemysłowe: połączone huty — Królewska, Laura i Zgoda, Huta Pokoju i Baildon, fabryki rur wodociagowych i turbinowych Ferrum, Huta Bismarka i inne. Zakłady przemysłowe Węgierska Górka w Małopolsce wystąpiły z oddzielnem stoiskiem poza halą ciężkiego przemysłu obok pawilonu przemysłu naftowego.

Trzecie miejsce w hali ciężkiego przemysłu zajmuje wspólne stoisko naszego hutnictwa cynkowego, reprezentowanego przez firmy Giesche Sp. Akc. w Katowicach, Śląskie Kopalnie i Cynkownie Sp. Akc. w Katowicach, Zakłady Hohenlohego Sp. Akc. w Wełnowcu, Huta Cynkowa w Trzebini i kopalnia rudy Matylda koło Chorzowa w Małopolsce.

Obok wystawionego pieca do wytapiania cynku naturalnej wielkości są

tam wystawione w oszklonych szafkach surowce, półprodukty i towary gotowe. Nasze wytwory cynkowe eksportuje się nie tylko do państw europejskich, lecz i do krajów zamorskich. Wojna celna z Niemcami podcięła nasz wywóz blachy cynkowej do tego kraju.

Również wywóz naszego hutnictwa żelaznego jest znaczny i powoli się rozwija. Rury zakładów przemysłowych „Ferrum”, hr. Renarda, i innych wysyłane są do bardzo odległych państw, jak azjatyckich (Japonia) i amerykańskich.

Przemysł maszynowy w hali ciężkiego przemysłu reprezentowany jest przez następujące firmy: H. Cegielski, S. A. w Poznaniu, K. Rudzki i S-ka, S. A. w Warszawie, John, S. A. w Łodzi, Zjednoczone Fabryki Zieleniewski w Krakowie i Fitzner & Gamper w Sosnowicach, S. A. w Krakowie, Polskie Zakłady „Skoda” w Warszawie, Stocznia Gdańska i wiele innych.

H. Cegielski w Poznaniu wystawił nowoczesny olbrzymi kocioł wodnorurkowy w naturalnym przekroju o 700 m² pow. ogrz., poza tem dział aparatów cukrowniczych, gorzelnicznych i rektyfikacyjnych i 2 lokomobile stacyjne wykonane według najnowszych zdobyczy techniki, pierwsze tego rodzaju w Polsce. Również firma Borman & Szwede z Warszawy wystawia aparaty dla przemysłu cukrowniczego i spirytusowego. Zjednoczone fabryki Zieleniewski i Fitzner & Gamper wystawiły maszyny pomocnicze, jak ulepszoną szybkoobrotową tokarnię i nową strugarkę do kół stożkowych podług patentu inż. Samka. Poza tem widzimy tam palenisko ruchome do kotłów i prasowane mechanicznie dna kotłowe oraz sekcje do kotłów wodnorurkowych. Jest to największa fabryka kotłów parowych w Polsce. Silniki spalinowe różnych systemów wystawiły m. in. S. A. Parowóz i Stocznia Gdańska, która poza tem wystawiła też kocioł parowy wodnorurkowy.

Firma Rudzki i S-ka, egzystująca od 1858 r., buduje mosty, dźwigi, konstrukcje żelazne, turbiny wodne, kowadła, rozjazdy kolejowe itp. Na wystawie pokazuje część konstrukcji mostowej kratownicowej, spawanej elektrycznością, a nie, jak zwykle, łączonej nitami.

Silniki do celów lotnictwa typu M. K. Wrighta i Lorrain-Drietricha wystawiły zakłady przemysłowe Skody w Warszawie. Tam też widzimy silnik spalinowy wynalazku poznańskiego inżyniera Brzeskiego, którego konstrukcja oparta jest na nowych zasadach, z tym efektem, że zmniejsza ciężar silnika przy danej sile roboczej.

Warszawska fabryka Compensator wystawia faliste rury patentu inż. Maciejewskiego, używane jako płomienice w kotłach parowych. Rury te ze wzglę-

du na ich zalety wysyłane są do Belgii, Francji i Anglii, gdzie je stosują w marynarce handlowej i wojennej.

Do szczegółowszego opisu stoisk wrócimy w swoim czasie.

Zapowiedź wizyty ministra handlu i przem. Francji

W dniu 21 czerwca przybędzie do Poznania celem zwiedzenia P. W. K. francuski minister handlu i przem. p. Bonnefous w otoczeniu wyższych urzędników swojego resortu.

Wycieczki przemysłowców

W dniu 7 czerwca przybędzie na P. W. K. wycieczka kupców i przemysłowców lotewskich w liczbie około 30 osób.

Dnia 10 czerwca zjedzie do Poznania wielka wycieczka francuskich przemysłowców, prowadzona przez ambasadora Francji w Moskwie p. Noulensa. Goście zabawią w Poznaniu przez trzy dni.

Obrazy z życia szkolnego

Codziennie od godz. 5 — 6.30 popołudniu wyświetla kino Min. Wyznań Religijnych i Oświec. Publicznego (pawilon nr. 23 Min. Komun.) obrazy z życia szkolnego. Program przedstawia się jak następuje:

Poniedziałek i czwartek program nr. 1:

- 1) Publiczna szkoła powszechna w puszczy Marjańskiej.
- 2) Publiczna szkoła powszechna w Wiśle i Izdebnaj.
- 3) Szkoła dla umysłowo niedorozwiniętych.
- 4) Państwowa szkoła górnicza i hutnicza.
- 5) Państwowa Szkoła zawodowa żeńska.
- 6) Gimn. Tow. im. J. Zamoyskiego w Warszawie.

Sobota i niedziela program nr. 2:

- 1) Publiczna szkoła powszechna w mieście.
- 2) Państwowe żeńskie seminarjum nauczycielskie.
- 3) Szkoła przemysłu graficznego w Warszawie.
- 4) Gimnazjum w Zakopanem.

Wtorek i piątek program nr. 3:

- 1) Publiczna szkoła powszechna w Zakopanem.
- 2) Publiczna szkoła powszechna w Giżowcu.
- 3) Publiczna szkoła powszechna w Zdunach.
- 4) Państwowa szkoła włókiennicza.
- 5) Państwowe kursa radjotelegraficzne.
- 6) Instytut dla głuchoniemych i ociemniałych.
- 7) Gimn. im. St. Batorego w Warszawie.

Środa — Szkolnictwo wyższe.

Wejście 20 groszy. Wycieczki szkolne i nauczycielskie bezpłatnie. Zaświadczenia na bezpłatne wejścia dla wycieczek wydaje sekretarjat Ministerstwa W. R. i O. P. (P. W. K. Pałac Rządowy II piętro).



„Wieś arabska” na P. W. K.



Dnia 27 b. m., rozstał się z tym światem, po kilkoletniej chorobie, przeżywszy lat 32, nasz urzędnik, ś. p. dw 6266

Ludwik Beyme

W Zmarłym straciliśmy wzorowego i rzetelnego pracownika, którego stratę dotkliwie odczuwamy. Pamięć o nim zachowamy na zawsze.

Związek Zachodnio-Polskiego Przemysłu Cukrowniczego.



Dnia 28 maja 1929, o godz. 7 wiecz., zasnęła w Bogu, po krótkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja matka, teściowa, nasza kochana babcia i prababcia, ś. p. zw 16584

z Lorenckich

Aniela Leporowska

przeżywszy lat 98. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 31 b. m., o godz. 5 po poł., na cmentarz parafjalny, o czym donoszą

w smutku pogrążeni
syn z żoną, wnuki i prawnuki.

Buk, Poznań.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.



W nocy z niedzieli na poniedziałek, o godzinie 1,30, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, moja najdroższa żona i moja ukochana ciocia, ś. p.

Maria z Zielińskich Wieczorkowa

przeżywszy lat 50. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 30 b. m., o godzinie 2 po południu, z kaplicy św. Józefa na cmentarz parafjalny św. Wojciecha, o czym donosi

w ciężkim smutku strapiony

mąż Jan Wieczorek wraz z siostrzenicą.



Wskutek nieszczęśliwego wypadku zabrał nam Pan Bóg dnia 28 maja 1929 r., naszego najdroższego synka, braciśzka, wnuczka i siostrzenicę

Bogdana Olka

w 7 wiośnie życia. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, o godz. 5 po poł., z domu św. Zofji w Kościanach, o czym donoszą

ciężko strapieni

Tadeuszostwo Gościńscy
z synkiem, córeczką i rodziną.

Pobiedziska, Kościan.



Dnia 26 b. m., o godz. 6,30 wieczorem, rozstał się z tym światem, opatrzony Sakramentami św., po krótkich i ciężkich cierpieniach, mój najukochańszy mąż i nasz najdroższy ojciec, syn, brat, szwagier i wuj, ś. p. zw 16564

Łucjan Pierunek

przeżywszy lat 43. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, (Boże Ciało), o godz. 6,15 po południu, z kostnicy Szpitala Miejskiego na cmentarz parafji farniej, o czym donosi

w ciężkim smutku pogrążona
żona z dziećmi i rodziną.

Msza św. żałobna odprawi się w poniedziałek, dnia 3 czerwca, o godz. 6,15 rano.

Bolesław Jaskiewicz, Poznań, ul. Klasztorna 2.

W bolesną rocznicę śmierci najdroższej żony i najukochańszej matki naszej, ś. p. zw 16595

Elżbiety z Kuźmickich Zięciakowej
odbędzie się

msza św.

za spokój Jej duszy w kościele Najśw. Serca Jezusowego (na Jeżycach), w sobotę, 1 czerwca 1929, godz. 8, o czym Krewnym i Znajomym donoszą
mąż, dzieci i synowa.



Dnia 27 maja r. b., rozstał się z tym światem, ś. p.

Stefan Zegalski

wice-patron i członek honorowy Stowarzyszenia naszego.

Ś. p. Zmarły Swą długoletnią działalnością w S. M. O. przysłużył się dobrze organizacji naszej.

Pamięć o Nim zachowamy na zawsze!

Wzywamy członków do wzięcia udziału w pogrzebie.

Zarząd Stowarzyszenia Młodzieży Obywatelskiej
Poznań - śródmieście.

zw 16596



W poniedziałek, dnia 27 maja 1929 r., rozstał się z tym światem, namaszczony św. Olejami, ś. p.

Stefan Zegalski

W Zmarłym straciliśmy jednego z założycieli Koła naszego, byłego członka zarządu i sympatycznego Kolegę. Niech odpoczywa w pokoju!

zw 16570/1

Koło Seniorów w Poznaniu.

O liczny udział w pogrzebie prosi Zarząd Koła.



Dnia 27 maja o godz. 13,30 zmarł w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy syn, nasz kochany brat, szwagier i kuzyn, ś. p.

Józef Lewandowicz

przeżywszy lat 31. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 30. V. o godz. 5 po poł. z domu żaloby Wielkie Garbary 8 na cmentarz Farny.

W ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

rw 5006

W niedzielę, dnia 2 czerwca jako w pierwszą bolesną rocznicę śmierci, ś. p.

Franciszki z Zakrzewskich Skórzewskiej
odbędzie się w kaplicy przy placu Nowomiejskim

zw 16590

nabożeństwo żałobne

o godzinie 9,30.

Rodzeństwo.

Na uroczystości Gnieźnieńskie

w dniu Bożego Ciała dnia 30 czerwca 1929 r.

(odsłonięcie pomnika Bolesława Chrobrego i uroczysta procesja z udziałem p. Prezydenta) urządzamy w porozumieniu

z Wielkopolskim Związkiem dla Popierania Turystyki
WYCIECZKI AUTOBUSAMI

Wyjazd z Poznania: z przed biur Wielkopolskiego Związku dla Popierania Turystyki ul. Bukowska (naprzeciw Hali Repr. P. W. K.) rano o godz. 6 i przed poł. o godz. 10. Wyjazd z Gniezna: o godz. 16 i 20.

Cena przejazdu dla wycieczek zbiorowych zł 5,- od osoby w jedną stronę. Zgłoszenia wycieczek zbiorowych, osób pojedynczych przyjmuje:

Wielkopolski Związek dla Popierania Turystyki
Poznań, ul. Bukowska (gmach P. K. O.) Tel. 79-48 oraz
„Tura“ Turystyczny Ruch Autobusowy
Poznań, ul. Strzelecka nr. 33. Telefon 18-68.

zw 16592



BATERJE



i pierwszorzędne
akumulatory

Nie będziesz słyszał żadnych [skarg,
Policja nie wejdzie ci na kark,
Gdy weźmiesz do auta swego
Akumulator od MASKEGO.

„Zadownia Akumulatorów“

ulica Dąbrowskiego 32.
Telefon 75-25. nw 10439



Skutek gwarantowany
do nabycia w każdej
drogerji.

Paczka 1 złoty

Pw 9875/76-18,341

Magistrat m. Pobiedzisk sprzedaje
śliczną willę

12 pokoi z 1/2-morgowym ogrodem owocowym, która jest opróżniona. Reflektanci mogą obejrzeć w godzinach urzędowych od 8-mej rano do 5-tej po południu.

dw 6257/8

Magistrat

Klapecki w z. burmistrza



P 10 117-21,871

Radjo Greif

Telefon 26-16.

Przebudowa każdego odbiornika na odbiornik bez baterji.

Reparacje.

Pw 10686-21,832

BIELIZNE

dla Pań i Panów

tanio bo własnego wyrobu poleca

K. Przybylski,

Stary Rynek 56
Półwiejska 24.

Pw 10595-21,260



Całkowita Wyprzedaż!

Z powodu rozpoczęcia fabrykacji konfekcji na sezon jesienno-zimowy

wyprzedajemy

olbrzymie zapasy letnich

Płaszczy i Raglanów gabardynowych. Wszelkie Gatunki

Ubiorów męskich i chłopięcych.

Z Nadzwyczajnym Opustem

20% do 30%

Prosimy się przekonać!

Zaden przymus kupna!



Detal w Hurcie!

Wskutek stałego przepełnienia naszego składu detalicznego na parterze, urządziliśmy dla dogodności Klientów w naszych zakładach fabrycznych na I piętrze (wejście przez bramę) Oddział sprzedaży detalicznej gdzie prosimy także zakupy poczynić.

Zapasy kilku tysięcy

sztuk gotowej konfekcji na składzie.

Nasz wybór i Ceny niskie budzą podziw w całej Wielkopolsce!

0791/2-18, 276/7



„CENTRALA ODZIEŻY“ właśc. B-cia Tillner (Przedsiębiorstwo chrześcijańskie) ulica Wodna 27, parter oraz I. piętro przy Starym Ryнку (wejście przez bramę)

PIANINA

B. SOMMERFELD



rok zał. 1905 **BYDGOSZCZ, ul. Śniadeckich 56** Tel. 583 i 458
Największa fabryka pianin w Polsce — 150 ludzi. dp 3440

za najlepszego gatunku cenę zł 2 200,- do 3 000,- na odpłatę do 18 miesięcy przy wpłacie ca 1/3 ceny kupna dostarcza,

**Młodsza kasjerka
2 uczniowie i uczenica**

potrzebni zaraz.

J. Głowacki i S-ka
Poznań, Stary Rynek 73-74.

Pw 10736-22,83

Chodniki

K. Kużaj
27 Grudnia 9

**K. K.
P.**

Na raty
miesięcznie **18 zł.**
pierwsza wpłata 36,00 zł



Kromczyński
Poznań
Aleje Marcinkowskiego 5.
bpw 2650

MLEKO!

Większe ilości mleka pasteryzowanego z dniem 1 czerwca 1929 r. odda nowoczesnie urządzona

Mleczarnia Spółdzielcza w Pobiedziskach.

Telefon 51.

Zgłoszenia do Zarządu.

dwp 5261

Książkowa

siła samodzielna, oraz kilku

wolontariuszy

mogą się zaraz zgłosić.

EDMUND RYCHTER

Poznań, ul. Wrocławska 14 i 15.

Pw 10782-22,78

Posady nauczycielskie

Do Miejskiego Gimnazjum w Żninie, poszukiwani są od 1 września r. b., nauczyciele: matematyki, fizyki, przyrody i gymnastyki. Wymagane pełne kwalifikacje zawodowe względnie zezwolenie na nauczanie w szkołach średnich. Do gymnastyki potrzebna siła męska. Pensja jak w zakładach państwowych, nadto 25% dodatek komunalny, świadczenia ubezpieczeniowe i ułatwienia mieszkaniowe. Podania z odpisem dokumentów i dokładnym życiorysem, należy nadsyłać zaraz pod adresem: Dyrekcja Miejskiego Gimnazjum w Żninie (wojew. Poznańskie). dw 6268



Podłogowe deski

szpundowane i heblowane, listwy podłogowe, wyłogi, listwy profilowe, belki, kantówki, szalówkę iłaty oraz deski obrzynane i nie-obrzynane po cenach konkurencyjnych poleca

Leon Żurowski,

skład drzewa i obróbka, POZNAŃ, Raczyńskich 3/4 przy pl. Bernardyńskim. Telefon nr. 10-87.

Pw 10 522-20,337

Lakierników

młodszych, kwalifikowanych, dobrych i sumiennych pracowników, na stałą pracę do wytwórni wyrobów metalowych, poszukuje się zaraz. Zgłoszenia z odpisami świadectw do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 16 553

**Kantorzystkę
oraz
kasjerkę**

przyjmę od 1. 7. 1929.

A. Koszewski
Poznań, Stary Rynek 61.

dw 6268

Administrator

sumienny, b. urzędnik p., z kilkoletnią praktyką, poszukuje kilka dalszych administracyj domów bez wolnego mieszkania. Oferty do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zw 16 587

**Zarząd Ubezpieczalni Krajowej
w Poznaniu**

poszukuje dla Lecznicy dla płucno-chorych pod Obornikami

lekarza-asystenta

Zgłoszenia z odpisem dyplomu należy skierować do Naczelnego Lekarza.

Pw 10708-22,90

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Wrześni
poszukuje od 1 lipca r. b.

biegłej siły biurowej

dokładnie obeznaną z książkowością i pracami wchodzącymi w zakres bankowości. Popory według umowy. Spieszne zgłoszenia, wraz z odpisem świadectw uprasza się nadesłać na ręce Naczelnika Zarządu burmistrza Sołtyśkiaka, Września — Ratusz. dw 6245

Biuralistki

dobrze obznajmioną z książkowością, pewnej również w niemieckim, poszukuje poważne przedsiębiorstwo w Poznaniu. Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem pensji uprasza się do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 16 588

**Wykonuję
artystyczne cerowanie**

oraz szybkie naprawy i prasowanie garderoby

M. Böttcher

Zakład krawiecki
Górna Wilda 43.
rw 16581

MASAŻE

metody prof. Mezger Zabłudowski elektryczne, ręczne, wibracyjne przeciw złej cyrkulacji krwi, blednicy, skrzepowi, nabrzmieniu ciała, reumatyzmowi i t.d. Dyplomowana specjalistka masażu J. Giernatowska, ul. Wrocławska 19, przy placu św. Krzyskim, dawniej Romana Szymańskiego Pw 2797-12,850

Ucznia (uczenicy)

do Hurtowni w Poznaniu poszukuje firma **B. Kasproicz w Gnieźnie.** Absolwenci Szkół Handlowych mają pierwszeństwo. Zgłoszenia należy skierować do Gniezna.

**B. Kasproicz
w Gnieźnie.**
dw 5261



Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T.A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

W okresie POWSZECHNEJ WYSTAWY KRAJOWEJ do przydzielania wszelkiego rodzaju kwater upoważnione zostało MIEJSKIE BIURO KWATERUNKOWE, które dysponuje:

- 1) Pokojami we własnym hotelu „Polonia“ oraz w hotelach, pensjonatach i domach gościnnych prywatnych.
- 2) Pokojami w mieszkaniach prywatnych.
- 3) Specjalnie urządzone kwaterami masowymi.
- 4) Garażami na pomieszczenie 150 samochodów wraz z mieszkaniami dla szoferów.

Ogółem M. B. K. ma przygotowanych **ca 45 tysięcy kwater** w cenie od zł 2,—, za dobę w zwyż.

Wszelkich bliższych informacyj udziela **ekspozytura M. B. K. na dworcu zachodnim w Poznaniu** oraz **Miejskie Biuro Kwaterunkowe, Poznań, ul. Marszałka Focha 42.** Adres telegraficzny „Kwaterunki: Poznań“. Na odpowiedź dołączyć należy 50-cio groszowy znaczek pocztowy.

Pw 10731-22,54

Samochody

używane, sławnych fabrykatów
w wielkim wyborze, bpw 2664
posiadające wielką wartość wewnętrzną,
do natychmiastowego użytku
oraz inne, wymagające naprawy,
z karoserjami otwartymi i krytymi
poleca z powodu braku miejsca
po cenach bardzo niskich

Brzeskiauto Sp. Akc. Poznań
ul. Dąbrowskiego nr. 29
Tel. 63-23, 63-65.

Dla Panów Gastronomów

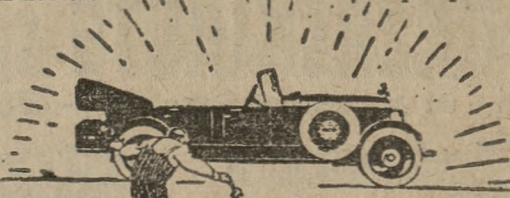
ubrania czarne zawodowe, także dla pi-
kolo, czarne marynarki alpagowe 20 zł.

EDMUND RYCHTER

Poznań, Fr. Ratajczaka 2, ul. Wrocławska 14 i 15,
gdzie proszę zwać na firmę

Pw 2793-18218

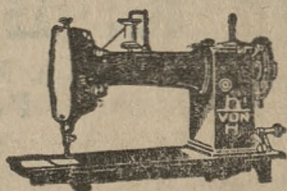
Większa wartość Lepsza prezentacja



Lakiery Emalje automobilowe
powozowe Artykuły lakiernicze
SPECJALNY skład farb i lakierów.

ul. Wodna 6. **FR. GOGULSKI** Tel. 56-93.

Pw 10712/18-18.411/12



Maszyny do szycia

do użytku domowego i prze-
mysłu poleca na korzystnych
wyrukach

Dom Maszyn Warta

Poznań, Wielka 25. zw 16591

Majątek 1500 morg

do wydzierżawienia na 12 lat, z morgi 30,— złotych,
bonitacja 3,— mk. Dwór 14 pokoi, położony ślicznie w 40
morg. parku stacja, szosa na miejscu. Cena objęcia 250 000,
gorzelnia czynna na majątku. Zgłoszenia **W. NETTER,**
Września, ulica Gnieźnieńska 5, II piętro. zw 16567

Wpisy

do Liceum Handlowego Izby Przemysłowo-Handlowej
w Bydgoszczy, ul. Król. Jadwigi 17

przyjmuje się na podstawie świadectw sześciu klas gim-
nazjum lub pełnej szkoły wydziałowej. Żądać prospektów

Pw 10724-63493

Łódź motorowa

9,5 mtr. długa, 2,10 mtr. szeroka, przednia część: kajuta
na 10 osób, tylna część otwarta, oświetlenie elektryczne,
z wszelkimi przynależnościami gotowa do natychmiasto-
wej jazdy, korzystnie do oddania. Zgłoszenia przyjmuje
S. BASIŃSKI, Gniezno, Trzemeszeńska 6, tel. 233. nw 10578

Plac budowlany

pod wille w najpiękniejszym miejscu i ulicy Poznania,
korzystnie do nabycia. Zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego pod **zw 16560**

W dniu 1 czerwca otwieramy

nowo wybudowane, z wszelkie-
mi nowszymi urządzeniami

G A R A Ż E

po niskich cenach.

Bracia DORNA, Jeżyce, ul. Młyn 10

(przystanek tramwaju linii 8, Rynek Jeżycki.)

zw 16563

DOM

piętrowy do sprzedania, Nakło (Wielkopolska), pół godziny
koleją do Bydgoszczy, cztery mieszkania, jedno wolne, dwa
składy, główna ulica, przy domu dwie morgi ziemi. Oferty
do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **rw 5088**

Samochód Fiat

typ 505 9/30 H. P. bardzo dobrze
utrzymany gotowy do jazdy tanio
i na korzystnych warunkach do
sprzedania.

„Wul-Gum“ właśc. **A. Kwiatkowski**
Poznań, Wielkie Garbary 8, telef. 18-64.

Pw 10717-22.1

Poszukujemy na stałą posadę

pierwszorzędnej siły

do biura technicznego, samodzielnie wykonywującej ry-
sunki z szkiców. Wiadomość w firmie rw 5083

„Lech“, Pierwsza w Polsce Fabryka Motocyklów
Opalenica (Wlkp.)

NASZE PALTA LATOWE

dzięki swej niskiej cenie, solidnego wykonania i pięknej linii zewnętrznej zdobyły sobie powszechne uznanie szerokiej rzeszy kupujących.

PALTA letowa, reglany męskie, plażo-
we sportowe, automobilowe,
kurtki i płaszcze myśliwskie,
płaszcze nieprzemakalne — **Liberje GARNITURY** spacerowe, wizytowe —
sportowe, różne tony
w najlepszym wykonaniu,
wybor niedocięgniony — **Mundury PŁASZCZE** TRENSKORT z gum. wkładką,

WYKONANIE MIAROWE z najlepszych bielskich i oryginalnych angielskich materiałów pod egidą pierwszorzędnych sił
fachowych, na życzenie dostawa w 24 godzinach, dobry krój i niskie ceny ogólnie znane.

EDMUND RYCHTER, POZNAŃ,

LOKALE WYSTAWOWE ul. Fr. RATAJCZAKA 2

— i SPRZEDAŻ — Telefon 26-07, 54-15. 21-71, 54-25.

Po zwiedzeniu P. W. K. wprost do RYCHTERA, Fr. Ratajczaka 2, po piękne palto lub garnitur, Jak Cię widzą, tak Cię piszą.

BRYLANTY - ZŁOTO - SREBRO - ZEGARKI u SZULCA

Plac Wolności 5.

SAMOCHODY

które dzięki swym zaletom konstrukcyjnym cieszą się na całym świecie jaknajwiększym uznaniem

FIAT

MINERVA

ADLER

International

wysyłkowe i ciężarowe

poleca

BRZESKIAUTO Sp. Akc., Poznań,
ul Dąbrowskiego 29 — Telefony 63-23, 63-65.

Warsztaty mechaniczne

Fabryka karoseryj

Bogato zaopatrzone magazyny w przybory i części zamienne.



Stacje benzynowe

Garaze

Szkoła kierowców

w Oddz. III.

przy ul. J. Wujka 8.

Obecne scentralizowanie licznych samochodów w specjalnej hali wystawowej ułatwia wybór według potrzeb nabywców.

Do mego nowo tworzącego się Oddziału detalicznego potrzebuję od 1 sierpnia r. b., inteligentnego i zdolnego

kierownika.

Reflektuje li tylko na siłę pierwszorzędną z branży, samodzielną z długoletnią praktyką i prima rekomendacjami.

Do sprzedaży materiałów oraz konfekcji męskiej i chłopięcej biegłych i zdolnych

ekspedjentów

z branży konfekcyjnej dobrze poleconych.

Ekspedjenta-dekoratora

piszącego biegle lakiem i kilku

uczni

z ukończoną szkołą handlową. Zgłoszenia osobiste lub piśmiennie z odpisem świadectw, podaniem referencji i możliwie z fotografią przyjmuje

K. BOGAJEWSKI,

Mech. Fabryka Odzieży męskiej i chłopięcej

POZNAN, Stary Rynek 77. Pw 10764-22,78

W sobotę, dnia 1 czerwca uruchamiamy na linii

Poznań - Warszawa i odwrotnie

wygodne i wytworne autobusy, marki „Brockway”, o 29 siedzeniach klubowych, numerowanych. Podczas postoju w Krośniewicach wspólny obiad, a w Łowiczu podwieczorek.

Odjazd codziennie o godz. 10 rano z ul. Gajowej 1 (obok Zwierzyńca), I-szy przystanek przed hotelem „Polonia”, II-gi przed hotelem „Bazar”.

Informacji udzielają i sprzedaż biletów uskuteczniają:

- 1) Poznańska Kolej Elektryczna, ul. Gajowa 1, tel. 68-02, 63-56.
- 2) „Orbis”, pl. Wolności 9, tel. 52-18 oraz na terenach P. W. K. w pawilonie Min. Komunikacji, tel. 71-93 i w pawilonie Obsługi Publiczności, tel. 74-62.
- 3) Wlkp. Związek dla popierania turystyki, ul. Bukowska 1/3, tel. 79-48.

T. K. A. Towarzystwo Komunikacji Automobilowej w Polsce
Poznań, ul. Gajowa 1, tel. 68-02. zw 16583

Siatki na płoty,
siatki rabcicowe,
druć koleczasty,
druć do prasowania stomy,
gwoździe i łańcuchy,
śruby i nity,

poleca korzystnie

Jan Deterling

skład żelaza
tel. 35-18 tel. 45-43
Poznań, Szkolna 3.
Pw 10,787-2270

LOSY

I kl. 19 Państw. Loterii
Klasowej

1/4 los zł 10,—
1/3 „ „ 20,—
1/1 „ „ 40,—

poleca dogodnie

F. REKOSIEWICZ
Kolektura w Rawiczu.
zw 15289



Znaczenie gier sportowych

zrozumie tylko ten, kto sporty uprawia i wszelkie przybory sportowe zakupuje we firmie

CAMERA

Foto - Sport Pw 10716-17,238

Poznań, ulica Fr. Ratajczaka nr. 3.

INOWROCLAW

ul. Toruńska 4 — Telefon 333

Zakład leczniczy „POD PIASTEM” Otwarty cały rok

Kąpiele solankowe, łąkowe, gazowe, elektryczne, parowe, okłady borowinowe. Hydro i elektroterapia, masaże i lampy: Kwarcowa i Solux.

Leczenie: reumatyzm, atretyzm, ischias, wadliwa przemiana materji, zwapnienia naczyń, choroby serca, kobiece i nerwowe.

STAŁA OPIEKA LEKARSKA.

dw 6144

HEMOROIDY!

CZOPKI HEMOROIDALNE GASECKIEGO

VARICOL

(z KOGUTKIEM)

USUWAJĄ BÓL, KRWAWIENIE,
SWĘDZENIE, PIECZENIE,
ZMNIEJSZAJĄ GUZY (ZYLAKI).

ŻĄDANKIE ORYGINALNYCH CZOPKÓW „VARICOL” z PLOMBĄ.



SKŁADU

z przyległą ubikacją na biuro i ewtl. składnicą, w śródmieściu, możliwie św. Marcin, Pocztowa, Wrocławska i t. p., poszukuję od października lub listopada. Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego pod zw 16561

Limuzyna

4-osobowa, nadzwyczaj eleg., 2 mies. w użyciu (nowa) fabryk. belgijski bardzo korzystnie na sprzedaż, ul. Żupańskiego 13a, 1 czerwca 1929, o godzinie 14.30. II. p. pr. — Telefon 31-77. zw 16562

KARUSEL

ładny, dobrze utrzymany kupię, albo wydzierżawię za dobrem wynagrodzeniem. Oferty uprasza się do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 16569

Wypożyczalnię książek otworzyliśmy.

Wszelkie nowości na składzie. Dla dzieci i młodzieży duży wybór książek zastosowanych do wieku i rozwoju. Warunki przystępne. Pw 10709-22,34

B-CIA NITECCY — ŚLUSARSKA 7
(między Wodną i Woźną).

Gmina Kliny, poczta Kobylnica, powiat Poznań, będzie publicznie wydzierżawione zw 16586

800 mórg polowania

Przewodniczący: Stachowiak.

W lipcu r. b. zaczną ukazywać się zeszytami:

Podręczna Encyklopedia Handlowa

Wydawnictwo zbiorowe

Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu

w opracowaniu wybitnych specjalistów i uczonych polskich

KOMITET REDAKCYJNY:

Dyr. Fr. Maciejewski (Wiceprezes Izby Przem.-Handlowej), **Prof. Dr. L. Glabisz** (Dyrektor Wyższej Szkoły Handlowej), **Dr. J. Hryniewiecki** (Wiceprezes Sądu Okręgowego).

REDAKTORZY:

Dr. St. Waschko, Dyrektor Izby Przemysł.-Handlowej w Poznaniu,
B. Olszewicz, Kierownik biblioteki Wyższej Szkoły Handlowej.

Podręczna Encyklopedia Handlowa jest niezbędną dla każdego kupca, przemysłowca, urzędnika państwowego, studenta nauk ekon. i handlowych, dziennikarza, spółdzielcy, bankowca, skarbowca, ekonomisty, słowem dla każdego, który interesuje się życiem gospodarczym Państwa Polskiego. — Całość dzieła obejmie około 50-ciu arkuszy (1600 szpalt druku), na dobrym bezdrzewnym papierze w 12—14 zeszytach, które będą się ukazywać w odstępach miesięcznych.

Prenumerata kwartalna (za trzy zeszyty po 4 ark.) wynosi w Poznaniu zł 14,40 z przesyłką pocztową zł 15,50. Prenumerować można we wszystkich księgarniach lub wprost u nakładcy **Poznańska Spółka Wydawnicza (L. Stępniewski), Poznań, Raczyńskich 13/14, P. K. O. 211980.**

Po wyjściu z druku całości cena zostanie znacznie podwyższona. Prospekty na życzenie wysyłamy gratis.

Pw 10730-22,53

Tatra
jest
ideałem
maszyny
turystycznej



dowiół tego rajd grona członków Automobilklubu Wlkp., którzy na czterocylindrowej, chłodzonej powietrzem, sześciuosobowej limuzynie w kwietniu r. b. odbyli bez najmniejszego defektu podróż dookoła Europy, przez Niemcy, Francję, Hiszpanję, Włochy, Austrię i Czechosłowację, w ciągu czterech tygodni, pokrywając ogółem 5660 km. przy przeciętnym zużyciu 11 litrów benzyny i 150 gr. oliwy na 100 km.

TATRA-AUTO Skład fabryczny:
Poznań,
ul. Kantaka nr. 7.
TELEFON 4024. Pw 10104-21,338

ZAKŁADY MECHANICZNE

URS
CAŁKOWICIE WYKONANE
W KRAJU
AUTOBUSY
SAMOCHODY CIĘŻAROWE
PODWOZIA
S.A.

BIURO SPRZEDAŻY WARSZAWA SKIERNIEWICKA 22 TEL 171-06

nr 10016

ŚLEDZIE szkockie i norwęgskie

specjalnie trwale gatunki podczas lata, 1/1 i 1/2 beczki.

Matjasy angielskie

w oryg. 1/2 beczk. i kopowych sądeckach.

SARDELE prawdziwe Brabantskie

w oryginalnych ankr. i sądeck. = 10 funt. netto polecają hurtownie w znanych wyborowych jakościach przy fachowej i rzetelnej obsłudze

MACIEJEWSKI & CO.

Pierwsza i Najstarsza Polska Hurtownia Śledzi

zał. w roku 1901
POZNAŃ, Wielkie Garbary 29 — Telefon 2100.

Adres telegraficzny: ŚLEDZIOHURT — Poznań.

Pw 10500-20,247

Willa

w Inowrocławiu, 4 lokatorów z wolnym 5 pokojowym mieszkaniem na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zw 16461

Warsztat

ślusarsko mechaniczny urząd. na reparacje samochodów i innych z l. kl. narzędziami, słicznie położony w mieście powiat. 1 godz. kolej od Poznania. Odda bardzo tanio. Zgłoszenia **Wincenty Jankiewicz, Środa, Wrzesińska 4** sw 18588

Czekolada „HANKA”

jest wyrabiana z najlepszych surowców.

To też kupując czekoladę „Hanka”, nikt się nie zawiedzie.

Wszędzie do nabycia.

Pw 10728-22,44

WIOSNA i LATO



20-30% RABATU, OLBRZYMI WYBOR, CENY BEZKONKURENCYJNE.

PŁASZCZE
TRENCHCOATY
od 28 złotych.

UBRANIA
najnowsze fasony
od 35 złotych.

MARYNARKI
ALPAKOWE
Kitle od kurzu, bluzy, ubrania szoferskie.

SPODNI
białe, kolorowe w paski, knykery, brycesy, kurtki skórzane.

MATERJAŁY czołowych firm bielskich, wykonanie miarowe, gwarancja stroju

BRACIA KRÜGER

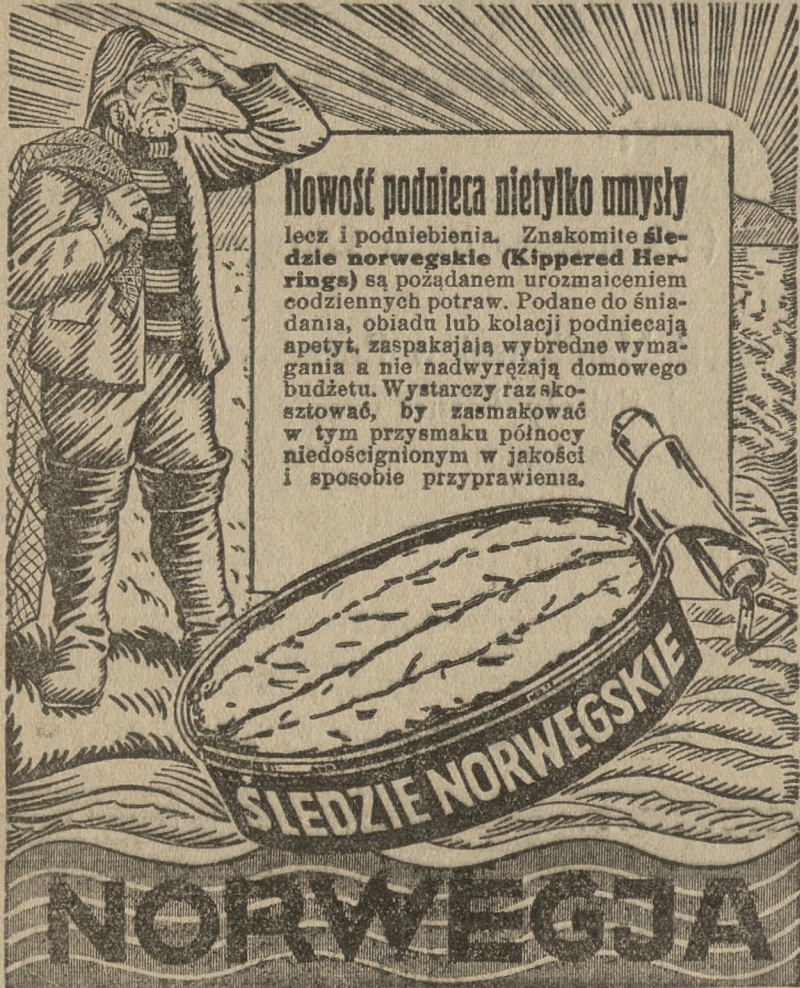
POZNAŃ

UWAGA ←
Prosimy zważać na imienną FIRME



I. skład Pl. św. Krzyski, narożnik Szkolnej, II. skład Wrocławska 28/29.

nw 10566



Nowość podnieca nie tylko umysł

lecz i podniebienia. Znakomite sędzle norweskic (Kippered Herrings) są pożądanym urozmaiceniem codziennych potraw. Podane do śniadania, obiadu lub kolacji podniecają apetyt, zaspakajają wybredne wymagania a nie nadwyrażają domowego budżetu. Wystarczy raz skosztować, by zasmakować w tym przysmaku północnej niedoścignionym w jakości i sposobie przyprawienia.

SLEDZIE NORWEGSKIE

NORWEGIA

nw 10581

Tanio i na dogodnych warunkach sprzedamy następujące samochody osobowe, używane, gotowe do wyjazdu: Pp 10 658-21,380

Praga 5/18 HP komb. 6 osob.
Tatra 4/12 HP lando 6 osob.
De Dion Bouton karetka osob.
Opel limuzine 50 HP osob.
Fiat otwarty 35 HP
Ford otwarty (starszy).

„PRAGA” - Automobile
Poznań, plac Wolności 11, tel. 55-33

Mieszkania

2-4 pokojowego poszukuje bezdzietne małżeństwo za wysokim czynszem miesięcznym lub zgóry ewent. jako sublokator z użytkowaniem kuchni na Łazarzu, w pobliżu Rynku Łazarzskiego zaraz lub 1. lipca. Zgłoszenie Kurjer zw 16576

Majątek

1600 morgowy wydzierżawię. Potrzebna gotówka 200-225 000 zł. Zgłoszenia li tylko poważnych reflektantów do Kurjera zw 16594

HAFTY

maszynowe i ręczne, plisowanie, dekatyzowanie, mereżki, malowanie i batik wykonuje starannie, szybko i tanio

HAFTOPLIS, Poznań
Woźna 10. w 596-12,198

Wspólnik.

Od 10 lat istniejąca fabryka proszku i mydła bez przeszkód — w większym mieście Wielkopolski, z własnymi budynkami, poszukuje czynnego wspólnika chrześcijanina - Polaka, z warunkową wkładką do 50 000,— zł. Zgłoszenia pod „Wspólnik” do Biura Ogłoszeń I R O, Bydgoszcz. nw 10 485

Inż. wzgl. technik budowlany

doświadczony kierow. budowli, znający również wszelkie prace obrachunkowe, doświadczony w żelbetonie biegły w polsk. języku poszukiwany ewtl. na stałą posadę. Oferty z uwierz. odp. świad. nadsyłać do

„RIKA” budowl. t. a. Bydgoszczy
Marcinkowskiego 9. Tel. 172.

Światowej sławy zagraniczna firma, której fabrykaty są na polskim rynku wprowadzone — poszukuje

wspólnika

z kapitałem 50 000,— złotych

do założenia na Śląsku fabryki szcetek motorowych. W rachubę wchodzi tylko inżynier z branży elektrotechnicznej, obywatel polski, władający językiem polskim i niemieckim, reprezentatywny, w sile wieku, energiczny mogący objąć techniczne kierownictwo. Zgłoszenia do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 16547

1a. kukurydzę siewną

ostatniego zbioru, Virginia i Afrykańska, pod gwarancją kielkującą, odda korzystnie nw 10 569

P. ROMATOWSKI, dawn. G. Appolt, RAWICZ
Telefon 40.

Uniwersytecka Szkoła Pielęgniarek i Higienistek w Krakowie otwiera nowy kurs

dnia 1 września 1929 r. Nauka trwa 2 lata; przyjmuje się tylko internistki. Wykształcenie: 6 klas gimnazjalnych, lub równorzędne. Zgłoszenia: Dyrekcja Uniwersyteckiej Szkoły Pielęgniarek i Higienistek, Kraków, Kopernika 23. dw 6269

Biuro handlowe

z telefonem i t. d., przy Placu Wolności, l. p. front, do wynajęcia. Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 16593

Mieszkanie

4-pokojowego z przynależnościami, nie wyżej drugiego piętra, wprost od gospodarza, poszukuje od 1 lipca. Dzierżawę zajął 27/27. Oferty do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 16573

Wyjechałem

na okres 6-tygodniowy (z powodu zaciągnięcia na ćwiczenia) Specjalista chorób dziecięcych nw 10570

Dr. Ryszard Peiser.

Samochód

Tatra, 2 cyl., karetka-Torpedo, w najlepszym stanie, do sprzedania za 6.500 zł. KRUPKA, Warszawa, Nowy Świat 5. zw 16575

Pierwszorzędne

generalne przedstawicielstwo

na Polskę do oddania. Bezkonkurencyjny artykuł. Wielkie zyski. Bardzo poważny interes. Reflektanci, którzy dysponują kapitałem w wysokości mar. k. niemieckich 3 000,— zechcą się zgłaszać w czwartek i piątek, od 10—1 i 3—6 u p. LORJE — Hotel Polonia — Poznań. zw 16 589
Paul Kunert & Co, Hamburg 36.

15.000

pożyczki na 10 miesięcy, poszukuje. Procent do 3 000,— gwarancja — pierwsza hipoteka na domu. Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod rw 5089

BANK SPÓŁDZIELCZY

na prowincji w mieście powiatowym poszukuje zaraz

członka zarządu

na kierownicze stanowisko. Oferty z odpisami świadectw i podaniem pretensji kierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 6248

„CASINO“

Aleje Marcinkowskiego nr. 28
TYLKO DLA PAŃ
Początek o 5, 7 i 9

Dziś i dni następne w kinach

Oddzielnie dla Pań i Panów.

Najnowszy i najwybitniejszy film — Fizjologiczno-Seksualny p. t.

„Życie i przyszłość kobiety“

Rzeczą ogromnej wagi jest kwestja pożycia małżeńskiego.

Film ten winien zobaczyć każdy! Matki i Ojcowie — Kobiety i Mężczyźni a szczególnie Wy, wszyscy — przygotowujący się do stanu małżeńskiego.
Dla młodzieży wstęp poniżej lat 17 wzbroniony.

Pw 10785-22,78

„KAPITOL“

przy Placu Świętokrzyskim
TYLKO DLA PANÓW
Początek o 5,30, 7,30 i 9,30

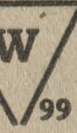


Czy nie zapraszające są **CZEKOLADKI** firmy

W. Salyk

Al. Marcinkowskiego 6
(przy poczcie)

Doskonale mieszanki po 5, 6 i 8,— zł za funt (500 gr).



Buduje się tanio

przy użyciu **szybkosprawnej betoniarki Jaeger**, która miesza nie tylko beton lecz również i zaprawę



Jedynie betoniarki Jaeger budowane na podstawie dziesięcioletniego doświadczenia dają gwarancje doskonałego mieszania. Wystrzegaj się przeto naśladownictwa! Proszę żądać prospektów.

nw 10571

JULJUSZ WEISS

Koleje polne, leśne i fabryczne - Lwów
Biura: ul. Potockiego 26. Składy: ul. Na Bajkach 3-5.
Telefony: 2-59, 10-91, 10-92, 34-27, 51-38.
Adres telegraficzny: Railweiss Lwów.

Organizator-propagandzista

doświadczony handlowiec, z kilkoletnią praktyką zagraniczną (Paryż — Marsylja — Rzym — Medjolan), władający czterema językami, poszukuje w poważnej firmie odpowiedniej posady. Referencje — świadectwa. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod dw 6271

KAPELUSZE

szale apaszkil kwiaty

poleca

K. Bandel, Piekary 1.

Salon stroju.

Pw 10347-20,80

Samochody

ciężarowe od 1/2—10 tonn, półciężarowe do 1 tonny, reklamówki do 1 tonny, autobusy od 1/2—10 tonn, podwozia osobowe, taksówki nowe i używane, samochody osob. nowe i używane, motocykle „Douglas”, poleca tanio i na dogodnych warunkach
nw 10 371

„KOMNA“ T. z o. p. AUTOMOBILE, POZNAŃ
ul. Dąbrowskiego — Tel. 77-67 i 54-78.

Bilans roczny Komunalnego Banku Kredytowego na dzień 31 grudnia 1928 r.

STAN CZYNNY

	zł	gr
1 Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i w Banku Gospodarstwa Krajowego	837 325	90
2 Waluty zagraniczne	69 886	06
3 Papiery wartościowe własne:		
a) pożyczki państwowe	51 755,85	
b) papiery hipoteczne	1 006 160,90	
c) akcje	574,—	
4 Udziały w przedsiębiorstwach konsorcj.	43 200	—
5 Banki krajowe	13 544	52
6 Banki zagraniczne	830 621	14
7 Weksle zdyskontowane (w tem komunalne 2 887 978,19)	4 093 090	99
8 Weksle protestowane	15 921	—
9 Rachunki bieżące (saldo debetowe):		
a) zabezpieczone	1 884 720,58	
b) niezabezpieczone (w tem komunalne 10 626 422,15)	10 969 649,85	
10 Pożyczki terminowe (w tem komunalne 2 824 250,—)	3 377 232	30
11 Nieruchomości	214 116	49
12 Różne rachunki	623 919	25
13 Długoterminowe pożyczki hipoteczne	28 900	129,44
14 Dłużnicy tytułem anuitetów hipotecznych	757 347	83
	53 716	196,10
15 Udzielone gwarancje	645 427	29
16 Inkaso	125 140	91
	54 486	764,80

STAN BIERNY

	zł	gr
1 Kapitały własne:		
a) zakładowy	1 500 000,—	
b) zapasowy	1 005 950,96	
2 Wkłady:		
a) terminowe (w tem komunalne 2 165 515,25)	14 656 318,87	
b) a vista	847 972,14	
3 Rachunki bież. - salda kredytowe (w tem komunalne 2 489 316,37)		
4 Redyskonto weksli		
5 Banki Krajowe		
6 Różne rachunki		
7 Wierzyciele działu kredytu długoterminowego	27 917 818	46
8 Zysk za rok 1928	619 380	88
	53 716	196,10
9 Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji	645 427	29
10 Różni za inkaso	125 140	91
	54 486	764,80

CHORZY NA CUKRZYCE

otrzymają bezpłatnie pouczającą broszurę nr. 10
DR. GEBHARD & CO., Gdańsk 203.
nw 10368

NA SPRZEDAŻ

MAJATEK 1800 mórg, w tem 500 mórg łąki, 500 mórg lasu 60—100 lat, cena 400 000,— zł, wpłaty 150 000,— zł.
MAJATEK 1400 mórg dobrej żyznej ziemi, elektryczne światło, pałac 20 pokoi, budynki w dobrym stanie, żywym i martwym inwentarzem, cena 550 000, wpłaty 250 000 zł.
MAJATEK 1000 mórg ziemi pszenno-buracz., w tem 80 mórg łąki, 60 mórg lasu, bonitacja 2,50 marek, w Poznańskim kompletnie inwentarze, cena 600 000, wpłaty 300 000 zł.
MAJATEK 2000 mórg, do wydzierżawienia, do objęcia potrzeba 250 000 zł, tenuta 70 funt. z morgi, bonit. 2,50 mk.
MAJATEK 320 mórg, w okolicy Bydgoszczy, bonitacja 2,— marki, inwentarze kompletne, cena 130 000 zł, wpłaty 70—80 000,— zł. nw 10 582
MAJATEK 445 mórg ziemi pszen-bur., w tem 150 mórg łąki, żywy i martwy inwentarz nadkompletny, parowy garnitur, cena 350 000,— zł, wpłaty 100 000,— zł.
MAJATEK 400 mórg ziemi pszen-buracz., w Poznańskim, bonitacja 3,— marki, z kompl. inwentarzem, cena 230 000, wpłaty 100 000,— zł.
MAJATEK 300 mórg dobrej ziemi, żywy i martwy inwentarz nadkompletny, cena 200 000,— wpłaty, 70—80 000 zł. i wiele innych mniejszych majątków ziemskich, różne przedsiębiorstwa oraz kilkanaście dobrze rentujących się kamienic w Bydgoszczy, poleca Agrarja, Bydgoszcz, Gdańska 24, Telefon 446.

OBWIESZCZENIE. W rejestrze spółdzielni zapisano dzisiaj pod nr. 75 przy spółdzielni Bank Pożyczkowy, Spółdzielnia z odpowiedzialnością nieograniczoną Poznań, Firma brzmi oddaj „Bank Pożyczkowy Spółdzielnia” z odpowiedzialnością nieograniczoną. Przedmiotem spółdzielni jest: 1) udzielenie kredytów w formie dyskonta pożyczek skryptowych oraz rachunków bieżących i pożyczek zabezpieczonych bądź hipotecznie bądź przez poręczenie bądź zastawem papierów procentowych państwowych i samorządowych listów zastawnych, akcyj central gospodarczych i przedsiębiorstw organizowanych przez Spółdzielnie ich Związki lub Centrale gospodarze oraz akcji Banku Polskiego; 2) redyskonto weksli; 3) przyjmowanie wkładów pieniężnych z prawem wydawania dowodów wkładowych imiennych jednak bez prawa wydawania takich dowodów płatnych okazicielowi; 4) wydawanie przekazów czeków i akredytów oraz dokonywanie wypłat i wpłat w granicach Państwa z tem, że dokonywanie tych czynności dla nieczłonków uzależnione jest od przynależności do Związku rewizyjnego; 5) odbiór wpłat na rachunek osób trzecich inkaso weksli i dokumentów z tem, że wykonywanie tych czynności dla nieczłonków uzależnione jest od przynależności do Związku rewizyjnego; 6) przyjmowanie subskrypcji na pożyczki państwowe i komunalne oraz na akcje cent gospodarczych i przedsiębiorstw organizowanych przez Spółdzielnie ich Związki lub centrale gospodarze; 7) zastępstwo czynności na rzecz Banku Polskiego i banków państwowych; 8) przyjmowanie do depozytu papierów wartościowych i innych walorów oraz wynajmowanie kasetek zabezpieczonych; 9) kupno i sprzedaż papierów wartościowych na rachunek własny i obcy; 10) wykonywanie czynności giełdowych na giełdach pieniężnych w zakresie kupna i sprzedaży papierów wartościowych; 11) udzielanie gwarancji Uchwałą walnego zgromadzenia członków z dnia 21 marca 1929 r. zmieniono § 50 statutu (ogłoszenia spółdzielni). Poznań, dnia 15 kwietnia 1929 r. nw 10 022

SKARGA firmy Louis Schopper, Leipzig, Bayrische Straße 77, zastapionej przez adw. Borowicza i Wysomirskiego, Poznań, przeciwko kupcowi Nocio Steinmetz, nieznanego miejsca pobytu o pretensje. Powódka wniosła o wydanie wyroku: 1. Pozwanego zasądza się na zapłacenie powódce 141,50 Mk niem. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25. 8. 1927 r. 2. Pozwany ponosi kosztu sporu. 3. Wyrok jest tymczasowo wykonalny. W myśl rachunku z dnia 25. 8. 1927 jest pozwany dłużny powódce za dostarczony towar 141,50 Mk niem. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25. 8. 1927 r. Wzywa się przeto pozwanego na termin do ustnej rozprawy wyznaczony na 24. 9. 1929 r., godz. 9 przed poł. przed Sądem Grodzkim w Poznaniu, pokój 54. Poznań, dnia 24 kwietnia 1929 r. Sąd Grodzki. nw 10 018

OBWIESZCZENIE

Zarząd Kasy Emerytalnej dla robotników Kolei Państwowych w b. dz. pr. zamierza sprzedać w drodze przetargu ofertowego następujące nieruchomości:

1. Nieruchomość, częściowo zabudowana, położona między ul. Przemysłową a Wierzblicami (Przemysłowa 24/25 — Wierzblice 7/9) o powierzchni ca 11 202 m².
2. Nieruchomość niezabudowana o powierzchni 1,24,79 ha, położona przy ul. Grunwaldzkiej, Marynarskiej i Wyspiańskiego, w całości lub częściowo parcelami po ca 600 do 1000 m².
3. Nieruchomość niezabudowana położona przy ul. Łukaszewicza, nr. kat. 1573/105 o powierzchni ca 2876 m².

Oferty z podaniem ceny kupna, wymienniem obiektu, na nabycie którego oferent reflektuje, należy składać lub nadsyłać do biura Zarządu Kasy Emerytalnej w Poznaniu Wierzblice 6, w podwójnej kopercie. Na kopercie wewnętrznej należy oznaczyć: „Oferta na kupno nieruchomości przy ul.”
Oferty składać należy ad 1. i 2. do 30 czerwca r. b. ad 3. do 15. 6. r. b. dw 6104
Oferenci przez wniesienie ofert zobowiązują się na podtrzymanie oferty niezmienionej ad 1. i 2. do 21. 7., ad 3. do 6. 7. r. b. Zarząd Kasy Emerytalnej zastrzega sobie wolny wybór oferentów.
Informacji co do obiektów mających być sprzedanymi udziela się w biurze Zarządu Kasy Emerytalnej, Poznań, Wierzblice 6, w godzinach służbowych.

Zarząd Kasy Emerytalnej dla robotników Kolei Państwowych w b. dzieln. pruskiej.

WYDZIERŻAWIENIE OWOCÓW

na szosach w byłym powiecie Zachodnio-Poznańskim, należących do Starostwa Krajowego, odbędzie się w drodze publicznego przetargu, w środę, dnia 12 czerwca 1929, o godzinie 10, w gmachu Starostwa Krajowego, Aleje Marcinkowskiego 29, parter.
Blisze wiadomości tamże, pokój 25.
Krajowy Urząd Budownictwa Zachodnio-Poznański.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W piątek, dnia 31 maja 1929, o godz. 11, odbędzie się sprzedaż przy ul. Wolnica 2 (w podwórzu) za natychmiastową zapłatą:
maszyny do pisania, 4 biurka, szafy do akt, regały, 2 stołów, stołu składowego, 3 kanap, szafy, leżanki, 3 szyniery, 2 krzesła, 3 obrazów, buczka, 6 poduszek i gramofonu.
Obejrzeć można 5 minut przed sprzedażą.
Poznań, dnia 28 maja 1929.
Magistrat XIII.

Najmłodniejsza pielęgnacja włosów a la garconne
Farbowanie włosów oraz trwała ondulację przez pierw. siły łobowe poleca
FRYZJER **MONOPOL** FRYZJER
G. SCHIPPER nw 10319
ul. Seweryna Mielżyńskiego 21 Telefon 15-11
Nowość: Farbowanie brwi i rzęsów tylko z prawdz. Henne.

Sekretariat Oddział 18 Sądu Grodzkiego.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10-

29 POWSZECHNA WYSTAWA KRAJ.

Kwatery
komfortowe, kompletne (150) dla szkółnictwa zagranicznego, polskiego także inteligencji pozaszkolnej, 3-5 zł. Zamówienia, zadatek: Administracja Kwater, Matejki 8, telefon 60-91, zdw 91 868

Pokój
duży, słoneczny z 2 łóżkami wskaże „Nowość”, św. Wojciech 2, zdw 93 381

Duży
niekropujący pokój z światłem elektr. wynajme wystawcy. Kantaka 2, II. prawo, zdw 92 936

2 pokoje
gabinet sypialny na czas wystawy do wynajęcia. Młyńska 9, I., prawo, zdw 93 241

Pokój
z urządzeniem kuchni na czas wystawy do wynajęcia. Łąkowa 18 a I. pr. zdw 93 346

Pokój
dla wystawców zaraz wynajme. Krzyżowa 5, parter, prawo, zdw 93 338

1 SPRZEDAŻE

Motocykl
angielski, 5 K. M. w dobrym stanie korzystnie sprzedam. Wiczerek, Polna 2, zdw 93 059

Kociol
parowy, przedpaleniskowy na miazę 60 K. M. maszyną zapędową okazyjnie sprzedam za 10 500 zł. Schroeder Synowie, Wyrzysk, zdw 93 445

Fabrykę
przedmiotów gospodarczych i warsztat reparacyjny, handel opalem, własne zabudowania, dom 4 pokoi, ogród, miasto Wielkopolski, hipoteka czysta, fabryka w biegu. Pośredniczy pożądan, sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 444

Szwajcowanie
cyfrowe, głowicowe, karterów, alumini wykonane jako specjalność „Ignis”, Wielka 6, zdw 93 418

Restauracje
jadłodajnię z kompletnym urządzeniem, mieszkaniem, srodmieście za 11.000 sprzedam. Tomczak, Wierzbicice 31, zdw 93 415

Kamienicę
jednopiętrową z ogrodem owocowym i warzywnym za 30.000 zł sprzedam, 5 minut od dworca. Poznań, Staroleka. Zgłoszenia do właściciela Tepper, Dolina 3, -4 Wilda, zdw 93 408

Maszynę
do pisania Ideal B. sprzedam Poczta 11, parter, Niklaszki zdw 93 401

Samochód
4 osobowy Overland, 14/30 konny w dobrym stanie tanio sprzedam K. Roszkiewicz, Rynek Śróddecki 17, zdw 93 397

Koń
i rolwaga nowa tanio na sprzedaż. Poznańska 12, parter, prawo, zdw 93 325

Zakład dentystyczny
w powiatowym mieście z powodu choroby tanio do nabycia. Zgłoszenia Kurjer pod nw 10 565

Jazzband
mało używany tanio sprzedam. Długa 10, u p. Obalek, zdw 93 441

Dom
dwupiętrowy o 8 pokojach, w dobrym stanie, położony w centrum miasta o 6 tys. mieszkańców w Poznaniu, w tem dobrze zaprowadzony skład bławatów, sprzedam za cenę 38 tys. zł zaraz lub później. Adres wskaże Kurjer zdw 93 430

Sprzedam
dom 3 piętrowy, dochód 600, cena 78 000. Bydgoszcz, Gdańska 60, Gordon, zdw 93 436

Sprzedam
majątek 350 mórg, dom 9 pokojowy, 10 koni, 40 krów, budynki maszynowe, cena 240 000. Bydgoszcz, Gdańska 60, Gordon, zdw 93 435

Domy
wille, składy, piekarnie, majątki ziemskie, młyny sprzedaje Gozmirski, Inowrocław, Mikołaja 30, zdw 93 432

Pierścionek
szafir, brylantem, zegarek złoty, rolosy haftowane (recheje, orły polskie). Sieroca 89, II., prawo, zdw 93 234

Z Ameryki
przyjeżdża kilkanaście kupców na majątki, gospodarstwa, kamienice, hotele dla których to poszukuje odpowiednich obiektów Dom Handlowy Jaskiewicz, Poznań, Fredry 6, zdw 93 564

100
mórg pszennej ziemi 7 km od Poznania, żywe martwe inwentarze, budynki welbowane, cena 90 tys., wpłaty 50 000, sprzedaż Jaskiewicz, Poznań, Fredry 6, zdw 93 563

7 mórg
przy drodze polnej od Komandorji do Zegrza, graniczy dołem koleją Sredzka, własność s. p. A. Ritschela i Hinzów, korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia przyjmują St. Brzozowski, W. Garbary 45, zdw 93 561

Gospodarstwa
domy z ogrodami już od 10.000 zł. majątki ziemskie, zakłady przemysłowe sprzedajemy korzystnie M.R. Bydgoszcz, Paderewskiego 32, Pw 10 508-63 433

Antyki
wielki wybór. Bracia Pióro, Aleje Marcinkowskiego 23, Kw 2277

Markiza
3 metry szeroka, stojak do kwiatów, kwiaty kwitnące, okna siatkowe tanio sprzedam. Balcerzak, Kraszewskiego 30 parter, prawo, zdw 95 232

Okulary
oraz wszelkiego rodzaju szkła, sprzedaje najtaniej A. Matysiak, św. Marcin 9-10, obok kościoła, bpw 885

Ogórki kwaszone kresowe
z nadzwyczajnym dobrym smakiem, zdrowe i twarde w beczkach po 8 i 10 kop - poleca St. Maćkowiak, Bydgoszcz, Chodkiewicza 42, Pw 16 663-63,477

Meble
wszelkiego rodzaju na raty na najdogodniejszych warunkach sprzedaje najtaniej Stefan Pahl, ulica Głogowska 107, magazyn mebl., Pw 9813-18,569

Piłki gumowe
wiosenne zabawki, lalki najtaniej Jankowska, Podgórną 10, Pw 9808-18,386

Kupno okazjonalne
Majątek przemysłowy z cegielnią, mechan. i tartakiem, wielką siłą wodną i parową, światło elektr. obszerna willa korzystnie do sprzedania ewent. zamiana na kamienicę w Poznaniu lub Bydgoszczy przy dopłacie w gotówce Zgłoszenia Kurjer zdw 92 060

Parcela
22 morgi w Górczynie korzystnie położone, nadające się do rozparcelowania, większa część obsiana z budynkami korzystnie sprzedam Kniat, Wodna 10, II, zdw 93 236

Zegarki
złoto, srebro, alfenida, nagrody sportowe, poleca Gasiorowski i Frankowski, św. Marcin 34, telefon 55-28, bpw 3648

Drogerje
25-letnia w obrebie wystawy - sprzedam. Wartość 30.000, zdw 88 805

Damskie płaszcze sportowe
gabardynowe, rypsowe, angielskie najnowsze fasony, desenie gotowe, miarowo sprzedaje najtaniej ul. Wielka 14, I. piętro, zdwp 89 914

Willa
do sprzedania w Puszczykowie, uroczyste położenie, 5 mórg ogrodu warzywnego i owocowego, 5 pokoi i kuchnia zaraz wolne, własny wodociąg. Cena 35.000 zł. Pośredniczy wykluczeni. Wiadomość św. Marcin 72, zdw 91 343

Cegielnię, młyn
parowy sprzedam przyje współnika, województwo krakowskie, Poznań, Marchwicki, Wybielickiego 1, zdw 91 748

Dorożkę
samochodową z koncesją i zegarem sprzedam ul. Marszałka Focha 5 b, III. lewo, zdw 93 235

Rowery
gumy, części stałe na składzie. Czerniak, Półwiejska 11, zdw 93 419

Motocykl
korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 93 242.

Sztuciec
platerowany z monogramami J. S. zupełnie nowy z pudrem korzystnie na sprzedaż. W. Kruk, jubiler, Poznań, 27 Grudnia 6, dw 6254

Skład
artykułów damskich i męskich przy bardzo ruchliwej ulicy, okna wystawowe do sprzedania. Do objęcia potrzeba gotówki 12.500. Oferty Kurjer Stary Rynek nr 5086

2 samochody
4 osobowe „Ford” na chodzie w dobrym stanie okazjonalnie tanio do sprzedania. Zgłoszenia Sosnowiec, Zygmunt 5, (Zagłębie Dabrowskie), zdw 92 421

W śródmieściu
narożnikowa kamienica ze składem, trzy domy małe, obszerne podwórce, ogród warzywny i owocowy oraz duży warsztat nadający się do wszelkiego rzemiosła zaraz do sprzedania. Zgłoszenia St. Lisiecka, Wrocławska, Fabryczna 21, zdw 92 422

Dom
4 ubikacje, chlewy, morga ogrodu owocowego warzywnego w Mosinie na sprzedaż. Cena 10.000, wpłaty podług umowy. „Lech”, Grobla 22, tel. 29-45, zdw 93 295

Dom
morga ogrodu w dużej wiosce od Niemca za 2 300 zł sprzedam. W. Mierz, Dopiewo, stacja Dopiewo, pow. Poznań, ad 92 521

Wózki
dziecięce ładne i tanie „Gumy”, 27. Grudnia 15, zdw 85 027

Antyczne
meble wielki wybór. „Okazyjnie Kupno”, Poczta 22, Pw 10 562-54,417

Walizy
kufry, torby podróżne, ranne szkolne teki własnego wyrobu. Detalicznie i Hurtownie poleca Hurtownia Artykułów Siodlarskich, W. Tomsza, Poznań, św. Marcin 59, dw 6021

Tereny
na sprzedaż naprzeciw lotniska przy ulicy Dabrowskiego. Zgłoszenia przyjmuje właściciel, dziedzina jedenaście rano, siódma dziesiąta wieczór. Matejki 51, parter, prawo, Przybora, Pw 10 259-58,301

Obuwie, najtańsze najlepsze
H. Strzyżewski, Wodna 2 I. piętro, bpw 3551

Ramki do pocztówek
sprzedaje najtaniej Alfa, szkolna 10, Pw 9 731-54,259

Pani
dbała o czystość domu, każe czyścić na sucho sufity tapetę itp. jedynie patent. masa „Renowa”. Nie brudzi - bo pochłania kurz i brud. Tanio - bo puszcza za 4 złote wystarcza na jeden pokój Wytwórnia: Laboratorium Gloria, Poznań, Półwiejska, telef. 23-89. Sprzedawają droższe i skład farb „Gloria” Poznań, Półwiejska 8, Pw 9320-15 136

2 autobusy
18 i 20 siedzeniowe Chevrolet, karoserje 16 siedz. oraz podwozie ciężarowe 1 1/2 ton wszystkie używane lecz w dobrym stanie sprzedam J. Madela, Nowe, Pomorze, zdw 93 382

Majątek
200 posesyjno-tytniej ziemi 60 mórg lasu, zabudowania murowane, welbowane, inwentarze nadkompletne, cena 130.000, wpłaty 60.000 wskaże „Nowość”, św. Wojciech 2, zdw 93 380

Dom
II. piętrowy, osiemnastoklatowy - każde pokój i kuchnia, duży chlew, z podwórzem i parcie około 1/2 morgi ziemi, 10 minut od kolei, 20 minut od tramwaju, wprost od właściciela na sprzedaż. Cena podług umowy. Adres wskaże Kurjer zdw 92 645/46

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz, Wielka 13. Klienci! zamieszkojciej odstawiamy własnym samochodem. Pw 10 144/5-0,4762

Szafę
nadającą się do drogerji sprzedam. Wrocławska 30, fryzjer, rw 5090

Maszyny
pisać „Smith Premier” z biurkiem 270 złotych oraz „Adiera” sprzedam. Towarowa 21, IV, zdw 93 255

Motocykl
marki Tryumf sprzedam korzystnie. Obejrzyć godz. 19-20. Kwiatowa 5, II. prawo, zdw 93 323

Dom
nowy, maszynowy z ogródkiem sprzedam. Gońska, Murna 1, III, rw 5 105

Gumki
zapasowe do słoisk konserw, we wszystkich rozmiarach oddaje hurtownie po cenach fabrycznych Marjan Lesiński, skład porcelany Wrocławska, rw 5 069

Nagrody
fanty, podarki praktyczne poleca najtaniej Marjan Lesiński, skład porcelany, Wrocławska, rw 5 098

Brzytwy
od 5 zł zyłetu tuż 2,50-3,00 zł, mydło do golenia od 40 gr. pedzle od 75 gr. paski od 1,80 zł kamienie do wycowania od 90 gr. poleca najtaniej Wenzlik, Poznań, Al. Marcinkowskiego 19, dw 5593

Willa
4 ubikacje, chlewy, morga ogrodu owocowego warzywnego w Mosinie na sprzedaż. Cena 10.000, wpłaty podług umowy. „Lech”, Grobla 22, tel. 29-45, zdw 93 295

Skład bławatów
i tow. krótkich z dwupokojem mieszkaniem i kuchnią w małym miasteczku jest zaraz do oddania. Adres wskaże Kurjer zdw 93 109

Folwarczek
130 mórg pięknie położony w leśnej okolicy, 30 kilometrów Poznania, w komplecie, 4 konie, 8 krów, zaraz sprzedam. Cena 60 tysięcy, wpłaty 40. Biuro Pośrednictwa Realności, Seweryna Mielżyńskiego 25, tel. 22-63, rw 5 093

Dom
w Rawiczu z zabudowaniem, 1 1/2 morgi ogrodu, duży podwórze i plac z powodu wyjazdu do sprzedania lub wydzierżawienia. Cena i wpłaty podług umowy. Zgłoszenia Kurjer pod nw 10 563

Drzewo budulcowe
kantówka 10/10, 8/8, 10/13, bale angielskie 25 m³ do sprzedania tanio. Bittner, Dabrowskiego 79, zdw 93 285

Teren
budowlany z budynkami 22 morgi sprzedam spiesznie 2 zł mtr. kw. Biuro Handlowe Walenty Kossmann, Fredry 6, zdw 93 282

Wózek
dziecięcy, półsportowy na sprzedaż. Mostowa 24, parter, prawo, zdw 93 168

Wóz
helka w dobrym stanie tanio sprzedam. Długa 14, zdw 93 092

Sprzedam
22 morgi na Łazarzu do parcelacji pod budowę. Blizsze wiadomości Adam Szurkowski, św. Marcin 13, zdw 93 084

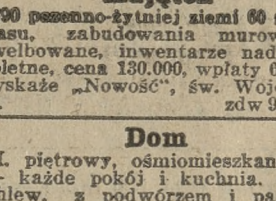
Skład
kolonialny i wyrobów tytuńowych sprzedam z powodów rodzinnych z towarem i urządzeniem okolicznościowo za 8 tysięcy zł. Skład zaprowadzony, położenie ma dobre, mieszkanie przy objęciu wolne. Oferty Kurjer zdw 93 088.

Wózek
dziecięcy, dobry i lżejszy kołowy na sprzedaż. Półwiejska 37, I., lewo, zdw 93 104

Woda
na wioły do pielęgnowania „nafta amerykańska” zmniejsza nadaje puszystość i połysk zapobiega łupieżowi i wypadaniu włosów, but 2,50. St. Wenzlik, Poznań, Al. Marcinkowskiego 19, dw 5592



Obuwie, najtańsze najlepsze



Woda



Brzytwy

Tanio
się ubierasz, umebujesz w Domu Komisowym św. Marica 78a Pw 8923

Dla Polaka
z zagranicy sprzedam pamiątkę z Polski, Dominikańska 5, I. lewo, zdp 91 884

Pianino
dobrej marki w dobrym stanie do sprzedania. Wiadomość: Kurjer Poznański zdw 91 732

Kostjum
i suknie sprzedam. Młyńska 3, III. lewo, zdw 92 425-6

Weże gumowe
tryskaczki ogrodowe, polewaczki, najkorzystniej Przewodnik, skład żelaza, św. Marcin 30, zdpw 92 259

Sygnety
z herbem w kamieniu. Gasiorowski i Frankowski, św. Marcin 34. Telefon 55-28, bpw 3647

Gospodarstwo
30 km. od Poznania, 60 mórg prywatne, 48 ornic, 8 łąk, 4 lasu, dom 3 pokoje z kuchnią, 2 konie, 4 bydła i drób, martwy komplet, cena 28 000 złotych gotówką na sprzedaż. Biuro Handlowe „Boltar”, Poznań, Skarbowa 17, Pw 10 429-20,162

Ubrania
palta, kapelusze, bielizna i odzież robotniczą sprzedam. Szkolna 3, prawo I. p. Blotnicki, od 8 wieczór, zdw 39 357

Zegar
regul., lampa elektr., pokojowa tanio na sprzedaż. Waly Królowej Jadwigi 1, III. na prawo, zdw 92 724

Dla dzieci
sukienki ubranka fartuski bielizna pończoski, rekawiczki zabawki najtaniej. Jankowski, Podgórną 10, Pw 9806-18,382

Austro-Daimler
17/60, osobowy, 6 siedzeniowy z wszelkim komfortem, w najlepszym stanie, prawie nowy o 6 oponach z powodu wyjazdu korzystnie na sprzedaż. Do obejrzenia i bliższych informacji udziela Dąkla Automobile, Poznań, św. Marcin 54, zdw 92 888

Odpadki
dla świni zaraz do oddania. Restauracja „Pod Wiechą”, Poznań, 27. Grudnia 19, Pw 10 698-22,13

Wilczyca
młoda, czujna, słiczny okaz korzystnie do sprzedania. Restauracja „Pod Wiechą”, Poznań, 27. Grudnia 19, Pw 10 697-22,15

Robotki
pończochy, fartuchy, bielizna, paski, biustonosze, piłki polecają po niskich cenach Siostry Drangoszone, Aleje Marcinkowskie 3, naprzeciw głównej poczty, zdw 92 168

Folwark
360 morgowy sprzedam przy zaliczce 90.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 204

Dom
w Gostyniu Wlkp. pow. miasto i gimnazjum na targowisku prawie nowy, maszyn, nadający się na hurtownie, wille itd., z ogródkiem, stajniami, obszernym podwórzem i sklepami na sprzedaż. K. Jankiewicz, Gostyń, zdw 93 019

Rzeźnictwo
w Poznaniu, skład, warsztat z kompletnym urządzeniem, elektryczny zapęd do tego 2 pokoje, kuchnia, stajnia, wóz rzeźniczy za 7 500 zł spiesznie sprzedam „Pawilon”, Poznań, Marszałka Focha 112a, Kw 2 284

Meble
najtaniej poleca Kafkas, Wrocławska 19, zdpw 92 271

Siatki
damskie i męskie szt. 1,50 zł, czapki kąpielowe, gabki, szcztolki, grzebienie, przybory podróżne, flakony, poleca hurt. i detal. St. Wenzlik, Poznań, Al. Marcinkowskiego 19, dw 6 242

Teren
świetna okazja kupna, 10 mórg w pięknej okolicy przedmieście Poznania sprzedam całością częściowo 3 zł metr. Szybkie zgłoszenia do Biura Pośrednictwa Realności, Poznań, Seweryna Mielżyńskiego 25, tel. 22-63, rw 5 094

Sprzedam
samochód Fiat 501 kol. w dobrym stanie prywatnie używany. Zgłoszenia Zieleskiński, Gniezno, Chrobrego 33, nw 10 549

Gospodarstwa
od 15 do 300 mórg ziemi tylko buraczanej, dogodne warunki, spłaty, wielkim wyborze polecam Strabel, Poznań, Wierzbicice 43, zdw 92 512

Fortepian
Bechsteina lit. A okazjonalnie sprzedam. Bydgoszcz, Gdańska 31/32, skład komisowy „Occasion” Pw 10 728-63,491

Pianino
okazyjnie sprzedam bardzo tanio A. Drygas, Kantaka 5, Pw 10 727-2247

W Bydgoszczy
sprzedam dobrze zaprowadzony skład koloni i del. z 4 pokojowym mieszkaniem. Bez pośredn. Do objęcia potrzeba 10-11 tys. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 105.

Piekarnia
skład, pokój i kuchnia w najlepszym położeniu w miasteczku blisko Poznania od 15. lub 1 lipca do odstąpienia. Cena 5.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 157.

Skład
papieru, materiałów piśmiennych bardzo dobrze prosperujący w centrum Bydgoszczy z powodu choroby i wyjazdu zagranicę do sprzedania. Oferty „Par”, Bydgoszcz, Dworcowa 72 pod „skład papieru”, Pw 10 729-63,492

Plachty nieprzemakalne
do krycia wozów, wagonów, maszyn rolniczych, stogów itp., plachty żłwne, worki jutowe do wszelkich celów poleca Szulc i Kunert Sp. z o. o., Fabryka namiotów, placht i worków, Poznań, ul. Wodna 12, tel. 5802, Pw 10 753 22,11

Łódź motorowa
na 5 osób szybkość ca. 10 km. na godzinę na sprzedaż. Do obejrzenia niedaleko od Poznania. Cena 850 zł. Zgłoszenia do Kurjera pod dw 6231

Konie
7 i 8 letnie kasztany ogier i walczy z powodu nabycia samochodu sprzedam. Deierling, Skłodowska 4, zdw 93 556

Majątek
prywatny 421 mórg, 45 łąk, około 200 lasu, reszta ziemia pszenno-żytnia, zabudowanie maszynowe pierwszej klasy, inwentarz żywy, martwy nadkompletny sprzedam spiesznie z powodu wyjazdu do Niemiec. Cena 75.000 zł, wpłaty 50.000. Krzyżaniak, Wronki, Poznańska 40, nw 10 554

Piekarnię
z domem kompletnym urządzeniem i towarem, umebłowane 3 pokoje i kuchnia, do objęcia 3.000 zł. Agencja Kurjera, Wronki, nw 10 553

Skład kolonialny
z towarem w Gnieźnie 4.000 zł sprzedam. Zgłoszenia Pietras, Gniezno, Moniuszki 5, nw 10 551

Skład
kapeluszy damskich korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 93 153

Frakowe
ubranie na średnią figurę na sprzedaż. Półwiejska 41, I. p. prawo, zdw 96 143

Materace
sprężynowe, nakładki, leżanki, kanapy najtaniej tylko w pracowni „Spiral”, Wielkie Garbary 9, zdw 93 342-4

Regina
skład kapeluszy damskich św. Marcin 78 poleca kapelusze wielkim wyborze i po najniższych cenach. Kw 2 150-51

Sprzedam
spiesznie skład kolonialny przy przynajmniej ulicy dobrze zaprowadzony 3 pokojowym komfortowym mieszkaniem, objęcie 17 tys. Oferty Kurjer zdw 93 404-5

Pończochy
piękne, dobre, tanie. A. Szymański, Poznań, św. Marcin 1, Specjany skład pończoch bpw 3 542-3

Jadalnię
sypialnię kanapę, leżanki, materace, nakładki najtaniej za gotówkę na raty. Ludwig, Dolna Wilda 76, bpw 3 439-40

Gospodarstwa
od 6-500 mórg, także dzierzawy, młyny wodne, parowe, korzystnie na dogodnych spłatach poleca „Pawilon”, Poznań, Marszałka Focha 112 a, Kw 2271/72

Rower
wolny bieg prawie nowy sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 93 182

Dro

Fiat

6/30 sportowy typ, prawie nowy, tania. Pocztowa 1. Dill. zdw 93 556

2 samochody

„Peugeot” 5/12 otwarty i limuzyna w najlepszym stanie okazynie sprzedamy. Autolux, św. Marcin 43, telefon 25-01. zdw 93 558

Autobus

„Opel” 6 cyl. na 25 osób, używany, lecz w dobrym stanie, gotowy do jazdy sprzedamy. Autolux, św. Marcin 43, telef. 25-01. zdw 93 534

Skład kolonialny

z urządzeniem i towaram oraz 2 pokoje i kuchnia z przyłegłymi ubikacjami jest z powodu wyjazdu zaraz do sprzedania wprost od właściciela składu. Oferty do Kurjera zdw 93 528

Wozy

3 i 2 1/2 calowe, wózki ręczne dwu i czterokołowe nowe, powózka, plug i radio używane tania sprzedam. Krauz, Za Grobla 3/4. zdw 93 529

Meble

najtaniej poleca Pluchński, Wodna 7. zdw 93 523

Wille

komfortowe, wolne mieszkania Poznań, (blisko Poznania) zaraz korzystnie do nabycia. Zgłoszenia Wyrzykowski, Grobla 9. zdw 93 488

Gospodarstwo

wzorowe 115 mórg pszenna, b. dynki, forteca, inwentarze i. kl. przy stacji kol., gotówka 50 000. Wyrzykowski, Grobla 9. zdw 93 487

Radio przybory

i elektrotechnika najkorzystniej „Elektrovox”. Półwiejska 30, tel. 53-30 (naprzeciw Kwiatowej). zdw 93 480

Czy Poznań

przeszkadza w odbiorze zagranicy na pańskim aparacie „Elektrovox”. Półwiejska 30, tel. 53-30 (naprzeciw Kwiatowej), przerabia z swarancja mało selektywne odbiorniki. Demonstracje na miejscu. zdw 93 479

Elektromedycyna

i precyzyjne aparaty naprawia fachowo „Elektrovox”. Półwiejska 30, tel. 53-30 (naprzeciw Kwiatowej). zdw 93 478

5 KUPNA

Majątków

ziemskich różnej wielkości dla poważnych reflektantów poszukuje Biuro Rolnicze Włocławek. n/w 9523

Lunety

na sztucer kupi, cena. J. Białkowski, Pobodziska. zdw 91 933

Motorów elektrycznych

używanych na prad zmienny 220-380 volt o sile od 5 koni począwszy wżysz poszukuje celem kupna firma budowlana w Poznaniu. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 93 005

Wóz meblowy

lub do pakowania kupię natychmiast. Makowski, Luna-Park, Poznań. zdw 92 598

Balans

używany średniej wagi oraz motocykl nowszy model z defektem kupię okazynie. Oferty Kurjer zdw 92 625

Kupię

za gotówkę ubikacje fabryczne lub składnice od 250 kwmt. odpowiednim domem mieszkalnym tylko miasteczko Złotów, Sreńskie lub Gostyniu wprost od właścicieli. Szybkie oferty dokładnym opisem Kurjer zdw 93 049.

Szafę

debowa do książek względnie szafę żaluzjową kupię. Oferty z ceną do Kurjera zdw 93 126.

Limuzyne

4 osobowa w dobrym stanie kupię za gotówkę. Oferty z podaniem fabrykatu i ceny proszę do Kurjera zdw 93 183.

Pianino

kupię. Cena Kurjer zdw 93 197

Skład

z przyłegłym pokojem przy ruchliwej ulicy poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 265

Powóz

możliwie parkowice lekki kupię. Deierling, Szkolna 3. zdw 93 354

Baczność

sprzedam lub zamienię na skład kolonialny z mieszkaniami w Poznaniu gospodarstwo 16 mórg, budynki i. klasy przy Sierakowie, cena 8 000 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 450

6 KAMIENICE

Administrację

domów przyjmuję doświadczony, sumienny i oszczędny administrator zawodowy, znawca robót ziemianinnych, budowlanych. Referencje, kaucja. Oferty Kurjer zdw 93 160.

Okazyjna sprzedaż

niemuchomości III. piętrowej handlowej w najlepszym punkcie Gniezna z składami za cenę 88.000 zł przy wpłacie 44.000, dochód roczny 9.500, mieszkanie wolne na sprzedaż. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno 224. n/w 10 552

Kamienice

wille w Poznaniu i prowincji domostwa z ogrodami, składami gościniec, rzemieńnictwa, piekarnie, także parcele pod budowę korzysnie poleca „Pawilon”. Poznań, Marszałka Focha 112 a. Kw 2275/74

Kamienica

dochód 13.000, cena 140.000, pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 135.

Kamienice

centrum sprzedam, wpłaty trzytys. Zgłoszenia św. Marcin 78, II. ptr., Ratajczak. zdw 93 199

Kamienice

komfortowa w Poznaniu 5 pokoi wolne. Dochód 23.000 1000 zł z powodu wyjazdu przy wpłacie 150.000, reszta na lipotekę spieszenie sprzedam. Pośredników wykluczam. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 196.

Kamienica

ul. Słowackiego mieszkanie komfortowe, dochód 23 000 zł rocznie, cena 260 000, wpłaty 150 000, mieszkanie wolne. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 284

Willa piękna

6 pokojowa Puszczykowo dobre położenie, 2 morgi ogrodu (cała natychmiast wolna) okolicznościowo za 42.000 złotych zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Olszański, św. Marcin 22, I. piętro, podwórze, lewo, nad „Farmacją” zdw 93 495

Kamienica

w centrum Poznania, masywnie murowana, za 65 000, wpłata 40 tys., dochód 6 500, powodu choroby natychmiast na sprzedaż. Zgłoszenia Olszański, św. Marcin 22, I. piętro, podwórze lewo, nad „Farmacją”. zdw 93 493

Kamienica

centrum dochód 50 000, cena 550 tys., wpłaty 250 000. Oferty Kurjer zdw 92 117

7 PIENIĄDZ

3-5.000

do poważnego przedsiębiorstwa pod dobry zastaw poszukuje. Oferty Kurjer zdw 93 045

Z kaucją 1.000 zł

przyjmie posadę magazyniera, woźnego. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 359

Wspólnika

uczciwego zubożca z kapitałem do 30.000 zł szukam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 675.

6-8.000 zł

poszukuję w zastaw mieszkanie 6 pokojowe. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 136

400 zł

poszukuję na pewny weksel, wysoki procent. Oferty Kurjer zdw 93 298

Koncesje

na taksówkę samochodową w Poznaniu zaraz odda: „Wielkopolska Centrala” Słusarska 2. zdw 93 317

30.000 zł

kaucji, udziału do solidnego przedsiębiorstwa złoży lub kupi takowe, starszy kupiec, nieskazitelny charakter, doświadczony kierownik handlowy, biegły księgowy, wymowny w niemieckim, prima referencje. Wiadomości uprasza do Kurjera zdw 93 417

Oddam

lukratywne przedawicielstwo bezkonkurencyjnego artykułu. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 044

Wspólnika

cichego z kapitałem 40-70 000 zł poszukuje. Lokata pierwsza, hipoteka. Zysk zgóry 20% w stosunku rocznym. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 93 434

12.000 zł

dam na hipotekę wartościowej kamienicy po 15%. Oferty Kurjer zdw 93 565

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie

za 2 pokojowe, komfort, oddam 4 pokojowe ul. Dąbrowskiego 4. zdw 92 613

Pokój

kuchnia próżna od właściciela. „Polonia”, św. Marcin 78. zdw 93 377-8

Pokój

z kuchnią wskaże Nowość, św. Wojciech 2. zdw 93 373-4

Pokój

kuchnia 700 policzona rok dzierżawa. „Centrum”, Żydowska 5. zdw 93 427-8

Pokój

kuchnia 1 200 policzona rok dzierżawa. „Centrum”, Żydowska 5. zdw 93 425-6

Ubikację

3 nadające się na mieszkanie 800 zaraz. „Centrum”, Żydowska 5. zdw 93 423-4

Mieszkanie

5 pokojowe, słoneczne, komfortowe. Jeżyce, korzystnie zaraz do odstąpienia powodu wyjazdu Zgłoszenia Olszański, św. Marcin 22, I. piętro, podwórze, lewo, nad „Farmacją”. zdw 93 494

5 pokojowe

wielkopanińskie mieszkanie tylko z meblami poważnym reflektantem do oddania. Adres wskaże Kurjer zdw 93 372

Mieszkanie

1, 2, 3 pokojowe wprost od gospodarza odda Jackowiak, Wroniecka 12, od 9-3. zdw 93 548

Mieszkania

pokój kuchnia 1500 zł, 2 pokojowe 3 000 1 1/2 roku dzierżawy odda „Komis”, Sew. Mielżyńskiego 28. zdw 93 467

Mieszkania

3 pokojowe komfort 4 500, 2 lata dzierżawy, oraz wielki wybór większych poleca „Komis”, Sew. Mielżyńskiego 28. zdw 93 466

2 pokoje

i kuchnia do wynajęcia. 2 lata zgóry, wprost od gospodarza. Adres Kurjer zdw 93 491

Mieszkanie

8 pokojowe wskaże Cyraniak, św. Marcin 68. zdw 93 333

Mieszkanie

2 pokoje i kuchnia nowo wybudowane za opłaceniem 3 letnie dzierżawy 4 500 wprost od właściciela do wynajęcia zaraz. Oferty Kurjer zdw 93 555

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuję

zaraz dwóch pokoi na biuro adwokackie w Starym Rynku lub w pobliżu Starożytności. Zgłoszenia pod zdw 93 166.

Baczność! Mosina

Poszukuję na dłuższy czas w okolicy Mosiny najchętniej w Mosinie 3 pokoi i kuchni. Oferty Kurjer zdw 93 192

2-3

pokoju mieszkanie kuchnia w centrum, poszukuje. Dzierżawę placę za dłuższy czas zgóry. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 93 244

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Mieszkanie

za 3 pokojowe odam 4 pokojowe ul. Dąbrowskiego 4. zdw 92 614

Zamienię

pokój z kuchnią w Górczynie, nowe zabudowania, na takie same lub 1 duży pokój w mieście Oferty Kurjer zdw 93 120.

Zamienię

mieszkanie 3 pokojowe na 4 pokojowe, niedaleko centrum, nie wyżej pierwszego piętra. Łaskawe oferty Kurjer n/w 10 477

Zamienię

mieszkanie 4 pokojowe z przalanościami na podobne 3 pokojowe. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 510

Gdynia - Poznań

zamienię 2 pokojowe mieszkanie na podobne ewentl. 3 pokojowe w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 93 546

11 POKOJÓW UMEBL.

Pokój

umeblowany panu wynajmie Szwajcarska 15 a, II. p., lewo. d/w 6156

Pokój

dla dwóch solidnych panów wynajmie przy ul. Dąbrowskiego. Adres wskaże Kurjer zdw 92 874

35.- zł

do 50 od osoby wynajmie pokoje umeblowane (komfort) Podczerwiński, Górna Wilda 71, III. zdw 92 648

Pokój

dla solidnego pana od 1 czerwca wynajmie. Adres wskaże Kurjer zdw 93 065

Pokój

umeblowany dla 2 panów. Pamiatkowa 5, front, III. lewo. zdw 92 862

Pokój

ładny umeblowany z telefonem do 1 października do wynajęcia. Pl. Bernardyński 1, II. l. od 12 do 2-ej. zdw 92 726

Lepszy

pokój frontowy II. piętro dla dwóch osób do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 92 820

Pokój

frontowy wynajmie 2-3 osobom od 1 czerwca. Strzelecka 20, I. p., lewo. zdw 92 811

Pokój

dobrze umeblowany dwóch panów. Białecka, Szkolna 9. Pw 10 689-53.339

Pokój

z utrzymaniem dla inteligentnej pani. Pocztowa 28, III. zdw 92 989

Pokoje

umeblowane, także dla małżeństw, stale wynajmują także proszę zgłaszać „Pawilon”, Marszałka Focha 112 a. Kw 2276

Informator

poleca pokoje umeblowane dla panów, pań, małżeństw. Ratajczaka 15, Pasaż Apollo. zdw 92 925

Czysty

pokój dla 2 lepszych osób od zaraz do wynajęcia. (Lazarz) Graniczna 12, II. ptr., prawo. zdw 93 100

Pokój

wynajmie 2 solidnym panom, Szytykowska, Wielka 18. r/w 5 080

Miesięcznie

pokoje wystawcom odnajmie. Hotel Francuski. zdw 92 314

Pokój

wspólny dla pani. Gen. Kosinowskiego 17a, III. prawo. d 6 240

Pokój

1-2 osób wynajmie. Poznańska 27, I. lewo. jw 1890

Eleganckie

pokoje z wszelkimi wygodami na stałe lub przejściowo wynajmie. Poznańska 68 a, II. lewo, narożnik Mickiewicza. jw 1882

Na

stałe wygodny pokój umeblowany bez pościeli dla 1 lub 2 solidnych panów. Słowackiego 42, I. prawo. jw 1884

Pokój

frontowy, słoneczny, elektryczny, noś dla 2 panów wynajmie. Ul. Kraszewskiego 9, III. lewo, narożnik Słowackiego. jw 1881

Pokoje

duży, mały i wspólny wynajmie. Gwarna 8, III. prawo. zdw 93 355

Pokój

elegancki zaraz do wynajęcia Lazarz, ul. St. Karwowskiego 1, Nawrot. zdw 93 155

1 lub 2

pokoje umeblowane, używanie kuchni, łazienki dla 2 inteligentnych osób ewtl. małżeństwa bezdzietnego, dzierżawa zgóry. okolica Wierzbicice. Adres wskaże Kurjer zdw 93 172

Pokoik

elektryczne światło spokojnemu panu zaraz wynajmie. Wierzbicice, 37a, III. prawo. zdw 93 177

2 pokoje

frontowe, słoneczne, balkon, łazienka od 1. lub zaraz do wynajęcia. Zupańskiego 2a, III. piętro, lewo. zdw 93 179

Pokój

frontowy świeżo odnowiony i dobrze umebl. do wynajęcia. Cena przystępna. Staszica 8, II. prawo. zdw 93 180

Słoneczny

frontowy pokój do wynajęcia od 1. IV. Górna Wilda 54, II. lewo. zdw 93 176

Pokój

umeblowany w Deben, blisko tramwaju dla 2 panów lub pań zaraz do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 93 162

Balkonowy

pokój wolny niekrepującym wejściem. Zupańskiego 13, I. lewo. zdw 92 826

Elegancki

pokój wynajmie. Marii Magdaleny 1, II. lewo. zdw 93 204

Pokój

2 osoby. Pl. Asnyka 1, II. zdw 93 191

Pokój

dwa lepszym panom wynajmie zaraz. Półwiejska 35, I., wprost zdw 93 221

Pokój

umeblowany do wynajęcia. Piekary 5, II. lewo. zdw 93 220

Przyjmę

pana na wspólny pokój od 1. 6. Rakowski, Wroniecka 18. zdw 93 219

Pokój

frontowy w śródmieściu. Romana Szymańskiego 2, III. prawo. zdw 93 395

Pokój

słoneczny 2 panom wyn

Skromny
pokój z całym utrzymaniem za-
raz od wynajęcia. Wyspiańska
go 5, I. prawo. zdw 93 300

Pokój
wynajme dwóm panienkom, po-
ściel pożądana. Przybyszewski,
Wodna 27, III. zdw 93 318

Elegancki
słoneczny pokój na stałe. Wały
Król. Jadwigi 3 a, II. lewo. zdw 93 294

W śródmieściu
pokój na biuro z telefonem za-
raz wynajme. Młyńska 4, parter,
prawo. zdw 93 311

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Je-
życka 2, I. prawo. zdw 93 293

Centrum
ładne dobrze umeblowane pokoje
każdy na dwie osoby solidnym
panom wynajme. Adres Kurjer
zdw 93 288

„Informacja“
św. Marcina 11, poleca pokoje od
20 złotych. zdw 93 279

Pokój
dobrze umeblowany, frontowy
bez pościeli, telefon. Rynek Je-
życki 2, III. p. lewo. jw 1887

Pokój
elegancki, duży, dwa łóżka z uży-
waniem telefonu do wynajęcia.
Ul. Prusa 2, III. prawo. jw 1888

Eleganckie
dwa pokoje sypialne, 2 łóżka, ga-
binet z telefonem do wynajęcia.
Ul. Prusa 2, III. prawo. jw 1889

Lepszy
pokój wynajme. Małeckiego 15,
I. lewo. zdw 93 370

Pana
inteligentnego na stałej posadzie
przyjme na wspólny pokój. Po-
ściel własna pożądana. Adres
wskaże Kurjer zdw 93 369

Pokój
umeblowany z niekrepującym
wejściem 2 panom wynajme.
Chwaliszewo 2, II. p. zdw 93 368

Wynajme
lepszy umeblowany pokój fronto-
wy dla 1 lub 2 panów zaraz. Św.
Marcin 14, III. p. zdw 93 362

Pokój
na dwie osoby zaraz do wynaje-
cia. Mickiewicza 5, III. prawo.
zdw 93 348

Pokój
dla wystawcy. Garncarska 3, II.
Grzebski. zdw 93 341

Frontowy
słoneczny pokój lepszemu panu
wynajme. Ul. Poznańska 8/10,
III. prawo. zdw 93 354

Pokój
umeblowany z dwoma łóżkami
wynajme. Szyperska 3, parter,
prawo, II. wejście. zdw 93 352

Pokój
umeblowany 2 osobom zaraz.
Wszystkich Świętych 6, II. lewo.
zdw 93 351

Pokój
umeblowany wolny. Ul. Czesła-
wa 17, parter, lewo. zdw 93 346

Elegancki
pokój tylko dla lepszego pana od
1. 6. do wynajęcia. Działuńskich
3, II. I. zdw 93 335

Pokój
umeblowany na 2 osoby wynajme.
Podgórną 7, I. zdw 93 470

Pokój
do wynajęcia. Św. Józefa 9a, III.
lewo. zdw 93 464

Pokój
umeblowany, frontowy dla pa-
na do wynajęcia ul. Gasiorow-
skich 12, I. pr. lewo. zdw 93 483

Pokój
czysty dwuosobowy, śródmieście
wolny. Młyńska 12 a, parter,
wprost. zdw 93 514

Pokoik
wynajme zaraz. Krzyżowa 5,
parter, prawo. zdw 93 339

Pokój
umeblowany wejście z klatki
schodowej. Wielkie Garbary 47,
parter, prawo. zdw 93 337

Pokój
dla panów do wynajęcia. Wier-
zbice 37 a, ogrodowy I. pr.
zdw 93 321

Pokój
do wynajęcia dla dwóch panów
(informacja) Półwiejska 22, skład
kolonialny Konarskiego. zdw 93 334

Umeblowany
słoneczny pokój frontowy solid-
nemu lepszemu panu wynajme.
Schaefer, Działuńskich 2. zdw 93 329

Ładne
2 czysto i z komfortem umeblo-
wane pokoje z balkonem, miłe,
słoneczne, z łazienką mam do od-
dania dla 2 wgl. 3 panów od 1.
czerwca. Zgłoszenia ul. Patrona
Jackowskiego 9, I. piętro, lewo.
bpw 3666

Tanio
oddam elegancki pokój. Józef-
czak, Strusia 6. zdw 93 451

Pokój
umeblowany. Łukaszewicza 52,
III. prawo. zdw 93 465

Pokój
balkonowy, słoneczny, elektr. za-
raz wynajme. Dąbrowskiego 34,
ogród wprost, II. lewo. zdw 93 443

Śródmieście
pokój umeblowany utrzymaniem
lub bez wynajme. Aleje Mar-
cinkowskiego 16, II. piętro. zdw 93 442

Pokój
na 2-3 osoby do wynajęcia. Wier-
zbice 53, III. prawo. zdw 93 440

2 pokoje
frontowe jeden z balk. zaraz do
wynajęcia. Św. Marcin 4, III.
lewo. zdw 93 429

Czysty
pokój z pościelą lub bez lepszemu
panu wynajme. Szamarzewskiego
8, II. lewo. zdw 93 568

Pokój
frontowy, elektryczność dla 1-2
przyjezdnych lub stałych wolny.
Wejście osobne. Wierzbice 10,
I. pr. zdw 93 485

Pokój
umeblowany wynajme. Polna 1,
III. p. prawo. zdw 93 484

Pokój
frontowy balkonowy wynajme
dwóm panienkom od 1. 6. (po-
ściel pożądana). Różana 16, I.
prawo. zdw 93 481

Zgłaszajcie
pokoje umeblowane. „Informa-
tor“, Ratajczaka 15, (Pasaż A-
pollo). zdw 93 475

Pokój
dla 1 osoby centrum. Adres
wskaże Kurjer zdw 93 472

Pokój
umeblowany na 2 osoby lub pró-
ny do wynajęcia. Kozia 23, I.
zdw 93 518

Pokój
z panem wynajme (pianino). —
Rzadkiewicz, Kilińskiego 3.
zdw 93 559

Pokój
wspólny panom utrzymaniem.
Wrocławska 13, IV. prawo, front
zdw 93 558

W śródmieściu
pokój na biuro z telefonem za-
raz wynajme. Młyńska 4, parter,
prawo. zdw 92 311

Panów
na wspólny pokój przyjme Stary
Rynek 10, wchód Kurzanoga IV
zdw 93 540

Ładny
miły, słoneczny, frontowy pokój
z niekrepującym wejściem dla
jednego lub dwóch inteligent-
nych panów od 1. 6. 29. Górna
Wilda 41, Lütkehöfner. zdw 93 541

Pokój
umeblowany na 2 osoby wynaj-
me ul. Skarbowska 15, parter, le-
wo. zdw 93 542

Pokój
elegancki frontowy ewentualnie
dwóm, 80 zł, 1 czerwca wolny.
Młyńska 5, III. lewo. zdw 93 535

Pokój
dla jednego lub dwóch panów.
Wielkie Garbary 13, II. prawo.
zdw 93 538

Pokój
jasny, frontowy do wynajęcia.
Mickiewicza 3, II. prawo. zdw 93 539

Centrum
elegancki pokój korzystnie wynaj-
me. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 531

Pokój
frontowy ładnie umeblowany in-
teligentnemu panu wynajme. —
Długa 3, II. pr. prawo. zdw 93 525

Pokój
umeblowany dla dwóch osób. —
Długa 10, III. pr. prawo. zdw 93 527

Pokój
dla 1 lub 2 solidnych panów do
wynajęcia. Górna Wilda 67, III.
lewo. zdw 93 522

Pokój
frontowy wynajme solidnemu
panu. Półwiejska 37, III. lewo.
zdw 93 492

Pokój
z dwoma łóżkami do wynajęcia.
Mostowa 26, IV. wejście, II. pię-
tro, prawo. zdw 93 460

Pokój
umeblowany dla jednego i dwóch
panów blisko dworca, poczty i
Wystawy do oddania. Gasiorow-
skich 10, drugie piętro, na lewo.
zdw 93 465

Pana
przyjme na pokój. Marszałka
Pocha 91, III. prawo, II. drzwi.
zdw 93 462

Pokoje
umebl. duże i mniejsze frontowe
na stałe lub przejściowo zaraz do
wynajęcia, ew. z używaniem pia-
nina i telefonu. Ul. Dąbrow-
skiego 2, II. przy moście teatral-
nym. Tel. 6397. zdw 93 461

Balkonowy
pokój na 1, 2, lub 3 osoby nie-
krepujący wynajme. Mylna 2, II.
początek Jeżyce. zdw 93 458

Pokój
czysty, duży do wynajęcia dla pa-
nów. Kominowska, Sienna 4,
parter. zdw 93 461

Pokój
umeblowany. Wierzbice 53,
III. lewo. zdw 93 452

Pokój
dwuosobowy. Woźna 14 b, III.
Hojnacka. zdw 93 403

Pokój
2 łóżka wolny. Cichocki, Szkoł-
na 7/8, II. zdw 93 409

Pokój
frontowy jednej lub dwóm oso-
bom wynajme. Różana 12, Sob-
kowiak. zdw 93 414

Pokój
na osoby w centrum wystawy
elektryczność zaraz do wynaje-
cia. Skryta 2, I. lewo, przy Ma-
tejki. zdw 93 410

Pokój
frontowy dla pań do wynajęcia.
Ciszak, św. Marcin 52. zdw 93 402

Pokój
umeblowany na 2 osoby dla wy-
stawców z używaniem kuchni.
Adres wskaże Kurjer zdw 93 400

2 pokoje
elektrycznością dla lepszych pa-
nów zaraz lub 1. 6. Zielona 1,
parter, prawo. zdw 93 398

12 SZUKA POKOJU

Stały
lokator poszukuje od 1. 6. e-
leganckiego niekrepującego pokoju.
Pościel i bielizna własna.
Oferty z ceną do 100 zł Kurjer
zdw 93 188

Pokoju
najskromniejszego poszukuje spo-
kojny pan. Oferty Kurjer
zdw 93 259

Pokoju
lub dwóch z telefonem na biuro
w śródmieściu poszukuje 1. 6.
29. Oferty Kurjer rw 5082

„Informator“
poleca pokoje umeblowane dla
panów, pań, małżeństw. Rataj-
czaka 15, (Pasaż Apollo). zdw 93 476

Wyższy urzędnik
poszukuje 1-2 pokoi niekrepują-
cych, dobrze umeblowanych, z
elektr., wygodami, na stałe. —
Oferty z ceną do Kurjera
zdw 93 411

13 LOKALE

Składy
kilka składów w różnych czę-
ściach miasta poszukujemy, naj-
chętniej wprost od gospodarza.
Zgłoszenia Kurjer zdw 93 086.

Garáže
do wynajęcia. Bittner, Dąbrow-
skiego 79. zdw 93 290

Lokal
przemysłowy circa 80 m² do wy-
najęcia. Bittner, Dąbrowskiego
79. zdw 93 289

Ubikacje warsztatowe
do wynajęcia tamże 4 drzwi po-
kójowe do sprzedania (obejrzę
od 10-12). Adres wskaże ek-
spedycja Kurjera Pozn. zdw 93 448

Pokój
na biuro do oddania. Koehler,
Kantaka 5, II. p. zdw 93 457

Ubikacji lub składnicy
na warsztat poszukuje do naty-
chmiastowego oddzierżawienia.
Zgłoszenia do Kurjera bpw 3665

14 DZIERŻAWY

Skromne letnisko
w ładnej okolicy 12 km od Poz-
nań, 3 pokoje z ogrodem wy-
najme. Adres wskaże Kurjer
zdw 93 131

Do wydzierżawienia
sad (20 drzew owocowych) na
bardzo korzystnych warunkach.
Adres wskaże Kurjer zdw 93 248

Piekarnia
mniejszem mieście, 2 pokoje, kupa-
nia, piec pierniowy, od Poznania
30 km. zaraz do wydzierżawie-
nia. Objęcia potrzeba 1.000 zł.
Sowiński, św. Marcin 22, telefon
18-97, Poznań. zdw 93 524

15 LETNISKA

Ciechocinek - Zdrój
Pensjonat Ormuzd, centrum
zdrowotwiska vis à vis kościoła,
łazienek tylko dla chrześcijan
poleca pokoje jasne, skanalizowa-
ne, kuchnie wyborową djetyczną.
Ceny przystępne. Zarząd Marja
Adamowa. zdw 90 876

Pensjonat-Letnisko
18 km. od Poznania w majątku
park, jezioro, las, tenis, łódki,
komunikacja autobusowa z ul.
Dąbrowskiego 58. Adres Batoro-
wo, p. Tarnowo-Podgórze „Wila
Bosfor“. zdw 91 2

Willa Ostoja
w Puszczykowie poleca pokoje po
cenach przystępnych. Informa-
cję udziela Stow. św. Zyty, Poz-
nań, Wodna 8, parter, w godz.
od 5-6. zdw 93 011

Dwór
na wsi o 11 pokojach z prawem
używania parku i sadu, z elek-
trycznym oświetleniem, wodoci-
ągami do wynajęcia zaraz.
Zgłoszenia św. Marcin 63, III.
pr. prawo, tel. 50-84.
zdw 93 211

We dworze
w pobliżu Poznania poszukuje
się na lato pokoju dla pani z
dzieckiem i boną, począwszy od
potowy czerwca (b. Zgłoszenia z
podaniem warunków do Kurjera
pod zdw 92 633

Ustroń
na Śląsku, pensjonat Okońskiej
poleca tanio komfortowe pokoje
z utrzymaniem zdw 88 604

Truskawiec
pierwszorządny — chrześcijański
pensjonat „Iwona“ poleca na
czerwiec, słoneczne pokoje dobre
odżywianie. Ceny umiarkowane.
Pw 10 633-21.266

Truskawiec
Pensjonat Lwówianka poleca
słoneczne pokoje, kuchnia wy-
kwintna djetyczna. Ceny umi-
arkowane. Zgłoszenia do Za-
rządu pensjonatu. rw 4979

Hel
Pensjonat Sancta Lucia poleca
pokoje. Czerwiec od 10. Za-
dać prospekty. nw 10 416

Sześć złotych
dziennie całkowite utrzymanie,
mieszkanie w przepięknej górz-
stej, lesistej okolicy nad Notecią
od 15 czerwca. Dogodna komu-
nikacja autobusowa, kolejowa. —
Zgłoszenia: Szalaty, Wronki.
nw 10 480

Krynica
Pensjonat Góról D-rowej O-
chlańskiej przy bulwarach Dra
Dietla vis à vis nowych łazienek
ma jeszcze duże słoneczne pokoje
z dobrą kuchnią do wynaje-
cia. Osobom nieletnim zapewnio-
na troskliwą opiekę. zdw 92 036

Wisła
Śląsk Cieszyński, pensjonat Zo-
fiówka, pozostający pod zeszo-
łocznym zarządem, poleca pokoje
słoneczne, kuchnię smaczną, ob-
fita. zdw 91 125

Zakopane
„Januszek“, ul. Chałubińskiego,
pensjonat Wandy Rychlickiej z
Poznania. Najzdrowsze położenie,
roległy park świerkowy,
pokój ładny z utrzymaniem
czerwiec 8,50 zł, lipiec 10 do 12,50
złot. zdw 92 027

Zakopane
willa „Gordona“ do Białego pole-
ca pokoje z utrzymaniem na
czerwiec po 3 zł. zdw 92 018

Kto
chce spędzić na wsi miesiąc
latowe, niech zwiedzi nasze let-
nisko. Okolica lesista, zdrowa,
malownicza. Kuchnia smaczna,
ceny umiarkowane. Kurjer
zdw 93 195

2 pokoje
umeblowane w ogrodzie blisko
dworca, 30 km od Poznania.
Oferty Kurjer zdw 93 223

Letniska
na wsi poszukuje starsza pani.
Zgłoszenia Kurjer zdw 93 252.

Zakopane - Olcza
Willa Milada pokoje z dobrem
utrzymaniem — warunki dogod-
ne. Zgłoszenia Krzyśka. Aleje
Marcinkowskiego 2 a, Poznań.
Pw 10 721-54.470

Gdynia
Hotel-Pension „Polska Riviera“
bezppośrednio przy plaży morskiej
100 pokoi z bieżącą wodą ciepłą
i zimną, łazienki, salon do bea-
ute, place tenisowe, sale dancin-
gowe, wykwiłta kuchnia warsz-
awska, pierwszorządny zespół
muzyczny. Ceny umiarkowane.
Telefon 16. Zgłoszenia pod: Pol-
ska Riviera, Gdynia. nw 9366

Oddam
pokoje na letnisko, okolica zdro-
wa, blisko Poznania dobra ko-
munikacja kol. i autobus. Je-
zioro, łazienki, duży ogród w
miejscu, blisko lasu, dobra kucha-
nia. Zgłoszenia ul. Mickiewi-
cza 17, I. prawo. zdw 93 526

16 OSOBISTE

Pokój
umeblowany, światło elektrycz-
ne w miejscu wycieczkowemu na
letnisko wynajme. Mosina-Po-
znań, Kierczyńska zdw 92 635

Nad pełnem morzem
nowowzbudowany pensjonat ma
wolne pokoje z całym utrzy-
mianem do wynajęcia. Las, plaża,
swoboda. Ceny umiarkowane.
Adres wskaże Kurjer
zdw 93 132

Kapelusze
przerabia według najnowszych
modeli „Regina“, św. Marcin 78
Kw 2259/60

Oczka
spuszczone w pończochach nabie-
ram. Małeckiego 10, III. pr. dom
boczny. zdw 93 302

Manicurzystka warszawska
przyjme posadę w lepszym salo-
nie fryzjerskim. Łaskawe oferty
Kurjer zdw 93 299

19 GDZIE MIESZKA

Pana Janka
proszę o podanie adresu. Hele-
na J. z Bobrujska. zdw 93 129

21 ZGUBY

Wilk
zaginął w okolicy Solacza, oddać
za wynagrodzeniem, ostrzeże się
przed kłupnem. Ul. Wesoła 3,
zdw 93 303-10

Zgubiono
dużą broszkę owalną w złotej o-
prawie mniej wartościową — jak
pamiętkowa w dniu 26 bm. na
Wesołem Miasteczku P. W. K.
Urzędowego znalazcę proszę o
zwrot za wynagrodzeniem. Świer-
czyńska, Małeckiego 34, I.
zdw 93 301

Zgubiono
ślubna obrączka znacz. B. M.
uczciwy znalazca zechce oddać za
dobrem wynagrodzeniem Szew-
ska 19, I. prawo. zdw 93 567

22 ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków oraz napra-
wy wszelkiej biżuterii wykonuje
sumiennie, tanio firma F. Tar-
kowska, plac Wolności 11 (pod
filarami). zdw 1726-052.96

Robotki ręczne
monogramy rysuje. Jankowska,
Stary Rynek 48, II. bpw 3646

Na lato
najnowsze suknie, kostiumy jum-
py, szlafroczy, szale, kostiumy
kapielowe, sportowe, zawoje na
głowie, jedwabne trykotywo wyko-
nane podług miary „Tricot“ Ro-
mana Szymańskiego 10 III. na-
roznik Placu Świętokrzyskiego.
zdw 86 060

Telefon
kto by był skłonny oddać za
wynagrodzeniem przy ul. Spo-
kojnej lub Matejki. Oferty Ku-
rjer zdw 92 700

Uwaga!
Do obserwacji, towarzystwa i t.
p. podczas P. W. K. poleca firma
„Privat Detektiv“ Warszawa naj-
lepsze sily. Zgłoszenia uprasza
się do oddziału „Privat Detektiv“
Bydgoszcz, Sienkiewicza 39.
Pw 10 695-63.486

Włosy
wykonanie artystyczne w Wied-
niu transformacje peruczki
przedziałki, naturalne loczki. Zamó-
wienia przyjmują Zakład Hy-
gieniczno-Kosmetyczny R. Mase-
rakowa, św. Marcin 74, telefon
39-96. Pw 9 950-14.1

**Dyetyczno-klima-
tyczne Sanatorium**
Dra St. Domańskiego w Olchow-
cach p. Sanok. otwarte cały rok.
Hydroterapia — Elektroterapia
z uwzględnieniem ginekologii i
położnictwa Choroby płucne wy-
kluczone. Góry — las — rzeka.
dw 5890

Darmol
Napisz imię, nazwisko, miesiąc
urodzenia, otrzymasz darmo okre-
ślenie charakteru, zdolności, prze-
znaczenia. Warszawa. Redak-
cja „Wiedza Tajemna“. Zaka-
cja „Znaczek pocztowy na prze-
syłkę. nw 10-161

Koldry
przyjmuje w pracę. Smoczyńska,
Kwiatowa 8. bpw 3633

Obiady
tanio, smaczne. Gwarna 3, III.
zdw 93 384

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu
centrum miasta, ul. Rom. Szy-
mańskiego 2, pierwsze piętro, le-
wo, drugi dom od placu Święto-
krzyskiego. zdw 93 349-50

Krawcowa
znająca pierwszorzedną pracę
kostiumową, suknie, garderobe
dziecięca poleca się w lepsze do-
ny lub na wyjazd. 3 zł dzien-
nie ze stacją. Oferty Kurjer
zdw 93 106

Pianista
dobry, do kina w Inowrocławiu, potrzebny od 1 czerwca. Oferty z podaniem warunków do kina „Odeon” w Poznaniu, zdw 92 808

Na procesje
może jeszcze pięknie umundurwane i dobrze zgrane orkiestrę dostarczyć. Guziński Aleje Marcinkowskiego 28, telefon 39-27, bpw 3659

Duet
lub trio dobrze zgrane z dobrym repertuarem potrzebne zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera zdw 92 817

26 ROZRYWKA

Kino Aurora
św. Marcin 13
od 29. 5. do 4. 6. Pat i Patachon p. t. Kandydaci na tron królewski. Kw 2 290

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Panienska
do wszystkiego poszukuje posady do dwóch osób bez prania. Oferty Kurjer zdw 92 943

Dziewczyna
młoda z dobrym gotowaniem przyjmie posadę od 1 czerwca w Poznaniu lub okolicy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 979

Szofer
kawaler, 2½ praktyki poszukuje posady, na życzenie złoży kaucję. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 686/7

Szofer-kowal
poszukuje posady prywatnej. Oferty Kurjer zdw 92 731

Przyjmę
posadę jako inkasent, magazynier lub przedstawicielstwo poważnej firmy. Mogę złożyć zabezpieczenie hipoteczne i w gotówce, jestem skończonym kupcem. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 92 537

Palacz maszynista
obeznany wszelkimi maszynami i rozmaitemi pracami ślusarskimi, uczciwy i pilny poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 92 441

Inteligentna
panienka z kilkoletnią praktyką, umiejąca haftować i cośkolwiek szycia przyjmie posadę bony najchętniej na wsi. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 480

Krawcowa
rutynowana poleca się poza dom i na wyjazd. Oferty Kurjer zdw 92 238

Krawcowa
działa poszukuje stałej posady najchętniej do dworu. Oferty Kurjer zdw 92 239

Syn
kupieckiej rodziny poszukuje posady w branży żelaznej jako uczeń, o ile możliwości na prowincji. Zgłoszenia do Kurjera zdw 90 888

Starszy ogrodnik
kawaler z długoletnią praktyką, obeznany w swym zawodzie poszukuje od 1. 6. 29. stałej posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 92 075

Szofer
z 3 miesięczną praktyką warsztatową poszukuje posady prywatnej. Noga, Chwałiszewo 64, zdw 92 331

Panienska
w szyciu szuka posady do dzieci, która mogłaby pomagać w lekcjach lub też za elewke do większego dworu. Oferty Kurjer zdw 93 545

Kasjerka
z praktyką, obeznana z pracami biurowymi poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 987

Szofer
inteligentny zmieni posadę. Zgłoszenia Kurjer zdw 91 615

Szofer
z kaucją, chętnie na półciecia-pówkę szuka posady. — Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 744/45

Dziewczyna
sumienna i dobrze obeznana w pracach przy kuchni restauracyjnej poszukuje posady od 1. 6. Oferty Kurjer zdw 93 151.

Dziewczyna
sumienna i rzetelna poszukuje posady, najchętniej do dworu do pomocy przy kuchni od 1. 6. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 150

Malarz
wykonuje wszelkie prace malarskie fachowo, szybko i tanio. Oferty Kurjer Pozn. zdw 93 147

Szofer-maszynista
kawaler, poszukuje posady w młynie parowym lub majątku. Oferty Kurjer zdw 93 146.

Tokarz
mechanik na prace precyzyjne i grube szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 142.

Majster
bluga parowego z długoletnią praktyką obeznany z pracami ślusarskimi i tokarskimi szuka posady. Oferty Kurjer zdw 93 141

Książkowy
poszukuje w godzinach popołudniowych zatrudnienia. Łaskawe oferty uprasza do Kurjera zdw 92 952

Przyjmę
posadę na wyjazd jako pielęgniarka chorych, kursy sanitarne posiadam. Oferty Kurjer zdw 93 867

Gospodyni
z długoletnią praktyką, świadectwa dobre i gotowanie przyjmie posadę. Oferty Kurjer zdw 93 866

Kupiec
techniczny poszukuje zajęcia zaraz ewentualnie przyjmie zastępstwo techniczne. Oferty zdw 93 847

Gospodyni
w średnim wieku zaraz poszukuje posady ewtl. do starszych dzieci. Oferty Kurjer zdw 93 557

Starsza
osoba z gotowaniem do 2 osób poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 93 560

Krawcowa
zaraz potrzebna. Fémina, Sew. Mielżyńskiego 3, III. p. zdw 93 544

Marszantka
z 3 letnią praktyką poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 93 536

Biuralistka
młodsza piszka biegle na maszynie zna stenografię polską, poszukuje posady. Adres wskaże Kurjer zdw 93 532

Początkująca
stenotypistka poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 93 530

Biuralistka
poszukuje posady również do ekspedycji. Zgłosić się mogą od 1—2,30. Oferty Kurjer zdw 93 520

Cieśla
samodzielny poszukuje pracy wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres cieślstwa podług rysunku. Oferty Kurjer zdw 93 416

Panienska
znająca prace biurowe szuka jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 93 407

Książkowa
z praktyką poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 93 406

Pranie
przyjmuje w dom. Adres wskaże Kurjer zdw 93 516

Poszukuje
posady inkasenta lub magazyniera jako kaucję złożę lat hipoteczną na 5.000 zł. Oferty Kurjer zdw 93 332

Kucharka
samodzielna z dobrymi świadectwami szuka posady od 1. 6. lub później. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 93 327

Kupiec
z branży papieru, galanterji, dewocji i zabawek zajmie się sprzedażą za prowizją jako wojażer. Zgłoszenia przyjmie ekspedycja Kurjera Pozn. pod zdw 93 433

Maszynistka
z 5 letnią praktyką, znająca wszelkie prace biurowe, poszukuje posady od 1. 6. lub 15 czerwca rb. Zgłoszenia uprasza się pod zdw 93 431

Szofer
mechanik poszukuje posady, najchętniej prywatnej. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 124.

Wieczorem
poszukuje zajęcia (pisanie lub coś podobnego). Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 93 170

Kierownik handlowy
dotychczas na samodzielnych stanowiskach, energiczny, o wybitnych zdolnościach organizacyjnych i kupieckich, poszukuje odpowiedniego stanowiska. Poważne świadectwa i referencje. Oferty Kielce, Bazarowa 10/9, A. Brzozowski, zdw 89 289

Panienska
z dobrymi świadectwami poszukuje posady do dzieci lub do 2 osób. Zgłoszenia Poznań—Debiec, Debiecka 2, St. Batura, zdw 93 175

Szofer
ślusarz z długoletnią praktyką poszukuje posady, najchętniej prywatnej. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 203

Bufetowa
działa poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 201.

Dziewczyna
z długoletnim świadectwem poszukuje posady tylko w lepszym domu. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 193

Początkująca
panienka z ukończoną szkołą handlową szuka posady. Kurjer Poznański zdw 93 231.

Służąca
dobra sumienna poszukuje posady od 1. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 240

Uczciwa
panienka poszukuje posady do dzieci lub starszej pani. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 93 237

Kobieta
szukam pracy za stróżkę, samotna z jednym dzieckiem, uczciwa, pracowita lub podobnej pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 233.

Kucharka
z długoletnimi świadectwami poszukuje posady do 1—2 osób od 1. 6. lub 15. 6. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 250.

Ekspedjentka
wycieczna, z branży szkła, porcelany i sprzętów kuchennych poszukuje zaraz posady, branza obojętna. Oferty Kurjer jw 1874

Organista
polecony szuka posady stałej lub na zastępstwo. Łaskawe zgłoszenia Kurjer 92 674

Czeladnik
krawiecki z własną maszyną, najchętniej do warsztatu poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 5085

Ekspedjentka
młodsza inteligentna, uczciwa, biegła w mówie i ekspedycji, szuka posady. Łaskawe oferty proszę skierować do Kurjera zdw 93 328

Szofer
inteligentny, trzeźwy poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 93 108

Kupiec-podróżujący
rzutki, inteligentny, dobrze zaprowadzony w składach kolonialnych w miastach i wsiach szuka posady. Branza obojętna. Wojciech Grzybowski, Witaszyce-Twardów, zdw 92 678

Szofer
z dłuższą praktyką tylko dobrymi świadectwami, poleceniami, znający się na drobnym montażu, potrzebny zaraz. Godurkiewicz S-ka, 27 Grudnia 16, zdw 92 672

Ekspedjentka
lat 25, branży towarów krótkich poszukuje posady. Branza obojętna. Oferty Kurjer zdw 92 674

Emerytowany
wyższy urzędnik poszukuje zajęcia. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 92 657

Szofer-kowal
poszukuje posady zaraz, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 92 736

Szofer
mechanik inteligentny, trzeźwy, Kresowiak, kawaler, lat 30, z 10-letnią praktyką zmieni posadę 15 czerwca lub zaraz w Poznaniu lub okolicy, najchętniej prywatną. Łaskawe zgłoszenia Lublin, Al. Racławickie 2, W. Mironowski, zdw 93 161

Fryzjerka
poszukuje pań poza domem. — Oferty Kurjer jw 1876

Mechanik
silnikowiec samochodowy szofer z dyplomem jazdy i odbyta służby wojskowej w lotnictwie z dłuższą praktyką warsztatową poszukuje odpowiedniej stałej posady. Miejscowość obojętna. Oferty do Kurjera Pozn. pod zdw 93 107

Szofer
znający także elektromontaż poszukuje zajęcia na wsi względnie w mieście. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 097.

Poszukuję
posługi na kilka godzin. Oferty Kurjer zdw 93 090.

Poszukuję
posługi na kilka godzin. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 089.

Szofer
kawaler lat 26 z dobrym świadectwem posady zaraz. Nowak, Jan, Ptaszkowo, pow. Grodzisk, zdw 93 057

Skromna
uczciwa i pracowita osoba poszukuje posady gospodyni. Oferty uprasza Kurjer zdw 93 081

Przedsiębiorstwa
fabryki poszukuje. Kurjer zdw 92 717

Kasjerka
z dwuletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 93 164

Młodsza
dziewczyna poszukuje miejsca do wszystkiego lub za pokojową zaraz. Oferty Kurjer zdw 93 103

Szofer
kawaler, lat 25, dobry kierowca pilny w swym zawodzie poszukuje posady od pierwszego, miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer zdw 93 137

Ekspedjentka
działa długoletnią praktyką, dobrymi świadectwami, referencjami branży bielizny damskiej męskiej, trykotażu itp. szuka posady od 1. 6. 29. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 500

Postępowy
kupiec i przemysłowiec
ogłasza się tam, gdzie
poznaje księgi głównej
wiarogodny nakład
pisma.
Tą prawdą
służymy inserentom
naszym
uczciwie.

Ekspedjentka
młodsza inteligentna, uczciwa, biegła w mówie i ekspedycji, szuka posady. Łaskawe oferty proszę skierować do Kurjera zdw 93 328

Szofer
inteligentny, trzeźwy poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 93 108

Kupiec-podróżujący
rzutki, inteligentny, dobrze zaprowadzony w składach kolonialnych w miastach i wsiach szuka posady. Branza obojętna. Wojciech Grzybowski, Witaszyce-Twardów, zdw 92 678

Szofer
z dłuższą praktyką tylko dobrymi świadectwami, poleceniami, znający się na drobnym montażu, potrzebny zaraz. Godurkiewicz S-ka, 27 Grudnia 16, zdw 92 672

Ekspedjentka
lat 25, branży towarów krótkich poszukuje posady. Branza obojętna. Oferty Kurjer zdw 92 674

Emerytowany
wyższy urzędnik poszukuje zajęcia. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 92 657

Szofer-kowal
poszukuje posady zaraz, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 92 736

Szofer
mechanik inteligentny, trzeźwy, Kresowiak, kawaler, lat 30, z 10-letnią praktyką zmieni posadę 15 czerwca lub zaraz w Poznaniu lub okolicy, najchętniej prywatną. Łaskawe zgłoszenia Lublin, Al. Racławickie 2, W. Mironowski, zdw 93 161

Fryzjerka
poszukuje pań poza domem. — Oferty Kurjer jw 1876

Mechanik
silnikowiec samochodowy szofer z dyplomem jazdy i odbyta służby wojskowej w lotnictwie z dłuższą praktyką warsztatową poszukuje odpowiedniej stałej posady. Miejscowość obojętna. Oferty do Kurjera Pozn. pod zdw 93 107

Szofer
znający także elektromontaż poszukuje zajęcia na wsi względnie w mieście. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 097.

Poszukuję
posługi na kilka godzin. Oferty Kurjer zdw 93 090.

Poszukuję
posługi na kilka godzin. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 089.

Szofer
kawaler lat 26 z dobrym świadectwem posady zaraz. Nowak, Jan, Ptaszkowo, pow. Grodzisk, zdw 93 057

Skromna
uczciwa i pracowita osoba poszukuje posady gospodyni. Oferty uprasza Kurjer zdw 93 081

Przedsiębiorstwa
fabryki poszukuje. Kurjer zdw 92 717

Kasjerka
z dwuletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 93 164

Młodsza
dziewczyna poszukuje miejsca do wszystkiego lub za pokojową zaraz. Oferty Kurjer zdw 93 103

Szofer
kawaler, lat 25, dobry kierowca pilny w swym zawodzie poszukuje posady od pierwszego, miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer zdw 93 137

Ekspedjentka
działa długoletnią praktyką, dobrymi świadectwami, referencjami branży bielizny damskiej męskiej, trykotażu itp. szuka posady od 1. 6. 29. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 500

Optyk
poszukuje posady od zaraz. — Zgłoszenia Kurjer zdw 92 697

Kucharka
samodzielna z bardzo dobrym gotowaniem i znającą wszelką pracę domową poszukuje posady od 1. lub 15. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 644

Posługaczka
poszukuje posługi na przed południe lub po południu zaraz. — Zgłoszenia Kurjer zdw 92 643

Ekspedjentka
działa swym zawodzie poszukuje posady w winiarni, restauracji, kawiarni lub cukierni. — Łaskawe oferty Kurjer zdw 92 649

Panienska
sierota, szuka posady z całym utrzymaniem jako uczennica do innej branży. Oferty Kurjer zdw 92 788

Przyjmę
posadę kierownika przedsiębiorstwa drogowym, ewentl. inna, składam odpowiednią kaucję — 1000—1500. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 769

Robotnik
inteligentny poszukuje jakiegokolwiek pracy na czas Wystawy. Oferty Kurjer zdw 92 633

Służąca
do wszelkich prac domowych z gotowaniem poszukuje posady od 1. 6. lub 15. 6. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 626

Kucharka
samodzielna z dobrym gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 93 010

Służąca
sumienna z dobrymi świadectwami szuka posady od 1. 6. 29. do starszego państwa. Zgłoszenia do Kurjera zdw 93 008

Dzielny
młody kupiec poszukuje posady na P. W. K. z kaucją 2.000 lub przystąpi do spółki. Zgłoszenia do Kurjera zdw 92 710

Panienska
poszukuje zajęcia do starszych panstwa lub lepszych prac domowych. Oferty Kurjer zdw 92 655

Panienska
z lepszej rodziny znająca szycie i wszelkie robotki poszukuje posady do dzieci, mając dłuższą praktykę. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 701

Posługaczka
uczciwa, poszukuje posługi z gotowaniem, zależy na stałej i dobrej posadzie od 1. 6. Zgłoszenia Kurjera zdw 92 597

Szofer-ślusarz
z kilkoletnią praktyką warsztatową szuka posady, poza tem obejmie inne prace w zakresie wchodzące. Łaskawe zgłoszenia proszę do Kurjera zdw 92 607

Szofer
znający cośkolwiek pracą murarską poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 92 660

Krawcowa
wszelkiej garderoby poleca się w dom. Ziemińska, Przemysłowa 41, IV., prawo, zdw 92 691

Panienska
poszukuje posady do 2 osób, wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 92 698

Inteligentna
panna, b. nauczycielka poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 92 759

Młodszy
pomocnik biurowy z kilkoletnią praktyką biurową w kancelarii adwokackiej, piszący biegle na maszynie poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer zdw 92 734

Panienska
z gimnazjalnym wykształceniem szuka posady na wieś lub na Wystawę. Łaskawe oferty Kurjer zdw 92 725

Czeladnik piekarski
poszukuje posady, również wyczy się cukiernictwa tylko w Poznaniu. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 92 801

Cegielni kierownik
obejmuje samodzielnie posadę lub jako kierownik działu. Wykształcenie średnie. Znajomość prac biurowych. Dobre referencje. Oferty dla „D. Z. 14”, do biura ogłoszeń „Par”, Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 10 604-63,481

28 WOLNE MIEJSCA

Dziewczyna
zdrowa, około lat 15—16 przyjmie do lekkich posług. Polwark Józefowo, p. Gultowy, pow. Średek, zdw 92 666

Służąca
potrzebna. Bóznicza 16, II. prawo, zdw 92 912

Poszukuję
3 do 5-ciu inteligentnych pań lub panów do rozprzedaży artystycznego albumu pamiątkowego P. W. Kraj. Potrzeba kilka złotych. Zysk zapewniony. Oferty pod zdw 92 287

Klejarki
działa do lepienia kartoników, torebek i tytek mogą się zaraz zgłosić. M. Putiatycki, Fabryka wyrobów papierowych, Poznań, ul. Północna 16/17, zdw 92 585

Młynarz
samodzielny zaraz potrzebny, mieszkanie wolne przy Poznaniu, kaucja do 1000. „Centrum”, Żydowska 5, zdw 93 421-2

Uczeń
do składu drogerijnego i kolonialnego potrzebny Erazm Janaszek, Poznań, Pocztowa 26, zdw 93 099

Elewke
do biura z ukończoną szkołą handlową poszukuje Erazm Janaszek, Poznań, Pocztowa 26, zdw 93 098

Poszukuje
się dziewczyny do dwuletniego dziecka, od zaraz. Mickiewicza 27, II. ptr., prawo, zdw 93 095

Panienska
do szycia od zaraz i do pracy domowej potrzebna. Narloch, Jeżycka 35, zdw 93 033

Kucharz
młody potrzebny od 12. do 23. lipca na zlot harcowski. Zgłoszenia w Kurjerze pod zdw 93 103

Pomocnik
fryzjerski zaraz potrzebny. — Adres wskaże Kurjer zdw 92 027

Oddamy
każdemu dobra i pewna egzstencja bez wszelkiego ryzyka — Zgłoszenia pisemnie przyjmuję za załączeniem znaczka Em-Ka-Werk, Mysłowice G. Śl. Pw 6053-71 439

Gimnazjum żeńskie
Ireny Szczuka w Rabce poszukuje kierowniczkę (ka), prefekta oraz sił kwalifikowanych do języka polskiego, francuskiego i muzyki na przyszły rok szkolny, dw 6163

Szofer
tylko mechanik dla prowadzenia samochodu ciężarowego i osobowego, może się z świadectwami natychmiast zgłosić. Browar Junke, Bojanowo, dp 6255

Ogromna zniżka cen

plaszczy wiosenno-latowych!

Wobec zbliżającego się końca sezonu wiosennego obniżyłam moje znane niskie ceny wszystkich plaszczy wiosennych i latowych przeciętnie o

30%

Polecam odtąd:

- Plaszcz spacerowy** wykwinne materiały, całe na jedwabnej podszwewce od 140,—
- Plaszcz angielski** czysto wełniane, całe na jedwabnej podszwewce od 67,50
- Plaszcz garbarynowy** 1-a wełna kamgarnowa, na jedwabnej podszwewce od 115,—
- Turnovery** (dwastronne) z 1-a gabardyny i 1-a wełnianego materiału od 110,—
- Trenchcoaty** nieprzemakalne, na jedwabnej podszwewce od 88,—
- Plaszcz jedw.** gum. z czystego Crepe de China od 135,—

Stefanja Konopińska
Poznań - Główna 9 - Tel. 23-23
Sprzedaż również na asygnaty Spółdzielni „KREDYT”, Poznań, Pocztowa nr. 30.

Dziewczyna
lat 15-17 do dziecka i lekkich prac domowych zaraz lub od 1. 6. potrzebna. Schinski, u p. Szczesniewskich, ulica Patrona Jackowskiego 40, I. lewo. jw 1879

Chłopca
do posyłek poszukuje Hurtownia Spożywców, Tama Garbarska 21 dw 6259

Apteka
w Pielinie (Pomorze) poszukuje zastępcy na 2 miesiące, najchętniej na stałe. Zgłoszenia przy wolnym stole i utrzymaniu proszę wraz z pretensjami i referencjami zwrócić do J. Przygodzińskiego. dw 6256

Pomocnik
krawiecki na miarową pracę może się zaraz zgłosić. W. Kerl, Wysoka 4. zdw 93 267

Dziewczyna
od 16 lub starsza kobieta do dziecka przed południem potrzebna. Św. Józefa 6, Dudziak. zdw 93 322

Panienska
młodsza umiejająca szyc suknie potrzebna zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 93 315

Poszukuję
szoferów. Zgłoszenia Szwajca, Graniczna 12, II. per. zdw 93 311

Młoda
panienka potrzebna na wystawę godzina 10-12. Św. Marcina 72, zdw 93 506

Retuszerki
pozytyw i negatyw poszukuje zaraz Zakład fotograficzny L. Szymanderski, Zbąszyń. dw 6 203

Dziewczę
umiejające podnosić oczka w pończochach może się zgłosić. Adres wskaże Kurjer zdw 92 005

Szofer
z dłuższą praktyką tylko dobrymi świadectwami, poleceniami, znający się na drobny montaż, potrzebny zaraz. Godurkiewicz S-ka, 27. Grudnia 16. zdw 93 672

Podróżującego
na Poznańskie (południe) dobrze zaprowadzonego, do sprzedaży smalcu poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 243.

Dziewczyna
do posługi potrzebna. Gielnik, M. Pocha 91, w podwórzu, I. wchód, III. zdw 93 258

Dziewczyna
sierotka może się zgłosić. Adres wskaże Kurjer zdw 93 261

Czeladnika
krawieckiego potrzebuje. Kielpiński, Ogrodowa 19. zdw 93 274

Posługaczka
z praniem potrzebna od 1. 6. Zgłoszenia Za Bramką 5a, I. p. zdw 93 273

Podróżujący
zdolny, energiczny, zaufany, władający językiem polskim i niemieckim wprowadzony w rezerwy na terenie woj. poznańskiego i pomorskiego od czerwca poszukiwany. W rachubę wchodzi wytrwali w pracy z dobrą reprezentacją, siedząca w Poznaniu. Egzystencja zapewniona Zgłoszenia z fotogr. i referencjami nadsyłać pod „zdolny” do Biura Ogłoszeń „Par” w Katowicach, ul. Poprzeczna 8. Pw 10 720-71,188

Blacharze
instalatorzy potrzebni zaraz. Jan Holarz, Kościelna 2.

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Marszałka Focha 70, I. prawo. zdw 93 280

Potrzebna
książkowa na 4-ro tygodniowe zastępstwo pisząca na maszynie w języku polskim i niemieckim. Zgłoszenia z podaniem referencji skrzynka pocztowa 325, Poznań. zdw 93 159

Dwóch
zdolnych krawców na pierwszorzędną pracę poza domem przyjmie. Fr. Drabotowicz, Poznań, Plac Wolności 13. zdw 93 102

Chłopiec
do posyłek może się zaraz zgłosić. Wywiadownia Handlowa, Kazimierza Piechockiego 27. Grudnia 15. zdw 93 206

Kapelusznik
potrzebny zaraz. Zórawia 4. zdw 93 205

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego. Adamczykowa, Ratajczaka 14. zdw 93 218

Dziewczyna
do posyłek może się zgłosić. Ul. Dąbrowskiego 57, III., w godz. od 12-1. zdw 93 217

Dziewczyna
do posługi na cały dzień możliwie z Łazarza może się zgłosić. Dorozala, Głogowska 93. zdw 93 208

Potrzebny
mleczarz obeznany z najnowszym systemem maszyn mleczarskich, który jest w stanie samodzielnie prowadzić mleczarnię, biegły w gotowaniu mleka w aparatach zgrzewających. Zgłoszenia piśmiennie kierować do Kurjera Poznańskiego zdw 93 226.

Fotograf (istka)
zdolny na samodzielną posadę na prowincję potrzebny natychmiast lub później. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 92 623.

Kucharka
działa potrzebna. Zapytać od 6-7. „Petrolea”, Ratajczaka 2, I. p. zdw 93 446

Szofer
trzeźwy, sumienny na dorozkę może się zgłosić zaraz. Gen. Chlapowskiego 26, III. prawo, front. zdw 93 486

Szofer
potrzebny zaraz na taksówkę. Dembki, G. Wilda 71. zdw 93 477

Uczeń
z ukończoną szkołą wydziałowa zaraz potrzebny. Drogerja St. Dyczkowski, św. Marcina 20. zdw 93 287

Czeladnik
krawiecki, samodzielny przykrawacz, sumienny zaraz potrzebny. Boetcher, Górna Wilda 43. zdw 93 278

Biuralistka
biegła w książkowości, pewna w liczeniu z dłuższą praktyką potrzebną zaraz. Oferty z podaniem referencji i wymagań do Kurjera zdw 93 353

Młodsza
dziewczyna jako druga potrzebna zaraz. Liedke, Półwiejska 7. zdw 93 355

Służąca
do prywatnego domu zaraz potrzebna. Stankowski, Mostowa 32, restauracja. zdw 93 860

Pomocnik
krawiecki na duże sztuki potrzebny zaraz. St. Rynek 8, Judek. rw 5 100

Służąca
uczciwa do wszystkiego z gotowaniem potrzebna. Kwiecińska, W. Garbary 8. rw 5 092

Służąca
samodzielną, uczciwą potrzebną na wyjazd dla 5 osób. Kraszewskiego 9 b. zdw 93 508

Uczenica
do składu złotniczego potrzebna. Warunek: szkoła handlowa i język niemiecki. Chwilkowski, św. Marcina 40. zdw 93 509

Panienska
samodzielną do domowego gospodarstwa potrzebna zaraz. Kłowska, Wroniecka 19. zdw 93 512

DLA MALARZA
10. Raz na 5 lat



to obchód pięciolecia
Tak było dawniej. Dziś utalentowany malarz zarabia doskonale i obuwie wytworne kupuje na Gwarnej 8 u Dutkiewiczów. Kw 2 289

Biuralistka
siła początkująca, lecz z ukończoną szkołą handlową o ładnym charakterze pisma, potrzebna zaraz. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem wymaganej pensji należy przesać do Kurjera Poznańskiego zdw 93 308

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych najchętniej wiejska 1. 6. znajdzie posadę. Szczerkowski, Kramarska 24, skład. rw 5 103

Młodzieniec
sumienny potrzebny jako kasjer do autobusu, kaucja wymagana. Zgłoszenia Szczerkowski, Kramarska 24, skład. rw 5 104

Inteligentna
panienka do trojga dzieci potrzebna od 1. 6. 29. Zgłoszenia Janiakowa, Rzeczypospolitej 8. zdw 93 613

Krawcowa
działa na czerwiec potrzebna do Poznania. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 156

Służąca
z dobrem gotowaniem, czysta, uczciwa, gospodarna, do wszelkiej pracy domowej za dobrem wynagrodzeniem zaraz potrzebna. Ewert, lek. wet. Polajewo, pow. Oborniki. dw 6252

Szofer
doświadczony do kierowania autobusem zaraz lub od 1. 6. poszukiwany. Zgłoszenia przyjmujecie W. Kramarek, Wolsztyn, Wlkp. dw 6251

Służącej
do wszystkiego, umiejającej samodzielnie gotować poszukuje się do 3 dorosłych osób. Zgłoszenia Wały Zygm. Augusta 2, II. prawo. zdw 93 152

Szofer
potrzebny zaraz na dorozkę, tylko z dłuższą praktyką i większą kaucją. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 149

„SILVA“

RESTAURACJA — KAWIARNIA w PUSZCZYKOWIE
Otwarta dzień i noc.
Dziś i jutro WIELKI KONCERT
orkiestry wojsk. 15 p. ułanów
od godz. 10 rano do godz. 10 wiecz.
Codziennie od godz. 9 wieczór do rana
PIERWSZORZĘDNA ORKIESTRA TANECZNA
MIECZYŚLAWA WINOWSKIEGO.
Komunikacja dogodna. zw 16583
UWAGA! 8 GABINETÓW.

Służąca
młodsza, uczciwa, umiejająca cośkolwiek gotować, może się zgłosić. M. Sarnowska, Staszica 1. zdw 93 566

Karmelkarza
dobrego fachowca poszukuje zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 93 519

Krawcowa
potrzebna zaraz do pomocy ul. Łukaszczyca 11 II. p. zdw 93 537

Służąca
dobra, porządna, uczciwa, umiejająca gotować, może się zaraz zgłosić. Ul. Słowackiego 27, I. p. lewo. zdw 93 471

Uczeń
zegarmistrzowski, uczciwych rodziców potrzebny. Warunek dobre świadectwo szkolne. Chwilkowski, św. Marcina 40. zdw 93 507

Ekspedjentka
inteligentna i samodzielna mówiąca poprawnie po niemiecku oraz 2 uczenie nie niżej lat 17 z dobrej rodziny potrzebne od 1. 6. Tomasz Art. Pl. Wolności 18. zdw 93 324

Chłopiec
do posyłek potrzebny. Jan Józef, ul. Jeznicka 1. zdw 93 554

Chłopiec
do posyłek zostanie przyjęty. Zgłoszenia między godz. 5-6 po południu. „Gaz”, Stary Rynek 59/60. zdw 93 553

Dziewczyna
młodsza do warszawskiego potrzebna od 1. 6. Lamperski, Spokojna 277 a. zdw 93 345

Panny
do szycia maszyną i ręką oraz panna do prasowania szwejków potrzebna. Józefowski, Chwaliwskiego 53/59. zdw 93 316

Pomocnik
potrzebny zaraz lub później. Zgłoszenia przyjmujecie Fr. Mroczkiewicz, Wronki, skład tow. kolonialnych i drogerja. nw 10 559

Dziewczyna
z gotowaniem potrzebna zaraz. Pl. Świętokrzyski 4, obuwie. zdw 93 473

Kobieta
do posług biurowych zostanie przyjęta. Zgłoszenia między godz. 5-6 po południu. „Gaz”, Stary Rynek 59/60. zdw 93 552

Posługaczka
młodsza, czysta i zdrowa, znająca pranie bielizny i prasowanie, potrzebna zaraz na przed południe. Czesława 15, II. lewo. zdw 89 959

Biegły
maszyniarki na stałą pracę mogą się zgłosić. K. Sieg, Fabryka Odzieży Zawodowej i Konfekcji Chłopczej. Stary Rynek 95/96. zdw 92 946

Książkowy
samodzielnie pracujący potrzebny do hotelu zaraz. Łask. zgłoszenia do eksped. Kurjera zdw 93 569



„Jej” imieniny
kup żonie coś z biżuterji, — całą rodzinę wprawisz w podziw! „Prawdziwy” podarek może być tylko ze złota! Wstąp na Nową 11 do **MAYERA!** właśc. L. Nałaskowski, gdzie napewno znajdziesz coś odpowiedniego. Pw 10715-20,172

Humor zagraniczny

— Wierz, malutki? żenię się z twoją siostrą. Cóż ty na to —
— Dobrze jej tak!
(Judge N. Jork) S. F.

Prywatne Żeńskie VIII. klas. gimnazjum humanistyczne

z pełnymi prawami gimnazjów państwowych
p. w. Najśw. Serca Jezusa w Poznaniu
plac Świętokrzyski 4, III. p.
przy pełnym gimnazjum hum. jest
Wydział neohumanistyczny
z językami: francuskim i niemieckim ewentl. angielskim, obecnie istnieje jeszcze VI i VII klasa liceum. Dla ucznia początkujących od 6-ciu do 10 lat jest przy gimnazjum
4-klasowa szkoła przygotowawcza
Pierwszorządne siły nauczycielskie. Dla ucznia zamiejscowych internat. Poza nauką zakład otacza powierzoną sobie młodzież troskliwą opieką tak pod względem religijnym jak wychowawczym. Pw 10718/19-22,33/9
Egzaminy wstępne odbędą się w następującym porządku:
1) do klasy II-ej i dalszych klas gimnazjalnych oraz do VI-ej i VII-ej licealnej w sobotę, dnia 1 i poniedziałek, dnia 3 czerwca o g. 9 rano.
2) do klasy 2-ej, 3-ej i 4-ej szkoły przygotowawczej, w poniedziałek, dnia 3 czerwca o godz. 9 rano. Egzaminy powyższe odbędą się w szkole przy placu Świętokrzyskim 4, III p.
3) Do klasy I. gimnazjalnej odbędzie się egzamin we wtorek, dnia 4 i w środę, dnia 5 czerwca o godz. 8 rano w szkole przy św. Marcynie 68.
Aleksandra Słomińska, właścicielka i przełożona.

Przedpłata na czerwiec 1929 r. za oba wydania razem własne tygodniowe dodatki ilust. „Ilustracja Poznańska”: w Poznaniu w eksped. zł 4,00, w agencjach w mieście zł 4,50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 4,70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznań z odnośnikiem do domu w Polsce zł 9,00, pod opaską w innych krajach zł 11,00. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przesyłek w zakładzie, strajków itp., wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonent nie ma prawa domagać się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.
Telefony do redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.